

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 9. NOVEMBRA 1973

ŠTEVILKA: 45 LETO: XV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Aktiv vodstvenih kadrov v občini o uresničevanju ustavnih dopolnil

Pretekli ponedeljek, 29. oktobra, so se na povabilo občinskih družbenopolitičnih organizacij ves dan zadrževali na Jesenicah predsednik CK ZKS France Popit, član CK ZKS in predsednik komisije za samoupravljanje pri CK Peter Toš in predsednik Zveze sindikatov Slovenije dipl. inž. Janez Barborič. O dopoldanskem srečanju s predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij ter vodstva TOZD Valjarne Bela, smo poročali v naši zadnji številki. Danes pa nekoliko več o popoldanskem aktivu direktorjev, predsednikov delavskih svetov ter sekretarjev temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela občine, ki ga je sklical sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice dipl. inž. Štefan Nemec, ki so mu prisostvovali vsi trije gostje. Po uvodnem referatu sekretarja, je o uresničevanju ustavnih dopolnil v občini spregovoril predsednik komisije za družbenoekonomske odnose pri OK ZKS Tone Grošelj, v razpravi pa sta med drugim sodelovala tudi France Popit in Peter Toš, katerih razpravo v nadaljevanju citiramo oziroma povzemamo.

Sekretar Nemec je uvodoma poudaril, da je namen sestanka analizirati prizadevanja pri uresničevanju ustavnih dopolnil in akcij občinskega komiteja ZK. Pri tem je dejal, da se Zveza komunistov mora organizirati tako, da bo učinkovita in da bo prisotna popolna kontrola pri izvajanju sprejetih sklepov in stališč. V vseh organizacijah Zveze komunistov, bo moral biti stalno prisoten boj za stališča in politiko izraženo v novih ustavnih določilih in izhodiščih za pripravo stališč in sklepov desetega kongresa ZKJ. Zatem je sekretar govoril o sedanjih zunanjepolitični situaciji in o vlogi neangažiranih držav ter o vlogi SFR Jugoslaviji. Našo enotnost in pri-

pravljenost, je dejal ob zaključku, bomo najbolj krepili z razvijanjem samoupravljanja in krepitvijo vloge delavskega razreda, z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela in povezovanjem v večje in trdnjše gospodarske tvorbe.

Za njim je o konkretnih rezultatih pri uresničevanju ustavnih dopolnil v občini spregovoril Tone Grošelj. Kljub temu, je dejal, da smo dosegli določene premike in ustanovili številne odbore in komisije ter imeli vrsto sestankov in aktivov za uresničevanje ustavnih dopolnil, se v praksi dopolnila prepočasno uresničujejo. Vzrok je predvsem v prepočasni smiselni preobrazbi. Konkretna ocena stanja, je nadaljeval, nam pokaže,

da so se v občini tri delovne organizacije že odločile za ustanovitev TOZD, možnost pa imajo še v treh. Med 23 dislociranimi enotami je šest že organiziranih kot TOZD, devet jih ima pogoje, medtem ko osem dislociranih enot nima pogojev, da se organizirajo kot temeljne organizacije združenega dela. O ustanavljanju temeljnih organizacij razmišljajo tudi v šolstvu. Za tem je poročevalec govoril o delavski kontroli kot integralnem delu samouprave, ki jo imajo organizirano šele v šestih delovnih organizacijah. Podobna ocena velja tudi integracijskim procesom, kjer je nekaj napredka, nasploh pa se ti procesi razvijajo

(Nadaljevanje na 9. strani)

Direktor sektorja TKR dr. inž. Marin Gabrovšek o delu sektorja do leta 1977

V zvezi z določili statuta Železarne individualne izvršilne organe, kot voljene strokovne organe Železarne v zvezi z obvezno reelekcijo volil delavski svet vsake štiri leta. V zvezi s tem določilom so bili na predlog razpisne komisije na 3. seji delavskega sveta Železarne, dne 31. oktobra ponovno izvoljeni: za direktorja sektorja tehnične kontrole in raziskave dr. inž. Marin GABROVŠEK, za sekretarja Železarne pravnik Dušan STARE in za direktorja sektorja novogradenj Bogomil HOMOVEC. V zvezi s svojo kandidaturo so predložili tudi delovne programe za naslednje mandatno obdobje. Danes predstavljamo direktorja TKR s predloženim programom dela do leta 1977.

Delo sektorja TEHNIČNE KONTROLE IN RAZISKAVE bo v naslednjih letih snovano na naslednjih osnovnih smernicah:

— stabilizacija osvojenih proizvodnje in asortimenta za doseg

višjega nivoja kvalitete, zanesljivosti, boljših izkoristkov in boljših ekonomskih uspehov v splošnem;

— raziskovalno delo usmerjati v osvajanje in uvajanje novih tehnologij in novih izdelkov v proizvodnjo ter poglobljanje in dopolnjevanje licenčnih tehnologij;

— aktivno sodelovanje in kreiranje tehnoloških procesov pri

načrtovanju novih investicijskih programov za rekonstrukcijo in novogradnjo;

— reorganiziranje službe OTK v smislu sodobnih konceptov integralnega vodenja in prilagoditev novi organizacijski strukturi v delovni organizaciji;

— zagotoviti boljše materialne možnosti za hitrejši napredek raziskovalnega dela in opremo za kontrolo kvalitete in kolavdacijo izdelkov.

Upoštevač zgoraj omenjene osnovne smernice predvidevam v okviru posameznih TOZD reševanje naslednje problematike, in sicer:

(Nadaljevanje na 2. strani)

Avtorji tehničnih izboljšav prihranili TOZD-VET 289.000 dinarjev

Komisija za raziskave, izume in novatorstvo pri delavskem svetu TOZD Vzdrževanje, energija in transport je na svoji prvi seji obravnavala pet predlogov tehničnih izboljšav, ki so jih predložili avtorji zaposleni v TOZD-VET in so bile tudi že izvedene. Čisti prihranki teh izboljšav, izračunani na osnovi enoletnega obratovanja, znašajo 289.000,00 dinarjev. Če pri tem računamo, da bodo te tehnične izboljšave v obratovanju več let, bo vsota prihrankov toliko večja.

Komisija je pri odločanju o višini priznanih odškodnin imela razmeroma lahko delo. Vsi predlogi so bili ekonomsko utemeljeni ter opremljeni z vsemi potrebnimi knjigovodskimi podatki. Vse knjigovodske izračune je izdelalo knjigovodstvo TOZD-VET.

Med najboljšimi je bil brez dvoma predlog Franca Novaka, vodja oddelka toplotne energije. Njegov izboljševalni predlog obsega rekonstrukcijo kaluženja kotlovske vode pri parnem kotlu št. IV. Avtor je s svojo izboljšavo zmanjšal porabo vode in s tem tudi manjšo porabo kalorij. Poleg tega je zmanjšal tudi možnost, da bi kalužina zamaševala parovodne cevi. S to tehnično izboljšavo je letno prihranil 181.393,00 dinarjev, za kar je prejel enkratno odškodnino in sicer 2,83 odstotka od prikazane letnega prihranka.

Sodelavec Franc Novak je predlagal še eno že izvedeno izboljšavo, ki pa jo komisija ni mogla obravnavati, ker predlog ni bil ekonomsko zadosti obdelan. Da avtor predloga ne bi bil prikrajšan, je komisija sprejela sklep, da direktor TOZD-VET imenuje strokovno komisijo z nalogo, da izdela ekonomski izračun koristnosti tega predloga.

Med avtorje tehničnih izboljšav so se vpisali tudi Peter Klemenc, Marjan Kristan in dipl. inž. Franc Brelih. Avtorji so timsko rešili izde-

lavo zaščitnih plošč črpalk na DOR-ROVIH čistilnih imela domačega materiala, medtem ko smo bili do sedaj vezani na uvoz. S svojo izboljšavo so prihranili 49.995,00 dinarjev. Tudi ta predlog je bil opremljen z ekonomskimi izračuni. Kot enkratno nagrado so prejeli avtorji 3,9 odstotka enoletnega prihranka.

Na seji so obravnavali tudi predlog tehnične izboljšave, rešuje kompenzacijo jalove energije. Letni prihranek, ki ga prinaša ta predlog, znaša 57.614,80 dinarjev. Predlog je vzbudil posebno pozornost, ker ga je prvič predložilo neko društvo in sicer Elektrotehnično društvo Jesenice, kot rezultat njihovega debatnega večera. Za predlog je društvo prejelo enkratno odškodnino v višini 5,5 odstotka od enoletnega prihranka.

Franc Podobnik, orodjar, avtor predloga št. 1811 (obnova črpalk za centralno mazanje in dveh priprav za merjenje pritiska masti), je na osnovi člena 26 pravilnika o izumih, tehničnih izboljšav in koristnih predlogih, vložil zahtevo za obnovo predloga. Zahtevo je utemeljil s tem, da se njegova izboljšava uporablja sedaj že v več obratih Železarne, kot se je v času, ko je prejel pavšalno odškodnino. Komisija je menila, da

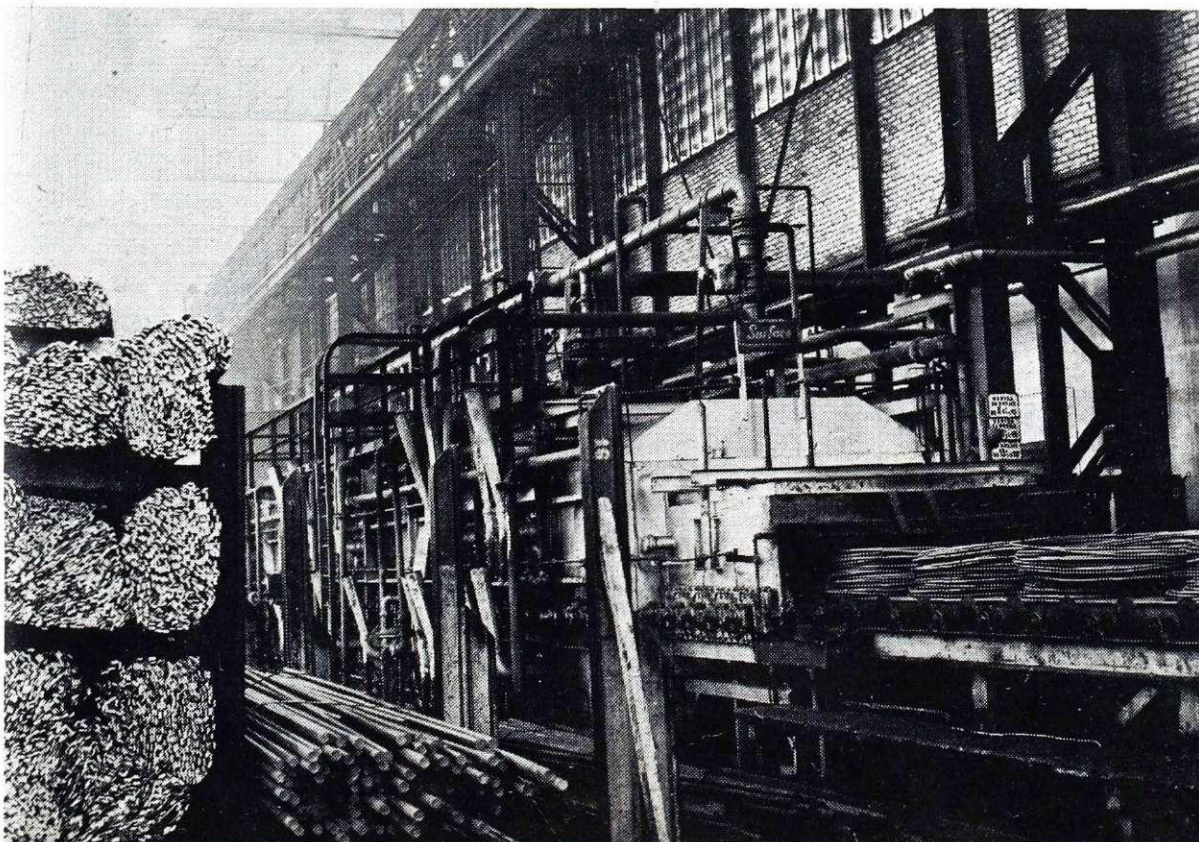
(Nadaljevanje na 2. strani)

V petih obratih dosežena najvišja mesečna proizvodnja

Po skoraj dvomesečnih težavah v proizvodnji zaradi redukcije električne energije, smo bili v oktobru v Železarni brez teh težav. Razen tega je bila tudi znatno manjša odsotnost delavcev zaradi dopustov, normalna pa je bila tudi oskrba s surovinami. Vse to je pogojevalo, poleg prizadevanja delavcev, da ublažijo izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja električne energije, da smo tako skupno kot blagovno proizvodnjo v oktobru dosegli in presegli ter imeli letos najvišjo mesečno odpravo blaga. Razen tega pa so v štirih obratih — valjarna debele pločevine, hladna valjarna, elektroodni obrat, žebeljarna, dosegli v zadnjem letu najvišjo mesečno proizvodnjo, elektrojeklarji pa so po dveh letih in pol v oktobru presegli 15.000 ton proizvodnje elektrojekla.

Mesečne planske obveznosti sta izpolnili proizvodni temeljni organizaciji združenega dela VALJARNE in HLADNA PREDDELAVA, le za 0,6 odstotka pa so za planom zaostali v TOZD TALILNICE, zaradi zastojev na plavžih.

Podrobne rezultate lahko preberete na tretji strani.

JEKLOVLEK

Šele kadar se vsaj nekoliko pogledimo v doseženo stopnjo gospodarskega in družbenega razvoja Jugoslavije ali socialističnih republik in pokrajin, na konkretnih primerjalnih podatkih, lahko spoznamo, da smo v povojnem času dosegli razvoj, za katerega so v drugih državah potrebovali šest in več desetletij. Ta izreden razvoj je Jugoslavijo s sedem odstotno letno stopnjo porasta narodnega dohodka, po ocenah iz leta 1968, pomaknil na četrto mesto v Evropi, medtem ko je bila s približno 2,5 odstotno stopnjo porasta pred drugo svetovno vojno v skupini držav z najnižjo stopnjo porasta.

Danes nam dosežene stopnje razvoja ne morejo zanikati še tako zagrizeni nasprotniki Jugoslavije, ki jih moti le samoupravna socialistična usmerjenost Jugoslavije in njena neuvrščena zunanja politika. Žal pa taki ljudje in nekateri malodušneži ter večni kritikantje ne morejo ali nečejo razumeti in spoznati, da smo vse to dosegli ravno zaradi jasno postavljenih smotrov v razvoju Jugoslavije kot socialistične in samoupravne skupnosti, svobodne in neuvrščene države. Zato, ker so tako usmeritev, tako notranjo in zunanjo politiko, ki jo je vodila Zveza komunistov Jugoslavije, sprejeli delavski razred, narodi in narodnosti Jugoslavije ter se zanj tudi zavedno in odločno borili. Da takih uspehov v gospodarskem in socialnem razvoju ne bi mogli doseči, ne da bi se Zveza komunistov in druge napredne sile družbe usmerile k razvijanju socialističnih družbenoekonomskih odnosov, ne da bi delavski razred in vsi delovni ljudje ter občani v tej usmeritvi videli svojo boljšo prihodnost, socialno trdnost in varnost.

Oglejmo si le nekaj podatkov iz množice podatkov, ki potrjujejo in dokazujejo v četrto stoletja doseženi razvoj. V letih 1947 do 1971 se je skupni narodni dohodek v Jugoslaviji povečal za štiriinpolkrat, na prebivalca pa triinpolkrat. Obseg industrijske proizvodnje je bil v letu 1972 za 15-krat večji kakor leta 1946. V letih od 1952 do 1972 so se povečale proizvodne zmogljivosti industrije za več kakor petkrat, število zaposlenih za 2,8, produktivnost dela pa za 2,6-krat. Poleg tega, da smo razvijali obstoječe, smo ustvarili tudi povsem nove industrijske panoge: kemična, avtomobilska in elektroindustrija, ladje- delništvo, strojna industrija in druge. V tem času se je podvojil tudi obseg kmetijske proizvodnje, čeprav se je kmetijsko prebivalstvo bistveno zmanjšalo, saj danes predstavlja nekmetijsko prebivalstvo 60 odstotkov vsega prebivalstva. Bistveno se je izboljšal tudi življenjski standard kmečkega prebivalstva. Ravno tako je bil tudi razvoj infrastrukture, gradbeništva, trgovine in drugih gospodarskih dejavnosti zelo nagel. Z več kot sto državami imamo danes ekonomske odnose, intenzivno pa se tudi vključujemo v mednarodno delitev dela.

Pred X. kongresom ZKJ
in VII. kongresom ZKS

Gospodarski razvoj Jugoslavije hitrejši kakor svetovno poprečje

Tako uspešen razvoj materialne osnove družbe je vplival na hiter razvoj družbene dejavnosti in služb. V obvezno osnovno šolanje imamo danes zajetih 90 odstotkov otrok, v državi imamo 254 fakultet, na katerih se šola 18-krat več študentov kot pred vojno. Občutno se je razširilo tudi srednješolsko izobraževanje. Z razvojem proizvodnih sil se je kot sestavni del teh sil razvijala tudi znanost, saj imamo danes v Jugoslaviji več kakor 1000 znanstvenoraziskovalnih in razvojnih organizacij. Podoben razvoj je bil dosežen tudi na področju kulture, umetnosti in telesne kulture. Ker bi bilo preveč navajati vse podatke, naj omenim le dosežen razvoj na področju radia in televizije. Leta 1939 smo imeli v Jugoslaviji le štiri radijske postaje, leta 1971 pa kar 166. Leta 1972 smo imeli na 1000 prebivalcev 171 radijskih sprejemnikov in 133 televizijskih sprejemnikov v primerjavi s 85 radijskimi sprejemniki in 1,6 televizijskega sprejemnika v letu 1960.

Osnovno zdravstveno varstvo zajema vse prebivalstvo. V zadnjih dvajsetih letih se je povečalo število zdravnikov za 20 tisoč, število postelj v bolnišnicah pa za okrog 67.000. Razširilo se je socialno varstvo invalidov, starih in nesposobnih za delo, mater in otrok. Pred vojno je bila na primer umrljivost v Jugoslaviji pri moških 45, pri ženskah 46 let, danes pa je poprečna življenjska doba moškega 65 in ženske 69 let, s čimer smo se uvrstili med razvitejšje evropske države.

V petindvajsetih letih se je bistveno spremenil tudi življenjski standard vsega prebivalstva. Napredek smo dosegli v vseh temeljnih elementih standarda (prehrana, oblačenje, stanovanje, izobraževanje, zadovoljevanje kulturnih, zdravstvenih, higienskih in rekreativnih potreb). Realna raven življenjskega standarda se je povečala za triinpolkrat. V povojnem obdobju smo zgradili dva milijona novih stanovanj in dosegli še druge izredno pomembne uspehe.

Samo z nekaj rezultati poskušamo označiti dosežene uspehe v naši železarni. V tem povojnem obdobju smo povečali proizvodnjo grodla za 1,77-krat, proizvodnjo surovega jekla od 160.000 na 470.000 ton, blagovno proizvodnjo od 90.000 na 350.000 ton, skupno proizvodnjo od 488.000 na 1.500.000 ton itd. V tem času smo na Jesenicah zgradili 4113 novih stanovanj in samo v zadnjih petih letih je Železarna sama zgradila 325 stanovanj. Druge dosežke, ki so vidni na vsakem koraku, ni treba poudarjati. Po devetem kongresu ZKJ pa je bila stopnja porasta še hitrejša.

O vseh teh rezultatih smo največkrat premalo govorili, bolj smo kritizirali in včasih tudi izražali dvome in nezaupanje ter malodušje, kar pa je bolj posledica propagandnih manevrov raznih sil doma in v svetu, ki jim je samoupravni socialistični razvoj trn v peti. Te velike uspehe je dosegel delavski razred in delovni ljudje Jugoslavije z velikim prizadevanjem, odpovedovanjem in požrtvovalnostjo, ki so s tem potrdili tudi pravilnost in privrženost politiki, ki jo je vodila in jo vodi Zveza komunistov Jugoslavije. V teh rezultatih se vidi tudi »prednost samoupravnega socialističnega sistema, ki osvobaja ustvarjalno pobudo množico in jo spreminja v najmočnejšo gibalno energijo vsestranskega razvoja družbe, ki bodo z uresničevanjem ustavnih določil dobile še večjo spodbudo, iniciativo in odgovornost za še hitrejši razvoj proizvodnih sil. Pri tem pa moramo upoštevati, da smo te velike uspehe dosegli v izjemno težkih ter zapletenih ekonomskih in političnih razmerah — obnova in graditev v vojni opustošene države s podedovano zaostalostjo, notranji boj za uresničevanje revolucionarnih sprememb v družbenoekonomskih in političnih odnosih, različni zunanji pritiski in ekonomska blokada, različne elementarne in naravne nesreče itd.

V tem času, ko se jugoslovanski komunisti pripravljajo na svoj deseti kongres in slovenski na sedmega, ki bosta kritično analizirala dosedanj razvoj in začrtala idejno politične osnove nadaljnjega razvoja, je vsekakor prav, da se ozremo na dosežene uspehe v komaj četrtoletnem povojnem razdobju, ki jih v tem izrednem razvojnem tempu včasih niti ne zaznamo. Ta pogled nazaj pa je potreben tudi zato, da vidimo, da požrtvovalnost, prizadevanje in odpovedovanje delavskega razreda in delovnih ljudi Slovenije in Jugoslavije niso bila zaman in zato, ker so doseženi rezultati dokaz pravilne politike Zveze komunistov Jugoslavije, dokaz, da je to mogoče doseči v samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosih z lastnimi silami.

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih je naraščala svetovna proizvodnja nerjavnega jekla v preteklih 22 letih (brez socialističnih držav) takole:

leto 1950	1 milij. ton
leto 1960	2 milij. ton
leto 1968	4 milij. ton
leto 1972	5 milij. ton
leto 1973	5,5 milij. ton

Do leta 1980 predvidevajo, da bo vsako leto naraščala proizvodnja za 8 do 10 odstotkov.

Železarski globus

INDIJA

Ta država je postala v zadnjem času močan dobavitelj železove rude japonskim železarnam. V letošnjem gospodarskem letu bodo dobavili indijski rudniki na Japonsko 23 milijonov ton te železarske surovine.

Direktor sektorja TKR dr. inž. Marin Gabrovšek o delu sektorja do leta 1977

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD Talilnice:

- stabilizacija tehnologije izdelave jekla predvsem kvalitete, ki so za perspektivo Železarne pomembne;
- vpeljati novo tehnologijo izdelave dinamo in nerjavnega jekla v skladu z licenčno dokumentacijo ARMCO tako, da bo jeklarna pripravljena za redno proizvodnjo ob startu nove hladne valjarne;
- z ozirom na kvalitetni asortiment in zasedenost kapacitet električnih peči, vpeljati nove tehnološke postopke v izdelavi kvalitetnega jekla v SM pečeh tako, da bodo lastnosti SM jekla enakovredne elektro jeklu. To bi zagotovilo na eni strani fleksibilnost v programiranju proizvodnje in zaradi preobremenitve elektro jeklarne tudi večjo sigurnost v izpolnjevanju programa. Neuspeh na tem področju pomeni ob pričetku obratovanja hladne valjarne opustitev določenih kvalitetnih proizvodov;
- delati na vpeljavi nove tehnologije v proizvodnji jekla na osnovi metaliziranih pelet;
- potrebno je intenzivno delo na področju stabilizacije sintra za plavž in študirati možnosti priprave vložka za plavže s čim višjo stopnjo metalizacije.

TOZD Valjarne

- z ozirom na izgradnjo nove hladne valjarne osvojiti procese valjanja nerjavnih jekel preko bluminaga in štekla tako, da bo v času pričetka obratovanja nove hladne valjarne zagotovljen kvalitetni vložek iz lastnih virov;
- delo na racionalizaciji ogrevanja blokov v tej smeri, da se zalaga vroče jeklo v čim večjih količinah;
- precizirati tehnologijo valjanja kvalitetnih jekel na šteklju v cilju, da se dosežejo taki pogoji finalizacije, ki bodo zagotavljali optimalno kvaliteto toplo valjanih trakov za nadaljnjo predelavo;
- v valjarni debele pločevine izpopolnjevati kvalitetni asortiment s proizvodi, ki bodo zagotavljali nadaljnji razvoj in uspešno delo valjarne 2400;
- v valjarni žice na Beli delati na spremembi kvalitetnega asortimenta s tem, da bi se povečal delež nerjavnih žic za izdelavo oplasčenih elektrod;
- povečati proizvodnjo jekel za kvalitetne vijake;
- z ozirom na večji delež kvalitetnih jekel v proizvodnji valjarne žice Bela izpopolniti sistem ohlajevanja vroče valjane žice;
- zaradi pomanjkanja kapacitet za žarjenje za proizvode valjarne žice je iskati nove možnosti za kvalitetno toplotno obdelavo valjanih proizvodov.

TOZD Hladna predelava:

- težiti k spremembi kvalitetnega asortimenta, da bi bila vrednost proizvodov v obliki hladno valjanih trakov čim višja in osvajati valjanje trakov v kvaliteti specialnih jekel;
- izpopolnjevanje tehnologije vlečenja nerjavnih jekel v obliki žice;
- na področju dodatnega materiala, ki predstavlja specializacijo v naši proizvodnji, narediti vse, da bomo kvalitetni asortiment dodatnega materiala, ki je predviden z licenco Oerlikon, čim prej vpeljali v našo proizvodnjo;
- v čim krajšem času prijeti z osvajanjem proizvodnje polnjene žice za varjenje v atmosferi ogljikov dioksida;
- nadaljevati z osvajanjem oplasčenih elektrod in dodatnega materiala;

— poglobljeno raziskovalno delo na področju osvajanja tehnologije in dodatnega materiala za visoko produktivno varjenje;

— osvajanje tehnoloških postopkov varjenja finoznatih in mikrolegiranih jekel;

— specializacija proizvodnje v vlečenem jeklu in to predvsem pri kvalitetah, kjer se lahko Železarna uspešno uveljavi v kvalitetnem pogledu tako na domačem kakor tudi tujem tržišču.

Specialne raziskave:

- raziskave vpliva mikrolegiranih elementov na fizikalne lastnosti jekla in probleme varivosti;
- raziskave vpliva prisotnih elementov in vključkov v jeklu na sposobnost jekla za hladno preoblikovanje;
- izpopolnjevanje postopkov dezoksidacije jekla;
- osvajanje specialnih kvalitet jekel za kvalitetne vijake;
- raziskave možnosti proizvodnje in uporabe jekel za cementacijo in poboljšanje na bazi Pb ali drugih specialnih dodatkov, namenjeno za obdelavo na avtomatih;
- uvajanje elektronskega računalnika v programiranje preiskav in elektronsko obdelavo podatkov kot takih;
- z ozirom na asortiment nerjavnih jekel vpeljati raziskave in reševati problematiko korozijske obstojnosti nerjavnega jekla tako feritnega kakor tudi avstenitnega tipa.
- Specializirati delo raziskovalnega oddelka predvsem v smereh:
 - a) Raziskave povezane z izdelavo, predelavo predvsem pa vplivi posameznih parametrov na fizikalne lastnosti elektro pločevine.
 - b) Raziskave povezane s fizikalnimi lastnostmi nerjavnih feritnih avstenitnih in martenzitnih jekel.
 - c) Specializacija raziskovalnega dela vezanega na vplive namerno in nenamerno dodanih mikrolegiranih elementov tako na fizikalne lastnosti, kakor tudi na sposobnost predelave jekla v hladnem.
 - d) Preiskave vezane z osvajanjem novih dodatnih materialov, novih metod varjenja tako avtomatskega kakor tudi obločnega.

Organizacijski problemi:

- organizirati tako službo kvalitetne in tehnološke kontrole, ki bo zagotavljala eksaktno zasledovanje posameznih faz v proizvodnji tako, da bo mogoča avtomatska obdelava podatkov z računalnikom in kvalitetna prognoza v proizvodnji;
- s priključitvijo novih podjetij v ZPSZ organizirati raziskovalno delo v okviru raziskovalnega oddelka tudi za priključena podjetja z namenom, da se z našimi izdelki zagotovi kvalitetna finalizacija;
- pri raziskavah povezati s problematiko uvajanja novih proizvodov v uporabo tako v gradbeništvu, kakor tudi ostali kovinsko predelovalni industriji, pritegniti k raziskovalnemu delu tudi ostale sposobne zunanje institucije;
- izvršiti specializacijo raziskovalnega dela v okviru Železarne in

delitev dela z Metalurškim inštitutom, da bodo doseženi na področju raziskav čim boljši uspehi ob ustreznih finančnih sredstvih;

— skupaj s centrom za obdelavo podatkov sektorja za ekonomiko in organizacijo podjetja, delati na uvažanju zasledovanja podatkov proizvodnje in kvalitete preko računalnika ter pripraviti programe za ogrevanje blokov v globinskih pečeh s procesnim računalnikom.

Problemi investicij:

Za nadaljnji uspešni razvoj na raziskovalnem področju, kakor tudi redno delo oddelka kvalitetne kontrole, so predvidene naslednje investicije v opremo in sicer:

- nabava elektronskega mikroskopa,
- nabava visokofrekvenčne peči kapacitete 50 kilogramov,
- nabava trgalnega stroja,
- stroji za pripravo preizkušancev tako za RO kot OTK,
- aparat za določevanje dušika in kisika tekom izdelave jekla,
- aparat za določevanje vodika v jeklu in legurah,
- plinski kromatograf za določevanje čistote in spremljajočih primesi v tehničnih plinih.

Z ozirom na problematiko prostora v mehanični delavnici, kot tudi mehanske preizkuševalnice OTK, je potrebno zagotoviti v prostorih nove hladne valjarne dodatne delovne prostore, ki bodo zagotovili najbolj racionalno delo priprave poskusnih vzorcev in dinamiko preizkušanja.

Pripomniti moram, da je realizacija investicij v opremo odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev; predpostavljam pa, da bo ob najetju kreditov pod ugodnimi pogoji nabava določenega dela opreme uspeša.

Samoupravni odnosi:

- prilagoditi organizacijo dela sektorja TKR predvsem pa delo kvalitetne kontrole poslovanju novo ustanovljenih TOZD;
- redno obveščanje določenih delovnih skupin v posameznih TOZD o aktualni problematiki kvalitete in predlogih za izboljšanje le-te;
- skupno z ustreznimi službami pripraviti samoupravni sporazum odnosno temeljni pravilnik o kvaliteti in zanesljivosti kvalitete v posameznih TOZD in Železarni kot celoti.

Opisani program dela sektorja TKR je zelo obsežen in bo realizacija zahtevala tako od sodelavcev TKR kakor tudi ostalih sodelavcev v TOZD dosti naporov. Prepričan sem, da nam bo predvideni program uspelo realizirati, če bo medsebojno sodelovanje sektorja TKR in strokovnega kadra v posameznih TOZD ostalo na isti ravni, kakor je bilo to doslej.

Izpolnitev predvidenega programa dela TKR zagotavlja stabilizacijo proizvodnje, uvajanje novih proizvodov in raziskav, kar je osnovna dejavnost odnosno naloga sektorja TKR v prizadevanju za čim boljši kvalitetni in ekonomski položaj Železarne kot celote.

Avtorji tehničnih izboljšav prihranili TOZD-VET 289.000 dinarjev

(Nadaljevanje s 1. strani)

je njegova zahteva upravičena in mu priznala pavšalno odškodnino 800,00 dinarjev.

Remonti v oktobru

V mesecu oktobru je bilo z operativnim programom remontov predvideno, da bomo ta mesec izvedli remontna dela na devetnajstih proizvodnih agregatih. Kakor vsak mesec, tako je tudi v oktobru prišlo do nekaterih sprememb v operativnem programu. Tako smo od programiranih remontov opravili samo štirinajst, remontna dela smo odložili v treh primerih. Zaradi neizdobljenih rezervnih delov smo morali odložiti remont linije rezanja v valjarni Bela, tridnevni remont na električni peči smo odložili, ker ni še kazala potreba po remontu, remont 120 tonskega žerjava pa smo odložili, da bomo ta dela opravili v času remonta SM peči št. 07, ki bo v mesecu novembru.

Že v programu je bilo predvideno, da bomo remontna dela v dveh primerih nadaljevali še v mesecu

novembru in sicer na SM peči 06, kjer izvajamo rekonstrukcijo peči, in na žičarskem stroju Herborn.

Zaradi potreb v proizvodnji smo v mesecu oktobru izvedli pet remontov izven operativnega programa na proizvodnih agregatih v HVŽ in elektrodnom obratu. Skupno smo v mesecu oktobru izvedli remontna dela na devetnajstih proizvodnih napravah, to je toliko kolikor smo jih programirali. V mesecu oktobru je bilo programiranih tudi 42 enodnevni remontov, izvedli smo jih 36, šest remontov pa smo odložili.

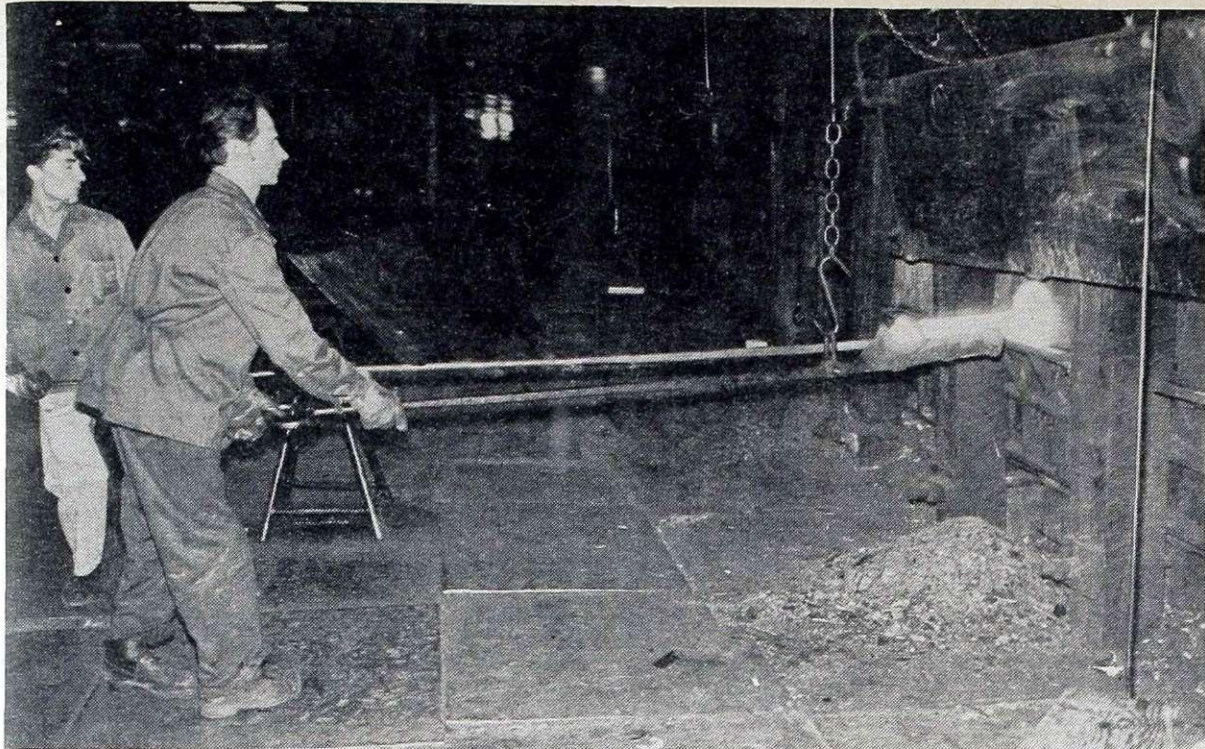
V operativnem programu remontov za mesec november imamo programiranih sedem večdnevni remontov in 43 enodnevnih. Po sedanjih izkušnjah sodeč pa bo tudi v tem mesecu izvedenih več remontov kot je programiranih.

Referent za remonte
Stane Torkar

Komisija je poleg reševanja predlogov razpravljala tudi o nadaljnjem delu. Posebno skrb so menili, bodo morali posvetiti popularizaciji te dejavnosti med člani TOZD. Poudarili so, da morajo odgovorni vodje nuditi več pomoči avtorjem tehničnih izboljšav pri realizaciji njihovih zamisli.

Referent Uroš Župančič je predlagal, da naj bi komisija razmislila o tem, da bi v Železarni poleg že ustanovljenega Pantzovega sklada, ustanovili še sklad za avtorje tehničnih izboljšav, ki nimajo značaja čiste metalurgije. Iz Pantzovega sklada namreč lahko dobijo priznanje samo tisti, ki na področju metalurgije dosežejo pomembne dosežke. Mnenje vseh članov komisije je bilo, da bo potrebno spremeniti že obstoječi pravilnik tako, da bodo ostali dobri avtorji dobili iz že obstoječega sklada moralna priznanja. To vprašanje bodo ponovno obravnavali na prihodnji seji, ki bo še ta mesec in na kateri bodo izoblikovali delovni program za leto 1974. To leto je predvideno kot leto tehničnih izboljšav in inovacij. Na seji so bili mnenja, da ima TOZD-VET največ možnosti, da tej dejavnosti da širši obseg.

T.

Sodelavca na lahki progi na Javorniku

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave v oktobru

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			BLAGOVNA PROIZVODNJA			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	13.000	11.815,6	90,9				
SM jeklarna	26.500	26.534,3	100,1				
El jeklarna	14.200	15.072,5	106,1				
Livarne	140	152,0	108,6	50	38,3	76,6	38,3
Šamotarna	1.400	1.440,9	102,9	250	182,8	73,1	182,8
TOZD TALILNICE:	55.240	55.015,3	99,6	300	221,1	73,7	221,1
Bluming-štel	45.900	45.087,3	98,2	7.000	7.373,0	105,3	7.834,7
Valj. deb. pl.	8.300	8.969,3	108,0	8.220	8.895,5	108,2	8.394,8
Valj. žice	9.440	9.486,3	100,5	1.700	2.657,6	156,3	2.681,1
Valj. prof.	2.600	2.911,0	112,0	110	671,2	610,2	662,6
TOZD VALJARNE:	66.240	66.453,9	100,3	17.030	19.597,3	115,1	19.573,2
Hlad. valj.	2.550	2.846,9	111,6	2.480	2.829,0	114,1	2.874,4
Profilarna	1.460	1.227,7	84,1	1.450	1.224,6	84,5	1.372,8
Jeklovlek	1.680	1.813,2	107,9	1.680	1.805,8	107,5	1.831,6
Žičarna	5.350	5.562,6	104,9	3.100	3.533,9	114,0	3.697,6
Elektrodni:	1.320	1.378,9	104,5	1.310	1.371,6	104,7	1.466,7
— elektrode	1.280	1.324,8	103,5	1.270	1.317,5	103,7	1.419,8
— prašek	40	54,1	135,3	40	54,1	135,3	46,9
Žebljarna	1.170	1.283,3	109,7	1.165	1.271,5	109,1	1.193,9
TOZD PREDELAVA:	13.530	14.112,6	104,3	11.185	12.036,4	107,6	12.437,0
SKUPAJ:	135.010	135.581,8	100,4	28.515	31.854,8	111,7	32.231,3
Tuja predel.-prof.	40	36,3	90,8	40	36,3	90,8	36,3
ŽELEZARNA:	135.050	135.618,1	100,4	28.555	31.891,1	111,7	32.267,6

Planirane proizvodnje za dom je 1.355 ton, izvršene pa 1.555,6 ton!

V oktobru brez zastojev

Normalna oskrba Železarne z električno energijo, surovinami in manjša odsotnost delavcev, se je

odrazila v dobri skupni in blagovni proizvodnji, posebno pa v odpravi, kjer smo z 32.207 tonami dosegli letošnjo največjo odpravo.

V skupni proizvodnji smo program izpolnili s 100,4 %. Rezultat bi lahko bil boljši, če ne bi bilo nepredvidenih zastojev na plavžu in v profilarni. Tudi v blagovni proizvodnji smo programske obveze izpolnili in to s 111,7 %.

Osnutki statuta TOZD še letos v javni razpravi

Ožja delovna skupina odbora za uveljavljanje ustavnih dopolnil Železarne, skupaj s strokovnimi delavci, že nekaj časa pripravlja osnutke statuta temeljnih organizacij združenega dela združenih v delovno organizacijo Železarne. Na sekretariatu so nam povedali, da je izdelava osnutkov v zaključni fazi in da bodo še letos predloženi v javno razpravo delovnim kolektivom TOZD.

Istčasno strokovni delavci pripravljajo osnutke samoupravnih sporazumov in sicer: — Samoupravni sporazum o delovnih odnosih in odgovornosti delavcev pri delu; — Samoupravni sporazum o varstvu pri delu in — Samoupravni sporazum o ustvarjanju in delitvi osebne dohodka.

Po temeljnem samoupravnem sporazumu o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo Železarne Jesenice, so se TOZD sporazumele za devet skupnih samoupravnih aktov, ki morajo biti usklajeni z zakonskimi predpisi in samoupravnim sporazumom do konca letošnjega leta. Po istem sporazumu mora biti nova organizacija Železarne, v zvezi z ustanovitvijo temeljnih organizacij združenega dela, uvedena najkasneje do 31. decembra 1973.

Trikratna odložitev rekonstrukcije žerjava

V skladišču odprave blaga HVŽ odgovorne in strokovne službe že več kot dve leti ugotavljajo, da je žerjav v zelo slabem tehničnem stanju. Žerjav je bil postavljen pred 20 leti in ima staro tehnologijo. Žerjav nima mehaničnih zavor, le-te so električne, zaviranje s kontrolorji, in če zmanjka električnega toka, je žerjavovodja brez moči da prepreči morebitno materialno škodo ali celo nesrečo. Kabina na žerjavu ima več kot pet metrov mrtvega kota. Vse ohišje izpušča mazivna olja, kabina pa je vsa razmajana. Ta stari žerjav s primitivno tehnologijo transportira dnevno čez 1000 ton raznega materiala. Ali z drugimi besedami vse blago hladne valjarne — žičarne namenjeno za prodajo.

Vsi, ki imajo moralno in materialno odgovornost pri delu in do dela, bi se morali zavedati, da tak žerjav ne more služiti svojemu namenu. Žerjavovodje, ki delajo na žerjavu, so psihično in fizično izčrpani, ker ima kabina žerjava močne sunke in trzljaje. Poleg tega pa so žerjavovodje obremenjeni še z moralno in materialno odgovornostjo.

Pristojni organi službe morajo ta problem začeti odgovorno reševati. S člankom želimo le opozoriti na posledice, ki jih lahko povzroči že odsluženi žerjav. Pripomnim naj, da delovna skupina že dve leti postavlja to vprašanje na vsakem svojem sestanku, vendar še ni bilo pravega odmeva, razen obljub, ki pa se preveč zavlačujejo.

V. Mandič

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V železarni Novokuzneck (Zahodna Sibirija), so pričeli z montažo dveh novih 300 tonskih kisikovih konventorjev. To sta doslej največja kisikova konventorja v sovjetskih železarnah in bosta pričela obratovati v marcu leta 1974.

ŠVEDSKA

Največji švedski rudnik železove rude Kiruna, ki leži severno od polarnega kroga, se ponaša z zanimivim rekordom. Za eksploatacijo železove rude pod zemljo ima izkopanih 420 kilometrov rovdov. To je med rudniki na svetu doslej največja dolžina rovdov. Večina rovdov je tako velikih, da omogočajo transportiranje železove rude z velikimi specialnimi tovornimi vozili.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Zaščitno cepljenje proti gripi — Varujmo svoje zdravje in delovno sposobnost

V dneh 12., 13. in 14. novembra bodo zdravniki obratne ambulate cepili proti influenci — gripi v naših rešilnih postajah v Železarni in to na rešilni postaji I. (ob glavnem vhodu v železarno Jesenice na Jesenicah), na rešilni postaji II (stare valjarne na Javorniku), na rešilni postaji V. (valjarne Bela) in na rešilni postaji IV. (predelovalni obrati — HVŽ).

Podrobnejši razpored bomo pravočasno javili po vseh obratih in oddelkih.

Socialno zdravstvena služba

Nevaren prehod preko tirov na postaji Jesenice

Kljub vsem dosedanjim opozorilom preko obratovodstev in obvestila v Železarni je združeno železniško transportno podjetje Ljubljana, postaja Jesenice dne 3. 10. 1973 obvestilo vodstvo Železarne, da se še vedno nadaljuje vsakodnevni množični prehodi preko železniških tirov na postaji Jesenice pri kretniški postaji I. Prehodi potekajo čez več tirov, ki služijo za prevoz vlakov v smeri Ljubljana in Nova Gorica ter premik vagonov za postajo Jesenice in Železarno, kjer je prehod še posebno nevaren.

ZZTP je v zvezi z gornjim sklicalo dne 17. 10. 1973 posebni informativni posvet s predstavniki Železarne in zahtevalo, da se sprejmejo potrebni varnostni ukrepi na podlagi zakona o osnovah varnosti v železniškem prometu, ki v čl. 63, prvi odstavek določa, da je prekršek, kdor gre preko proge izven cestnega prehoda.

Da bi preprečila ogrožanje osebne varnosti svojih delavcev je uprava Železarne določila, da se s 1. 12. 1973 ukinja vsak osebni prehod na vratar-skem mestu izvoznih tirov.

To delovno mesto je bilo odprto izključno za izvoz materiala ter izdelkov iz odpravnega skladišča HVŽ, za izhod in vstop pa so ga postopoma pričeli delavci sami koristiti brez odobrenja uprave Železarne.

Opozarjamo, da se bo od 1. decembra dalje vsak izhod na tem mestu smatral kot prehod na nedovoljenem kraju, kar je po pravilniku o odgovornosti delavcev na delu v ŽJ prekršek in se proti kršilec disciplinsko ukrepa.

AMD JESENICE

razpisuje prodajo osebnega avtomobila Zastava 750 — karamboliran.

Ogled avtomobila je možen vsak dan v prostorih AMD Jesenice od 16. ure dalje.

Licitacija bo izvršena 11. novembra ob 16. uri v prostorih AMD Jesenice.

Iz pisarne AMD

Personalne vesti ZA MESEC OKTOBER 1973

Sprejetih je bilo 63 delavcev, obračunanih pa 41 delavcev.

Starostno upokojeni:

Jože Čadež — 1910 PIV energija 28 let v ŽJ, Janez Čuden — 1924 strojno vzdrževanje 28 let in pol v ŽJ, Tomaž Korošec — 1912 valjarna Bela 30 let v ŽJ.

Invalidsko upokojeni:

Anton Srna — 1922 hladna valjarna 25 let in pol v ŽJ, Jože Weindorfer — 1920 žičarna 26 let v ŽJ.

Odšli v JLA:

Peter Basar — 1954 žičarna, Joco Bjelanič — 1954 martinarna, Franjo Čančar — 1953 valjarna Bela, Hilmo Imamović — 1954 transport, Izet Krkušić — 1952 elektrojeklarna, Rade Miloica — 1954 plavž, Tihomir Tomić — 1953 elektro vzdrževanje, Nikolaj Torkar — 1954 elektro vzdrževanje, Jane Trajčev — 1954 martinarna, Jože Vogrinčič — 1954 transport.

Izključeni so bili:

Ramiz Avdič — 1953 žebljarna, Faik Bečević — 1955 martinarna, Marjan Brnada — 1952 jeklovlek, Bojan Fuks — 1950 strojne delavnice, Mustafa Grbič — 1953 plavž, Franc Grubar — 1934 šamotarna, Tahir Imeri — 1944 elektrojeklarna, Ivan Ivanovski — 1950 elektro jeklarna, Izet Kamber — 1953 valjarna Bela, Franc Kovač — 1952 žičarna, Milan Kovačević — 1955 hladna valjarna, Dževad Metaj — 1954 strojne delavnice, Slavko Mitev — 1951 martinarna, Rasim Pirič — 1954 transport, Janez Pogačar — 1952 profilarna, Humbert Roccoli — 1942 profilarna, Otmar Skutelj — 1951 livarna, Frančiška Trupkovič — 1955 DE DP, Vladimir Veljko — 1937 elektrojeklarna, Vinko Vindišar — 1942 transport, Alojz Zagorc — 1953 hladna valjarna.

ČESTITAMO

Dne 7. 10. 1973 je diplomiral na organizacijsko-proizvodnji smeri Višje šole za organizacijo dela v Kranju uslužbenec kadrovskega sektorja tov. JANKO KAVALAR in si s tem pridobil višjo strokovno izobrazbo.

čestitajo sodelavci

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Dne	Dnevni	Nočni
PONEDELJEK 12. 11.	BEŠTER FELIKS	REKAR VINKO
TOREK, dne 13. 11.	KRAPEŽ BERTI	ROTAR VINKO
SREDA, dne 14. 11.	JELOVCAN JOŽE	TORKAR STANE
ČETRTEK, dne 15. 11.	MARKEŽ VALENTIN	RAVNIKAR PETER
PETEK, dne 16. 11.	KORDEŽ FILIP	MOLAN IVAN
SOBOTA, dne 17. 11.	KAVČIČ JANEZ	BEGES STANE
NEDELJA, dne 18. 11.	SVETINA JOŽE	ZIDAR JOŽE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je 314
vezni telefon 410

Na redne delovne dni dela:
dnevni dežurni od 14.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00—6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela
dnevni dežurni od 6.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00—6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi dežurnega štev. 8 v upravni zgradbi TOZD — VET.

Dežurna služba obratne ambulate OD 12. DO 17. NOVEMBRA

dopoldan:	popoldan:
dr. Branko Čeh	dr. Aleksander Rjazancev
dr. Andrej Hribernik	dr. Stanka Šemrov-Novak
	v soboto 17. novembra
	samo dopoldan dr. Andrej Hribernik
ZOBNA AMBULANTA	v soboto 17. novembra
dopoldan: terapevt Viktor Stražišar	samo dopoldan
popoldan: terapevt dr. Alojz Smolei	terapevt Viktor Stražišar
Ordinacijski čas dopoldan je od 6. do 13. ure, popoldan od 13.30 do 20. ure.	
V soboto od 6.30 do 13. ure.	

3. seja delavskega sveta Železarne

Predsednik delavskega sveta Železarne dipl. inž. Lojze Kalan je sklical 3. seja delavskega sveta v sredo, 31. oktobra 1973 in predlagal takle naslednji red: pregled sklepov zadnje seje, devetmesečno poslovno poročilo, predlog financiranja hladne valjarne, predlog o gradnji obrata vratnih podbojev in imenovanje direktorjev sektorjev.

Pregled izvajanja sklepov zadnje seje so vzeli na znanje brez pripomb. Poslovno poročilo za prvih devet mesecev letošnjega leta so s soglasjem vseh delegacij TOZD sprejeli z naslednjimi pripombami oziroma stališči:

1. Z rezultati prvih devetih mesecev smo lahko zadovoljni, če jih primerjamo z lanskimi rezultati enakega obdobja, ne moremo pa biti zadovoljni, če jih primerjamo s planskimi nalogami, ker preveč zaostajamo. Zaradi znanih razlogov, zlasti zaradi velike redukcije električnega toka je bila blagovna proizvodnja za 6.603 tone manjša od planirane, kar ne bo mogoče nadoknaditi do konca leta. Zaradi istih razlogov ne pokrivamo fiksnih stroškov v višini 10 milijonov dinarjev in bomo to morali pokriti s planiranim ostankom dohodka.

2. Problematično je bilo delo nekaterih obratov, posebno valjarne bluming, kjer so stroški izredno visoki, saj imajo za 18 milijonov zvišanja v primerjavi s celotnim zvišanjem v Železarni, ki je znašalo 2,6 milijonov dinarjev. Tudi ugotovljeni manjki 2000 ton materiala narekuje, da bo treba skupaj s prej omenjenimi stroški ugotoviti vzroke, zakaj do tega prihaja. Sprejeti bo treba ustrezne ukrepe tako v TOZD valjarne, kot v Železarni.

3. Ugotovili so, da je bilo delo TOZD hladne predelave in TOZD VET uspešno, zlasti v vzdrževalnem pogledu, kjer so znižali stroške in uspešno izvajali remonte z dobrim programiranjem. K boljšemu uspehu je pripomoglo tudi dobro finančno stanje in ni bilo težav z nabavo rezervnih delov.

4. Ugotovili so tudi, da naše poslovno ponašanje do kupcev ni bilo povsem zadovoljivo zlasti ne pri izpolnjevanju obvez. Zaostanki znašajo kar 44.961 ton. Menili so, da je nepravilno sprejemati naročila večja kot jih lahko napravimo in naročila za kvalitete, ki jih še ne moremo izdelovati. Za takšno stanje so delno krivi tudi obrati, ki ne izpolnjujejo naročil v predpisanih rokih, količini in kvaliteti.

5. V porastu so tudi reklamacije, pa bo zato treba zaostri kontrolo in dobavo. Celotno problematiko okrog poslovnega ponašanja bo treba obravnavati posebej in sprejeti ustrezne rešitve še preden začnemo sprejemati naročila za prihodnje leto.

6. Produktivnost je sicer v porastu za približno dva odstotka, vendar je to prenizko. Ugotovili so, da je fluktuacija zmanjšana zaradi trenutno ugodnega stanja zlasti pa zaradi reorganizacije Železarne, zaradi dosti bolj ugodnega položaja Železarne, zaradi ugodnih poslovnih rezultatov in zaradi zboljšanih delovnih pogojev. Zato je sedaj primeren čas, da se problematika produktivnosti in splošne discipline prične uspešno reševati in da se temu primerno sprejmejo tudi sklepi in rešitve.

7. Ustvarjeni dobiček je v prvih devetih mesecih sorazmerno ugoden, čeprav je prikazan manjši kot lani za enako obdobje, vendar so določena rezervna sredstva že izločena in smo zato lahko z dobičkom zadovoljni.

8. Odborom za gospodarstvo v TOZD so priporočili, da obravnava prepočasno rast proizvodnje in uporabo materialov, kjer stroški presegajo planirane.

Predlog o financiranju hladne valjarne so sprejeli s soglasjem vseh delegacij TOZD. V zvezi s tem so sprejeli vrsto sklepov glede združevanja sredstev, najmanjše kreditov tako pri domačih bankah kot pri zamejskih in terminski program, ki predvideva začetek del v novembru 1973, zaključek del v juniju 1976 in začetek obratovanja 1. oktobra 1976. Vse delegacije TOZD so bile soglasne s predlogom financiranja, na seji pa so povedale svoje pripombe oziroma stališča delavskih svetov TOZD, ki so o predlogu financiranja razpravljali pred sejo delavskega sveta Železarne.

Fripombe in stališča so:

1. Delegacija TOZD talilnice je želela obrazložitev kolikšna sredstva IV in AZ bodo ostala za ostale potrebe TOZD. Predlagala je glede na večjo porabo jekla in večje potrebe po kvalitetnem jeklu v valjarnah, da se do začetka obratovanja nove hladne valjarne v jeklarni postavi naprava za vakuumiranje jekla. Od

strokovnih služb in posameznikov, ki so pripravljali projekt hladne valjarne, pa so zahtevali polno odgovornost za tehnično in ekonomsko vsebino projekta.

2. Delegacija TOZD hladne predelave in valjarne nista imeli pripomb.

3. Delegacija TOZD VET je pripomnila, da je treba vzporedno z izgradnjo hladne valjarne rešiti tudi naslednja vprašanja:

— sredstva IV in AZ za ostale potrebe TOZD,

— kadrovska vprašanja v TOZD VET pri gradnji in obratovanju nove hladne valjarne,

— problem transporta v zvezi z novo hladno valjarno.

4. Delegacija skupnih služb je imela pripombe:

— treba je rešiti preskrbo hladne valjarne z električno energijo, kar se mora reševati skladno z izgradnjo,

— treba je pospešiti osvajanje še neosvojenih dimenzij toplo valjanih trakov na šteklju.

Na podlagi razprave na seji in predlogov posameznih diskutantov so za zaključek po tej točki dnevnega reda sprejeli še sklep, da je treba pripraviti terminski program usvajanja tistih kvalitet, ki so potrebne kot vložek za hladno valjar-

no in da je treba urediti vse potrebno za odpravljanje napak v zvezi s tem in omogočiti eksperimentalno delo. Delati je treba tudi na ostalih področjih, poleg tehnoloških tudi na področjih komercialno ekonomskega značaja. Izdelati je treba precizne študije. Menili so, da bi morali delavski svet TOZD v zvezi z osvajanjem novih kvalitet sprejeti potrebne ukrepe prek svojih kolektivnih izvršilnih organov tako, da bomo lahko razvili potrebne postopke skladno od jeklarn do nove hladne valjarne in da bi bili do začetka obratovanja nove hladne valjarne popolnoma pripravljeni.

Predlog o gradnji obrata vratnih podbojev so sprejeli s soglasjem delegacij TOZD in na podlagi sklepov delavskih svetov TOZD s pripombo delegacije TOZD talilnice in VET glede odgovornosti strokovnih služb in posameznikov, ki so projekt pripravljali in z vprašanjem delegacije skupnih služb glede plasmana oziroma prodaje vratnih podbojev in kako bo rešeno vprašanje odprave gotovih izdelkov.

Pred zaključkom seje so na predlog razpisne komisije imenovali v zvezi z obvezno reelekcijo:

za direktorja TKR dr. Marina Gabrovska, dipl. inž.

za direktorja sektorja za novo gradnjo Bogomirja Homovca in za sekretarja podjetja Dušana Stareta.

4. seja delavskega sveta TOZD Valjarn

Predsednik Mavro Lenardič je 29. oktobra sklical 4. seja delavskega sveta TOZD Valjarne. Poleg pregleda sklepov zadnje seje, je v obravnavo predlagal devetmesečno poslovno poročilo TOZD Valjarne, ustanovitve in preimenovanje samoupravnih delovnih skupin, potrditev programa investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav, predlog soglasja za projekt novega obrata za proizvodnjo vratnih podbojev in informacijo o gradnji nove hladne valjarne. Na seji so sprejeli naslednje sklepe:

— Sprejeto je bilo devetmesečno poslovno poročilo v letu 1973 o delu TOZD Valjarn.

— Predlog za preimenovanje samoupravnih delovnih skupin v TOZD-u Valjarn, ki je bil poslan od SEOP, oddelek za organizacijo dela, dne 2. oktobra 1973, je bil potrjen. Prav tako je potrjen predlog obratovodij valjarne bluming, valjarne 2400 in valjarne žice, da se ustanovijo tri nove samoupravne delovne skupine na vseh treh obratovodstvih z vsemi uslužbenci.

— Potrjen je bil predlog za projekte iz skladov IV in AZ, ki je bil obravnavan na 4. seji odbora za gospodarstvo pri DS ŽJ za TOZD Valjarne in ostale tri TOZD-e.

— Člani DS TOZD Valjarne so dali soglasje za projekt novega obrata za proizvodnjo vratnih podbojev in soglašali z načinom financiranja.

— Na podlagi informacije o novi hladni valjarni je DS TOZD Valjarn sprejel ustrezne sklepe, ki so potrebni za dokončno osvojitve predloga na seji DS Železarne.

— Za stalnega delegata na sestankih in konferencah SZDL in

krajevne skupnosti Javornik Koroška Bela je bil izvoljen tovariš Jakob Svetina iz adjustaže štekel Javornik.

— V odbor za delovno varnost pri DS TOZD Valjarn je zaradi odhoda v JLA Mujaga Haskiča kooptiran Jože Borse iz profilne valjarne.

— Predlog predsednika DS TOZD, da bi na sestankih v prenovljeni sejni sobi ne kadili je bil zavrnjen.

— Sprejet je predlog SEOP za spremembo nekaterih šifer delovnih mest v profilni valjarni.

— Sprejet je bil predlog predsednika DS TOZD, da v začetku naslednjega meseca skliče izredno sejo DS za rešitev perečih vprašanj, ki se pojavljajo med delavci v obratih.

— Zaradi izrednega nereda pri uhanju delavcev med delom in ob koncu dneve čez sedanjost slabo ograjo ob železniški postaji na Javorniku, je sprejet sklep, da je treba čimprej urediti novo ograjo. Prav tako morajo delovodje zaostri kontrolo nad delavci, ki med delom zapuščajo svoje delovno mesto. Urediti je treba tudi ograjo za severno steno hale valjarne 2400.

3. seja delavskega sveta TOZD Talilnice

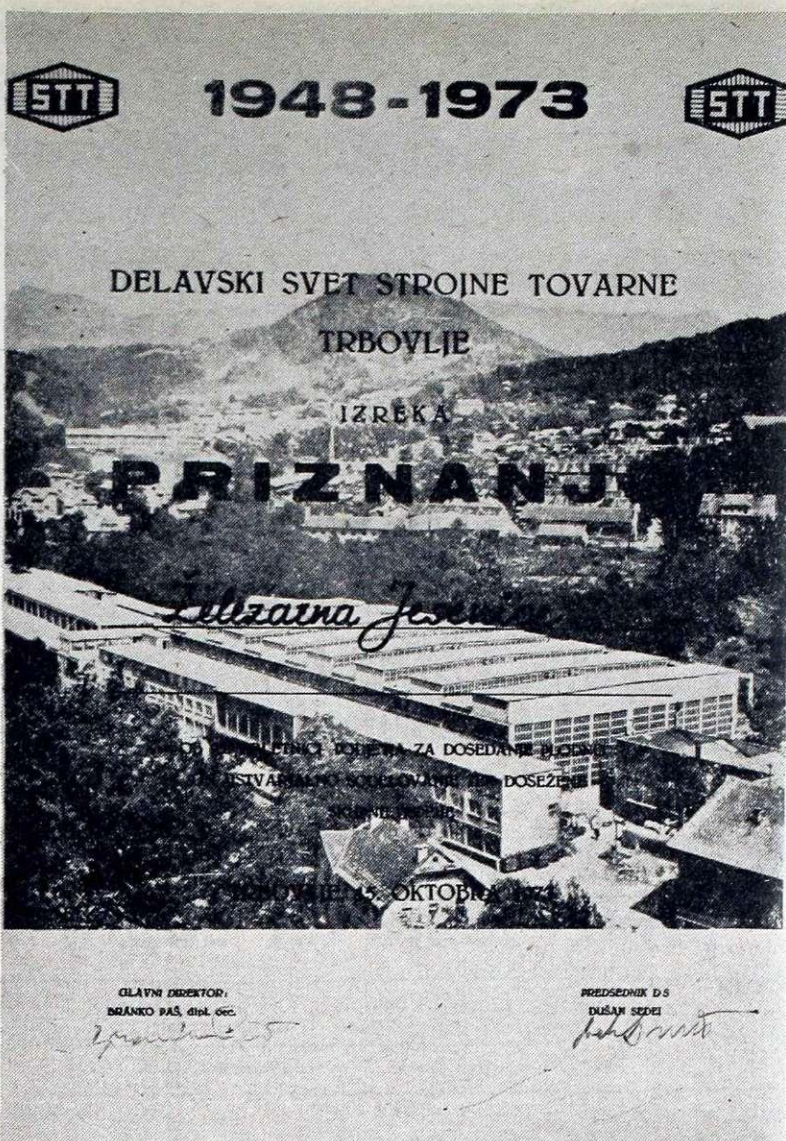
Predsednik delavskega sveta TOZD Talilnic Jože Osvald je v ponedeljek, 29. oktobra sklical 3. redno seja delavskega sveta, na kateri so obravnavali devetmesečno poslovno poročilo o poslovanju TOZD Talilnice in Železarne, razpravljali o gradnji hladne valjarne, gradnji obrata za izdelavo vratnih podbojev, soglašali s koriščenjem sredstev AZ in IV ter obravnavali še druga pereča vprašanja.

Devetmesečno poslovno poročilo o poslovanju TOZD Talilnice je tolmačil direktor dipl. inž. Stanko Čop. Iz poročila je razvidno, da zvišanje stroškov ni veliko, vendar lahko nove cene surovin in materialov to zvišanje povečajo. Zato so priporočili obratom TOZD Talilnice, da z dobro proizvodnjo in z varčno uporabo materialov poskušajo morebitne podražitve surovin zmanjšati. Nadalje je bilo razvidno, da so v nekaterih obratih obstojali upravičeni razlogi, da družbeni plan ni bil dosežen. Najbolj upravičena je elektro jeklarna zaradi redukcije električne energije. Menili so tudi, da niso bile

4. seja odbora za kadre in medsebojne odnose v TOZD valjarne

V ponedeljek 22. oktobra je bila četrtja seja odbora za kadre in medsebojne odnose pri DS Valjarne. Na seji so sprejeli sedem sklepov. Najprej so ugotovili, da so bili sklepi druge seje realizirani razen tretjega sklepa o premostitvi sodelavca Jožeta Beleta — adjustaža bluming. Na znanje so vzeli poročilo kadrovskega inženirja o koriščenju dopustov, o obračunanih in premeščenih delavcih kakor tudi

o tečajih ter o poučevanju delavcev na delovnih mestih v prejšnjem mesecu. Kadrovik je poročal tudi o stazelu za tretje četrtletje v TOZD Valjarn. Ob koncu seje je odbor menil, da je treba organizirati izpite za petnajst delavcev, ki so obiskovali tečaj za plamenske rezalce. Pri deljevanju delovne sile v TOZD Valjarne bodo upoštevali potrebe v adjustaži bluminga na Beli.

5. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET

Dne 30. oktobra, je imel odbor za kadre in medsebojna razmerja v TOZD-VET svojo 5. redno sejo na kateri so obravnavali poročilo komisije za objavo izpraznjenega delovnega mesta »šefa vzdrževanja«, načela kadrovanja in napredovanja v TOZD-VET, pregledali sklepe 3. in 4. redne seje odbora in obravnavali nekatera druga kadrovska vprašanja.

Iz poročila predsednika komisije za objavo izpraznjenega delovnega mesta šefa vzdrževanja, ki je bilo objavljeno v glasilu ŽELEZAR je bilo razvidno, da se na to delovno mesto ni prijavil nihče. Odbor je sklenil, da se navedeno delovno mesto ponovno objavi, vendar pozneje, ker za takojšen ponoven razpis zdaj niso ugodni pogoji. Komisiji odbor ni dal razrešnice, pač pa je naročil, da komisija miruje do ponovne objave.

Do imenovanja šefa vzdrževanja je odbor na predlog direktorja TOZD-VET imenoval za vršilca dolžnosti šefa vzdrževanja TEODORJA OKROŽNIKA, ker je po mnenju odbora že v začetku delovanja TOZD potrebno zagotoviti kontinuiteto dela na področju vzdrževalnih obratov ter zagotoviti največjo intenzivnost pri oblikovanju organizacijskega koncepta in ekonomskih osnov TOZD-VET, kar bo možno le, če bo direktor v celoti razbremenjen operativnega dela z delovnega mesta šefa vzdrževanja.

Tov. Okrožnika, obratovodja gradbenega vzdrževanja, bo v času njegove odsotnosti nadomestoval NIKO PRAPROTNIK.

Odbor je nadalje sprejel kriterije o napredovanju in kadrovanju v TOZD-VET s pripombo, da se lestvica dopolni še za uslužbence in da se v bodoče ne sme v dninske liste popraviti delovnih mest, če za to niso bile izdane odločbe.

Pri pregledu izvajanja sklepov 3. in 4. seje, je odbor ugotovil, da so bili vsi sklepi realizirani, razen nekaterih, ki so v postopku. Na objavljeno

izpraznjeno delovno mesto »vodja priprave dela v strojni delavnici« se je prijavilo šest kandidatov, odbor pa je imenoval ANTONA BURJA, ml., ki se ga razporedi na to delovno mesto po preteku pritožbenega roka.

Na delovno mesto »delovodja strugarne valjev Javornik«, ki je bilo objavljeno v glasilu ŽELEZAR, so se prijavili trije kandidati, od katerih je odbor izbral ALOJZA JAVORSKEGA iz RO. Na delovno mesto se ga razporedi po preteku pritožbenega roka in ko bo odbor za kadre v OZD skupne službe dal svoj pristanek.

Na objavljeno delovno mesto »delovodja VEN-Bela«, je odbor razporedil ANTONA ROBIČA s 1. novembrom 1973.

Nadalje je odbor obravnaval predloge obratovodstev za premitivne, nadomeščanja in razporeditve na delovna mesta ter ukinitve oddelkov. Reševal je tudi vloge za prestop in odpovedi, o potrebah po delovni sili ter o razporeditvi novosprejetih delavcev. Razpravljal je tudi o vzrokih obračunskih delavcev.

Ob koncu je na predlog direktorja TOZD-VET pooblastil za podpisovanje odločb o spremembah, nadomeščanjih in razporeditvi na delovna mesta delavcev obratovodje TOZD-VET, za uslužbence pa bi odločbe še naprej podpisoval direktor TOZD-VET.

Razpravljali so tudi o količini administrativnega dela na vodstvu TOZD in šefih DE vzdrževanje in DE energije ter o nagrajevanju administrativnega kadra v TOZD-VET.

3. seja odbora za gospodarstvo TOZD Valjarne

Na 3. seji odbora, ki jo je 26. oktobra sklical predsednik Franc Ravnikar, so pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje in obravnavali devetmesečno poslovno poročilo TOZD, program AZ in IV, projekt novega obrata za proizvodnjo vratnih podbojev in informacijo o gradnji nove hladne valjarne. Na seji so sprejeli naslednje ugotovitve in zaključke:

— Vsi sklepi 2. seje so bili izvršeni.

— Odbor vzame na znanje devetmesečno poročilo o delu TOZD Valjarne s pripombo, da se v bodoče v poročilu točno prikaže ustvarjena sredstva in delitev teh sredstev.

— Program IV in AZ za TOZD Valjarne odbor potrjuje in ni imel pripomb.

Predlaga pa, naj se čimprej reši:

— ureditev poti od vratarja do špedicije na Javorniku

— pred zimo nabaviti plug za čiščenje snega

— v adjustaži štekel Javornik nabaviti kaloriferje

— Odbor je soglasen s projektom izgradnje obrata za proizvodnjo kovinskih podbojev in načinom finansiranja.

— Potrdi se vseh devet sklepov programa za hladno valjarno, ki so navedeni v predlogu z dne 22. oktobra 1973.

— Soglašajo z operativnim programom za mesec november 1973.

— Odbor vzame na znanje poročilo direktorja TOZD Valjarne o doseženih proizvodnih rezultatih za mesec september 1973.

— Soglašajo tudi s predlogom naj se vse forum informira o problemu, ki nastopa zaradi nadurnega dela. S tem izgublja zaposleni otroške dodatke in so dodatno obdavčeni.

Odgovorni naj to problematiko posredujejo pristojnim, da se ta predpis spremeni.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Mladini več podpore

V torek, 30. oktobra, je mlade v naši občini obiskala Sonja Lokar, predsednica komisije za idejno politično delo in kulturo pri republiški konferenci ZMS. Obisk je sodel v okviru priprav na deveti kongres Zveze mladine Slovenije.

Sonja Lokar je dopoldan najprej obiskala mladinska aktiva na Gimnaziji in Ekonomski srednji šoli. Z dijaki se je pogovarjala o delu aktivov in o problemih, s katerimi se najbolj pogosto srečujejo. Beseda je tekla tudi o sodelovanju s samoupravnimi organi na šolah. To sodelovanje v zadnjem obdobju ni bilo najboljše in bo zato potrebno temu problemu posvetiti večjo pozornost, tako s strani mladinskega aktiva kot s strani uprave šol.

Popoldan se je Sonja Lokar udeležila volilne seje občinske konference ZMS Jesenice. Na seji je spregovorila o nalogah mladinske organizacije do kongresov ZMJ in ZMS. Med drugim je poudarila, da obdobje pred kongresom zahteva od mladih družbenih delavcev učinkovito in uspešno delo na vseh področjih. Prizadevati si morajo, da tudi med ostalimi mladinci vzbudijo zanimanje za politično delo.

Poleg tega je nujno, da mladinska organizacija naveže tesnejše stike z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami. Pogosto se namreč dogaja,

da vodstva ZM ne dobijo potrebne podpore s strani teh organizacij in zato je delo neučinkovito. Premalo je tudi izobraževalnih oblik za mladinske aktiviste. S pomanjkljivim znanjem pa ne moremo od njih zahtevati, da bodo uspešno delali.

J. R.

Sestanek učiteljskega zbora z dijaki gimnazije in srednje ekonomske šole

V torek, 30. oktobra nas je obiskala Sonja Lokar, sekretarka komisije za ideološko prosvetno delo pri RK ZMS. Govorili smo o problemih, ki tarejo tako gimnazije kot tudi dijake srednje ekonomske šole. Spregovorili smo o možnostih javnega ocenjevanja, o samoupravljanju na centru šol in še o nekaterih preostalih problemih. Ker je bilo izrečenih tudi nekaj kritičnih misli glede delovanja šole, je to srečanje naletelo v zbornici na velik odmev. Zato je v petek, 2. novembra učiteljski zbor sklical sestanek, na katerega je povabil tudi predsednike razrednih skupnosti ter predstavnike mladinske organizacije šole.

Na sestanku smo se dotaknili mnogih problemov. Vprašali smo se, zakaj prihaja do sporov med dijaki in profesorji, zakaj je na šoli le delno javno ocenjevanje, proučevali smo možnosti o sodelovanju profesorjev z dijaki, o aktivnosti dijakov v dejavnostih, ki so v okviru šole, kot so razni krožki, aktivni ipd. Pogovarjali smo se o dijaški samoupravi in na tej osnovi ustanovili komisijo za samoupravljanje na centru šol. Iz vrst pedagogov smo izbrali prof. Krča in prof. Laharnarja, iz vrst dijakov pa so bili v komisijo izvoljeni Draga Zugwitz, Goran Dražić in Marinka Radež.

O statutu šole nas je potem natančneje seznanil ravnatelj centra šol prof. Bratko Škrli. Opozoril nas je na pereč problem o pomanjkanju profesorskega kadra na ES in na gimnaziji. Razpravljali smo o lanski udeležbi dijakov na seminarjih in o finančnih sredstvih, ki jih imamo na razpolago za fakultativne dejavnosti. Ugotovili smo, da je sredstev za te dejavnosti očitno premalo da bi z njimi zadovoljili vse potrebe.

Dotaknili smo se tudi zadev, ki se tičejo samih dijakov, o neopravičenih izostankih, o kajenju po stranišnih ipd.

Razšli smo se z upanjem, da se bo vsaj nekaj od naštetih problemov uredilo tako s strani dijakov kot s strani profesorjev. To pa je osnovni pogoj, da se bodo odnosi na šoli čez čas s sodelovanjem dijakov in profesorjev vsaj nekoliko izboljšali.

Pika

Seja predsedstva TK ZMS Železarne

V torek, 6. novembra so se v Delavskem domu na Jesenicah sestali člani predsedstva tovarniške konference ZMS Železarne Jesenice.

Na seji so najprej pregledali in ocenili delo v preteklem mesecu. Ugotovili so, da delo ni bilo uspešno, prav tako niso bili realizirani sklepi zadnje seje. Mladinski aktivisti v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela še vedno niso začeli delati, v nekaterih obratih pa niti niso ustanovljeni. Aktivisti prav tako niso pripravili programov dela. Do sedaj so največ prizadevnosti pokazali mladi v TOZD hladna predelava, ki so že izvedli nekaj manjših akcij. Povsod drugje je aktivnost skoraj povsem zamrla in med mladimi ni čutiti interesa za delo.

Iz navedenega je moč sklepati, da je tovarniška konferenca ZMS zašla v resno krizo. Vzrokov za takšno stanje je nedvomno več. Predsedstvo TK ZMS se že od junijske volilne seje srečuje z nenehnimi kadrovskimi problemi. Z novo organiziranostjo ZM po TOZD je bilo pričakovati, da bo delo bolj učinkovito. Žal ni tako. Nov način dela je zmedel celo prejšnje mladince, ki se zaradi premajhne podpore vodstva TK ZMS niso znašli v teh spremembah.

K temu pa se pridružuje še problem neaktivnosti v samem predsedstvu. Polovica članov se ne udeležuje sej, niti ne delajo v svojih obratnih aktivih.

Uredništvo mladinske rubrike pričakuje, da se bodo oglasili tudi ostali mladinci in napisali svoja mnenja.

J. R.

Protestno zborovanje na ŽIC

V ponedeljek, 29. oktobra, je mladinski aktiv na železarsko izobraževalnem centru pripravil protestno zborovanje proti vse večjemu zatiranju Slovencev na Koroškem. Dijaki vseh treh šol so ostro obsodili ponovno oživljanje fašizma, ki ga sedanja vlada republike Avstrije dopušča. Poleg tega pa se premalo prizadeva, da bi te močne sile zatrla. Na zborovanju so prebrali protestno pismo, ki ga bodo posredovali ustreznim organom.

Jošt Novak

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

obrambna vzgoja — obrambna vzgoja —

Način reševanja iz ruševin

7

Naposled, ko gre za poznavanje ruševin, moramo spoznati in določiti še nekatere pojme in značilnosti. Poleg oblike in strukture ruševin so namreč pomembne tudi njihove razsežnosti oziroma površina, ki jo lahko zajamejo, in njihova višina. Profil ruševine je namreč odvisen od več dejavnikov, med katerimi so najvažnejši: moč in smer rušilnega učinka, oblika objekta, višina objekta ter sistem in način gradnje.

Kadar deluje udarni val navpično od zgoraj, se bo ruševina širila enako na vse strani stavbe in nastala bo približno simetrična masa. Če pa deluje udarni val na stranske zidove, se bo ruševina širila bolj v eno stran in bo asimetrična. Za analizo ruševine in njenega vpliva na prehodnost komunikacij je potrebno določiti naslednje pojme:

- višina zgradbe (H) je višina, ki jo merimo od površine terena do vrha zgradbe,
- domet ruševine (d) je oddaljenost od roba temelja pritličja do skrajne točke, do katere seže ruševina,
- višina ruševine (h) je največja debelina zrušenih plasti, merjena od površine terena,
- površina ruševine (P) je teren, ki ga pokrivajo ruševine skupaj z osnovno površino porušenega objekta.

ENOTE ZA REŠEVANJE IZ RUŠEVIN

Množično uničevanje prebivalstva nasploh in civilnega še posebej, je ena od glavnih značilnosti sodobne vojne, zato je popolnoma naravno, da se družba kot celota temu množično postavi po robu. Konkretno, množični akciji se lahko postavimo nasproti samo z enako množično in ustrezno reakcijo. To pa pomeni, da ni nobene posebne organizacije, ki bi skrbela za zaščito prebivalstva, marveč da je prav ogroženo prebivalstvo tista sila, ki se ustrezno organizirano lahko najuspešneje zoperstavi lastnemu uničenju. Obravnavanje tega vprašanja s takega stališča tudi pomeni, da mora organiziranost družbe kot celote temeljiti, prvič na pripravljenosti vsakega posameznika, da dosledno izpolnjuje svoje obveznosti in pravice, in drugič, na samoorganiziranosti vseh družbenih celic in dejavnosti od družine do federacije.

Kakor smo videli, so ukrepi civilne zaščite, kljub različni vsebini in času izvedbe, specifična celota z enim samim ciljem, v katerem je človek največja vrednota. Ker so ti ukrepi med seboj povezani in usklajeni, je za njihovo izvajanje potrebna solidna, trdna in vseobsegajoča organizacija. Njena osnova so enote civilne zaščite, delovne organizacije in službe, ki imajo na razpolago ljudi in sredstva za izvajanje namenskih nalog, ter enote teritorialne obrambe. Poleg njih imajo važno mesto razne človekoljubne organizacije in društva, v posameznih okoliščinah in danih razmerah pa so to lahko tudi enote operativne vojske.

ENOTE ZA REŠEVANJE IZ RUŠEVIN V SESTAVI CIVILNE ZAŠČITE

V sestavi specializiranih enot civilne zaščite so tudi enote za reševanje iz ruševin, ki jim pogosto pravijo inženirskotehnične, tehnične, tehničnoreševalne in podobno. Njihova poglavitna naloga je, kot pove že ime, reševanje ljudi iz ruševin. Pripadniki teh enot so torej reševalci, četudi so reševalci v širšem smislu tudi drugi posamezniki, ki s svojim delom na najrazličnejše načine neposredno pomagajo ogroženim. Toda v izrazoslovju civilne zaščite je s tem imenom označen pripadnik specializirane enote za reševanje iz ruševin.

SPECIALIZIRANE ENOTE ZA REŠEVANJE IZ RUŠEVIN

Analiza nalog, ukrepov in del, ki jih mora reševalna ekipa tehnično opremljenih in izurjenih ljudi samostojno izvajati, ter dosedanje izkušnje kažejo, da je oddelek osnovna specializirana enota za reševanje iz ruševin. Sposobna je opraviti najbolj zahtevna dela pri iskanju in reševanju poškodovanih ljudi iz ruševin, seveda če je za to posebej opremljena, strokovno usposobljena in izurjena. Oddelek ima lahko različno število reševalcev, kajti čim sodobnejša in čim bolj kompletna je oprema, toliko manj reševalcev je potrebnih. Po navadi ima oddelek devet reševalcev. Zaželeno je, da so med njimi tudi kvalificirani ali priučeni zidarji, tesarji, ključavničarji, vodovodni in plinski inštalaterji in električarji, kajti njihov strokovno znanje in delovne izkušnje so pri reševanju zelo pomembne. Nadalje ima oddelek starešino in voznika. Komandir — vodja oddelka — ekipe za reševanje iz ruševin mora biti gradbeni, strojni, lesni tehnik in podobno ali visoko kvalificiran delavec ene od teh strok.

Za prevoz svojih članov in skupne opreme uporablja oddelek tovornjak za tri do pet ton ali tehnični reševalni avtomobil. Toda veliko oddelkov ne bo imelo niti pravkar navedene kvalifikacijske sestave niti kompletne skupne opreme, zlasti pa ne bodo imeli specializiranega tehničnega reševalnega avtomobila. Zato moramo računati tudi na možnost, da se bosta dva oddelka z osebo in posameznimi deli skupne opreme vozila z enim in istim kamionom.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Mali leksikon ekonomskih izrazov

Čeprav smo poglavje o bilanci zaključili, ne bo odveč, če prikažemo celotno bilanco še enkrat kot povzetek vseh izvajanj. Rekapitulacija bilance izgleda torej takole:

Rekapitulacija		
Aktiva	Stanje 30. 6. 1973	v 000 din Struktura
Osnovna sredstva	972.000	51.1
Dolgoročne fin. naložbe	98.000	5.2
Zaloge	370.000	19.5
Poslovne terjatve	375.000	19.7
Ostala poslovna sredstva	85.000	4.5
Skupaj:	1.900.000	100.0
Pasiva		
Poslovni sklad	1.090.000	57.3
Dolgoročni krediti	486.000	25.6
Kratkoročni krediti	123.000	6.5
Poslovne obveznosti	103.000	5.4
Ostali viri	98.000	5.2
Skupaj:	1.900.000	100.0

S tem smo z našimi izvajanj o osnovah finančnega poslovanja prišli h koncu. Zadržali bi se še nekoliko pri nekaterih pokazateljih uspešnosti poslovanja podjetja, ki jih lahko razvrstimo v tri osnovne skupine: pokazatelje produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti.

produktivnost = $\frac{\text{proizvodni učinki, količina}}{\text{potroški proizvodnih elementov}}$

ekonomičnost = $\frac{\text{iztržek (celotni dohodek)}}{\text{stroški}}$

rentabilnost = $\frac{\text{dobiček, dohodek}}{\text{vložena sredstva}}$

Pokazatelji produktivnosti imajo v števcu lahko količinske ali vrednostne podatke, ti so: količina, vrednost proizvodnje, dohodek in drugo, v imenovalcu pa so količinske enote, to je: število zaposlenih, število ur, število neposrednih delavcev in podobno. Pri nas v Železarni spremljamo na nivoju podjetja navadno proizvodnjo jekla, blagovno proizvodnjo in eksterno realizacijo na zaposlenega, skupno proizvodnjo pa le v okviru obrata.

Produktivnost prikazuje tehnično uspešnost podjetja, na katero seveda lahko vplivajo zunanji in notranji faktorji, ti so lahko objektivni kot so organizacijske spremembe, položaj panoge, ali subjektivni, v kolikor se spremeni sposobnost ljudi na delovnem mestu.

Drug pokazatelj je ekonomičnost, ki predstavlja gospodarsko uspešnost s tem, da primerja iztržek oziroma celotni dohodek s stroški. Tudi na ta pokazatelj lahko vplivajo zunanji in notranji faktorji. Zunanji so ponavadi povezani z inflacijskimi tendencami, kar pomeni, da je večja produktivnost lahko odraz boljših prodajnih cen, nižja produktivnost pa je rezultat višjih cen materialov in stroškov nasploh, notranji faktorji pa so v glavnem isti kot vplivajo na produktivnost. Tako se produktivnost in ekonomičnost lahko gibljeta v nekem razdobju vzporedno ali pa vsaka v svojo smer, odvisno pač od faktorjev, ki na te spremembe vplivajo. Vedeti moramo, da je perspektiva podjetja, kjer raste produktivnost in ekonomičnost zagotovljena, padec produktivnosti ob istočasni boljši ekonomičnosti pa je največkrat rezultat povišanja prodajnih cen proizvodov ali storitev, kar pomeni le kratkoročno uspešnost podjetja. Teh kombinacij bi lahko naredili še več, jih primerjali v raznih časovnih obdobjih, dalje z drugimi podjetji v okviru neke panoge in podobno.

Od kazalcev uspešnosti nam ostane še rentabilnost, ki je izrazito finančni pokazatelj, pri čemer so v števcu razne vrste finančnih rezultatov od dobička do celotnega dohodka, v imenovalcu pa vložena osnovna in obratna sredstva. V vsakdanji uporabi pride večkrat do zamenjave med pojmom ekonomičnost in rentabilnost, čeprav sta to popolnoma različna kazalca. Kadar primerjamo kazalce rentabilnosti in ekonomičnosti, jih moramo za uspešnost vedno primerjati le v okviru panoge oziroma med sorodnimi vrstami podjetij. Tako nam izračunani pokazatelji rentabilnosti v nekem časovnem razdobju za posameznega podjetja povedo, ali je gospodarska organizacija uspešna na lagala svoje investicije ali ne, koliko nam en dinar vloženih sredstev prinese dohodka in dobička. Če pa primerjamo kazalce v okviru gospodarstva nekega področja, pa naj je to občina, republika ali celo večje področje, kjer nastopajo različne gospodarske organizacije, pa iz takih podatkov lahko zaključimo, katera vrsta dejavnosti hitreje vrača vložena sredstva. Tako bi lahko takoj ugotovili, da nam najhitreje vrne vloženi denar trgovina, predelovalna industrija, modna konfekcija, najpogostejše pa bazična industrija, kamor spada črna in barvna metalurgija, kemijska industrija, kmetijstvo in drugo. Naložbe v te panoge, kar smo že obravnavali pri bilanci, so tako visoke, da se nam vloženi denar le počasi obrača. S tem pa seveda ne smemo delati napačnih zaključkov, kar je na žalost v praksi često slučaj, da vlagamo denar le v najbolj donosne industrije, ne izgrajujemo pa istočasno njene baze, brez katere nobena višje razvita industrija ne more živeti. Tako se nam dogaja, da zaostanejo enkrat metalurške, drugič energetske dejavnosti, kmetijstvo, posledice takih napačnih odločitev pa čuti celotno gospodarstvo.

S tem bi naša izvajanja zaključili z željo, da so dosegla svoj osnovni namen, to je približati našemu samoupravljalcu zamotane in včasih nerazumljive interpretirane podatke o poslovanju podjetja, v katerem je zaposlen. Brez razumevanja nekih določenih zakonitosti v gospodarstvu pa se bo delovni človek le težko znašel pred odločitvami in ukrepanji s sredstvi, s katerimi upravlja.

Jelka VIDALI, dipl. oec.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD talilnice

MARTINARNA — SDS Uran na četrty izmeni je imela sestanek 22. oktobra. Razpravljali so o predlogu o združenju OZD v Slovenske železarnice. Nekaj pripomb so imeli glede varstva pri delu, ker posamezni člani ne upoštevajo v zadostni meri predpisov o varstvu pri delu.

TOZD valjarne

VALJARNA ŽICE — Na sestanku SDS Vilman 20. oktobra je bila obravnavana proizvodna problematika in valjarski zastoji. Razpravljali so o možnostih, da bi valjarske zastoje zmanjšali in tako izkoristili boljši ritem valjanja. Z desetmesečnim izplenom pri patentni žici so v primerjavi z izpolnjevanjem ostalih nalog zadovoljni, opozorjeni pa so na nekatere pomanjkljivosti, ki vplivajo na odstotek izplena. K predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice niso imeli pripomb. Strinjali so se tudi s predlogom sindikalne organizacije za oba podpisnika samoupravnega sporazuma. Čimprej je treba zapreti južno steno hale, ker je bolezenska odsotnost narasla na eno četrtno izmene. Predlagajo obnovo varnostnih predpisov pri prestavljanju prog.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — 29. in 30. oktobra so se sestale SDS Kunšič, Zupan in Žagar. Na vseh treh sestankih so razpravljali samo o predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice.

26. oktobra je imela sestanek SDS Zupan. Sestanek je bil sklican na zahtevo celotne izmene, razpravljali pa so o premeščanju delavcev na nižja delovna mesta, ter o premeščanju na druge izmene brez predhodnega dogovora. Delavec z odločbo se je namreč moral umakniti na nižje delovno mesto, povratniku iz ZRN, ki je kolektiv zapustil v najbolj kritičnem obdobju, v času dopustov. V drugem primeru gre za premeštitve delavcev na druge izmene. S premeštitvami se delavci ne strinjajo, o čemer je bilo vodstvo oddelka tudi seznanjeno. Kljub posredovanju delovodij pri obratovodstvu in obratovodstva na vodstvu oddelka, so v obeh primerih izvedli premeštitve. Rečeno je bilo, da to ni skladno z našim samoupravnim sistemom. V kolikor nimajo pravice soodločati v svojem oddelku, kako naj potem soodločajo v odgovornejših zadevah v TOZD ali v celotnem kolektivu.

TRANSPORT — V delavnici motornih vozil je imela 24. oktobra sestanek SDS Oblak. Razen o predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice so bili seznanjeni tudi s sklepom delavskega sveta TOZD VET in predlogom ustrezne komisije o izvolitvi inž. Miroslava Noča za direktorja TOZD VET. Beseda je tekla tudi o čiščenju higienskih prostorov ter o delovni disciplini.

SDS Klinar v lokomotivski delavnici je imela sestanek 11. oktobra. Govorili so o samoupravnem sporazumu, o združenju OZD v Slovenske železarnice in bili seznanjeni s predlogom sindikalne organizacije o obeh podpisnikih sporazuma. V nadaljevanju sestanka je bila SDS Klinar seznanjena z izvolitvijo inž. Noča za direktorja TOZD VET. Govorili so še o kritičnem stanju zaradi pomanjkanja električne energije v železarni, ter o novih higienskih prostorih v delavnici.

12. oktobra se je sestala SDS Justin v vozovni delavnici. Razpravljali so o predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice, o predlogu sindikalne organizacije za oba podpisnika sporazuma ter o izvolitvi inž. Noča za

direktorja VOZD VET. Ob koncu sestanka so govorili še o planu revizijskih popravil normalno in ozkotirnih voz.

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA — 13. oktobra so se sestale SDS Kastelic, Azman in Repinc. SDS Kastelic vprašuje, kdaj bodo dobili delovne obleke, ki so bile odobrene, SDS Azman pa je razpravljala o varnosti pri delu. Ponovno opozarjajo, da mora biti vsak stroj ali agregat pred popravilom izključen, da bo tako zagotovljena popolna varnost pri delu. Na sestanku SDS Repinc, je tov. Pesjak predlagal vodstvu strojne vzdrževanja Bela, naj poskrbi za varen dostop h kontroli mazilnih mest na slab škarijah. Vse tri samoupravne delovne skupine so obravnavale predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. SDS Repinc je tudi pregledala izpolnjevanje sklepov v TOZD VET.

ŽERJAVNI ODDELEK — 13. oktobra sta se sestali samoupravni delovni skupini Odar in Koblar. Obravnavan je bil predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice.

STROJNO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — 10. in 12. oktobra sta se sestali SDS Velušček ter Lapajne-Bernik. Na sestanku SDS Velušček je o osnutkih zvezne in republiške ustave govoril tov. Tušar. Imeli so pripombo glede kadrovanja kvalificiranih delavcev. Menijo, da je peta startna skupina prenizka. Predlagajo začetno šesto skupino za kvalificirane delavce. Obe delovni skupini sta obravnavali tudi predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice.

MONTAŽA — SDS Dobnik je na sestanku 17. oktobra imela nekaj pripomb k predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. Ob koncu sestanka so govorili še o koriščenju delovnega časa ter o uporabi orodja. Beseda je tekla o varnosti pri delu, ker morajo opraviti določena dela tudi na višini.

RTA — Od 15. do 17. oktobra so se sestale delovne skupine v oddelkih VMR, PMA, KER, EMP. Na vseh sestankih je bil obravnavan predlog o samoupravnem sporazumu o združenju OZD v Slovenske železarnice. SDS v oddelku KER je bila seznanjena z analizo dela za devet mesecev. Povečanje storilnosti za šest odstotkov z ozirom na povprečje obrata ni zadovoljiva in jo bodo skušali izboljšati. Stroški v oddelku so nižji od planiranih. SDS v oddelku VMR je imela na dnevnem redu tudi organizacijo dela v oddelku. O tej problematiki je razpravljala sindikalni odbor na razširjeni seji, samoupravna delovna skupina pa je obravnavala pripombe tov. Valentarja in sprejela zaključke. SDS naroča obratovodstvu, da je treba vprašanje prostorov in skladiščenje rezervnih instrumentov v HVŽ čimprej urediti. Zahtevajo, da pristojni določijo način ter minimalni čas uvajanja novo sprejetih delavcev na delovna mesta v oddelku. Za boljše vzdrževanje je nujno, da odgovorni pravčasno oskrbijo dokumentacijo novogradenj. Tako bodo tudi vzdrževalci pravočasno pripravljeni na vzdrževanje. Menijo, da bi morali mesečna poročila v oddelkih vsebovati tudi analizo pri uspehu pri delu in ne samo splošne podatke o skupnih časovnih zastojih ter številu repariranih instrumentov. Prejeli so odgovor o sanaciji delavnice HVŽ v teku, vendar je problem pereč in ga bo treba čimprej urediti. Vprašujejo, zakaj kljub polemiki okrog malic doslej še ni nič urejenega (cena, kvaliteta in način).

SDS Rekar v oddelku EMP med drugim ugotavlja, da se je storilnost povečala v zadnjem tromesečju za 0,25 točke na uro. SDS Bugar v oddelku PMA je obravnavala vprašanje delovnega prostora v oddelku. Vse skupine so obravnavale predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice.

VEN BELA — Na sestanku SDS Lovše-Janša 10. oktobra so razpravljali o osnutku samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice in o predlogu sindikalne organizacije za podpisnike samoupravnega sporazuma. Inž. Koselj je obrazložil osnutek zvezne in republiške ustave.

O isti problematiki so na sestanku 10. oktobra razpravljale tudi SDS Arih-Robič. Na tem sestanku je o obeh osnutkih ustave govoril tov. Mencinger.

VEN — EER — 12. oktobra je imela sestanek SDS Arh. Predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice je obrazložil tov. Tuma. Posredovana je bila tudi analiza stroškov v VEN in VEN ERD. Tov. Tuma je opozoril na večjo disciplino pri delu ter na dosledno upošte-

vanje pravil o varstvu pri delu. Tov. Tuma je odgovoril tudi na vprašanje žerjavskih električarjev glede beneficiranega delovnega staža.

VEN — DES — SDS Cvetek je imela sestanek 12. oktobra. Razen o predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice so na sestanku govorili o stroških za mesec avgust. Beseda je tekla o delovni disciplini ter o upoštevanju pravil o varstvu pri delu.

VEN JESENICE — SDS Preželj se je sestala 12. oktobra. Obravnavali so samo predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice ter dopolnilni predlog sindikalne organizacije o obeh podpisnikih samoupravnega sporazuma.

VEN JAVORNIK — 11. oktobra je imela sestanek SDS Lužnik-Koblar. Prebrali so osnutek samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. Otežkočena dela je treba tudi v prihodnje vpisovati v knjigo za otežkočeni dodatek. Imeli so predlog glede ureditve higienskih prostorov. Kritično so obravnavali zapuščenje delovnih mest. Vodju oddelka naročajo naj določi čas za malico, po možnosti od 7.30 do 8. ure zjutraj.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — Sest SDS je od 12. do 17. oktobra obravnavalo predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. SDS pri zidarjih, v mizarski delavnici ter na Javorniku so razpravljale tudi o organizacijskem predpisu o ustanavljanju in odpravljanju samoupravnih delovnih skupin. Na sestanku SDS na Javorniku so predlagali, naj bi vse pomembnejše dokumente obrazložili vodilni delavci. O organizacijskem predpisu so razpravljali tudi na sestanku SDS pri tesarjih in kleparjih. Kleparji so razpravljali tudi o varstvu pri delu in poudarili zaščito delovnega okolja ter pravilno uporabo zaščitnih sredstev. V oddelku plastike SDS ugotavlja, da bo treba nekatere probleme čimprej urediti. To še posebej velja za transportne gumijaste trakove, ki jih uporabljajo na aglomeraciji.

Organizacija skupne službe

SEKRETARIAT — SDS je na sestanku 15. oktobra razpravljala o samoupravnem sporazumu o združenju OZD v Slovenske železarnice. Seznanjeni so bili z doseženimi odstotki učinka v Skupnih službah ter z organizacijskim predpisom o ustanavljanju in odpravi samoupravnih delovnih skupin. Seznanjeni so bili še s predlogom za preimenovanje delovnih skupin v skupnih službah.

SEOP — ORGANIZACIJA DELA — Prejeli so odgovor na vprašanje, postavljeno na prejšnjem sestanku. Zanima jih, kako je z realizacijo srednjeročnega programa gradnje stanovanj. Imeli so pripombo k osnutku samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. Strinjali so se tudi s predlogom sindikalne organizacije o podpisnikih samoupravnega sporazuma.

SEOP — COP — Na sestanku 15. oktobra niso imeli pripomb k predlogu samoupravnega sporazuma OZD v Slovenske železarnice in prav tako z dopolnili k predlogu samoupravnega sporazuma.

TEHNIČNE SLUŽBE VZDRŽEVANJA — Na sestanku 12. oktobra SDS Cenček ni imela bistvenih pripomb k predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. Strinjali so se tudi s predlogom za oba podpisnika sporazuma.

PRODAJNA SLUŽBA — Sestanek SDS je bil 15. oktobra. Razpravljali so samo o predlogu samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice ter o dopolnilnem predlogu glede podpisnikov sporazuma.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA — Na sestanku 15. oktobra je bil prisoten obrazložen predlog samoupravnega sporazuma o združenju OZD v Slovenske železarnice. Razpravljali so še o osebnih dohodkih na posameznih delovnih mestih, predvsem o drugi plačilni skupini za delovna mesta čuvajev. Ponovno vprašujejo, kako je s higienskimi prostori. Tudi vratarnice so potrebne temeljite obnove. Vprašujejo, kako bo z dostavo malic za vratarje in čuvaje. Za čimprejšnjo ureditev teh vprašanj so naročili vodji varnostne službe, da pristojnim službam posreduje pismeni predlog oziroma zahtevo.

KADROVSKI SEKTOR — SDS Varl je imela sestanek 5. oktobra. Uvodno pojasnilo k predlogu samoupravnega sporazuma sta prisotnim posredovala tov. Federl in tov. Varl.

Ob cepljenju proti gripi

Gripa ali influenza je sicer kratkotrajna, lahko bolezensko stanje, pa vendar izredno resno zaradi epidemične, tudi pandemične oblike (hitro širjenje epidemije na velikem prostoru) in pogostih komplikacij.

V prejšnjem stoletju so razsajale pandemije influence v letih 1830, 1847 in 1889. Največja, hkrati pa tudi najhujša pandemija, o kateri imamo natančnejša poročila, se je začela na več mestih v Evropi v prvih mesecih 1918. Ker je postala zlasti v Španiji zelo nevarna in so od tam prišla prva razburiliva poročila, je bolezen takrat dobila ime »španska«. Konec avgusta leta 1918 se je pojavila v ZDA, proti koncu leta tudi v Južni Ameriki. Že poleti 1918 se je pojavila tudi v Indiji, kjer je razsajala v najhujši obliki. Do konca septembra leta 1918 je umrlo v Indiji za gripo v najkrajšem času pet milijonov ljudi. Avstralija se je ubranila gripe s tem, da je uvedla najstrožjo karanteno. Prvemu valu pandemije je sledilo še več valov, nekateri močnejši, drugi lažji. Leta 1922 je bilo pandemije v glavnem konec, število njenih žrtev cenijo na 20 milijonov.

Zadnja pandemija je začela februarja 1957 na južnem Kitajskem. V aprilu je dosegla Hongkong in Singapur. Iz teh predelov se je pandemija, tokrat imenovana »azijska«, razširila v naglih skokih po vsem svetu. V naših krajih se je pojavila ob koncu avgusta 1957 in trajala do januarja 1958. Po obolevnosti in smrtnosti zdaleka ni dosegla pandemije iz leta 1918. Posebno težko pa so prenašali gripo ljudje, ki so že prej bolovali za astmo, razširjenimi pljuči.

Gripo povzroča virus. Sprejemljivost za gripo je splošna. Bolezen se prenaša s kužnimi kapljicami (govor, kihanje, kašljanje). Influenca se

širi z isto hitrostjo, kakor jo ima dandanes promet. Inkubacija (čas od okužbe do izbruha bolezni) je pri gripi kratka: samo 1–3 dni. Bolezen se začne večinoma naglo. V začetku se pojavijo splošni znaki bolezni, ki prevladujejo ves čas trajanja bolezni. To so mrzlica, vročica, glavobol, utrujenost, bolečine v sklepih in celem telesu, bolnik je brez apetita, sili ga k bruhanju, tudi bruha. Splošni znaki, posebno bolečine v hrbtu, nogah so močnejše izraženi pri starih ljudeh.

Poleg splošnih bolezenskih znakov se pri gripi kažejo vnetni znaki dihalnih potov. Ti niso močno izraženi in po intenziteti zaostajajo za splošnimi znaki. To so vnetni pojavi na sluznici očesa, nosa, žrela, grla in sapnika. Bolniki z gripo so pogosto hripavi, muči jih kašelj, ki je običajno suh in ne posebno močan.

Po prenehanju vročice in splošnih znakov bolezni v naslednjih nekaj dneh se pomirijo vnetni pojavi dihal ter nastopi rekonvalescenca (čas v katerem se bolnik povsem opomore). Trajanje rekonvalescence je odvisno od starosti bolnika. Otroci, odrasle osebe, mlajše ali srednjih let se opomorejo zelo hitro. Pri starejših je rekonvalescenca daljša ter govorimo o pogripoznem stanju. V rekonvalescenci se lahko pojavijo komplikacije kot posledica bakterijske okužbe.

Hudi influenci se pridruži pogosto gnojno vnetje pljučnega vejevja (bronhitis), ki včasih preide v pljučnico, paktično najvažnejšo in najtežjo komplikacijo gripe. Pljučnica se lahko pojavi bodisi med samo influenco, bodisi v fazi rekonvalescence. Posebnega pomena so pljučnice v zgodnji fazi influence. Bolezen se po nekaj dneh poslabša (visoka vročina, razbijanje srca, hitro dihanje, težka sapa), kašelj postane močnejši, bolnik izkašljeva veliko gnojnega, tudi krvavega izpljunga. Iz skupine gripoznih

pljučnic se loči takoimenovana fulminantna (bliskovita) gripozna pljučnica z izredno težkim, hitrim potekom ter smrtnim izidom.

Pogripozne pljučnice se pojavljajo, za razliko od gripoznih v rekonvalescentni fazi influence. Med samo influenco in začetkom pljučnice obstoja časovni presledek brez bolezenskih znakov, ki traja od nekaj dni do 2–3 tedna.

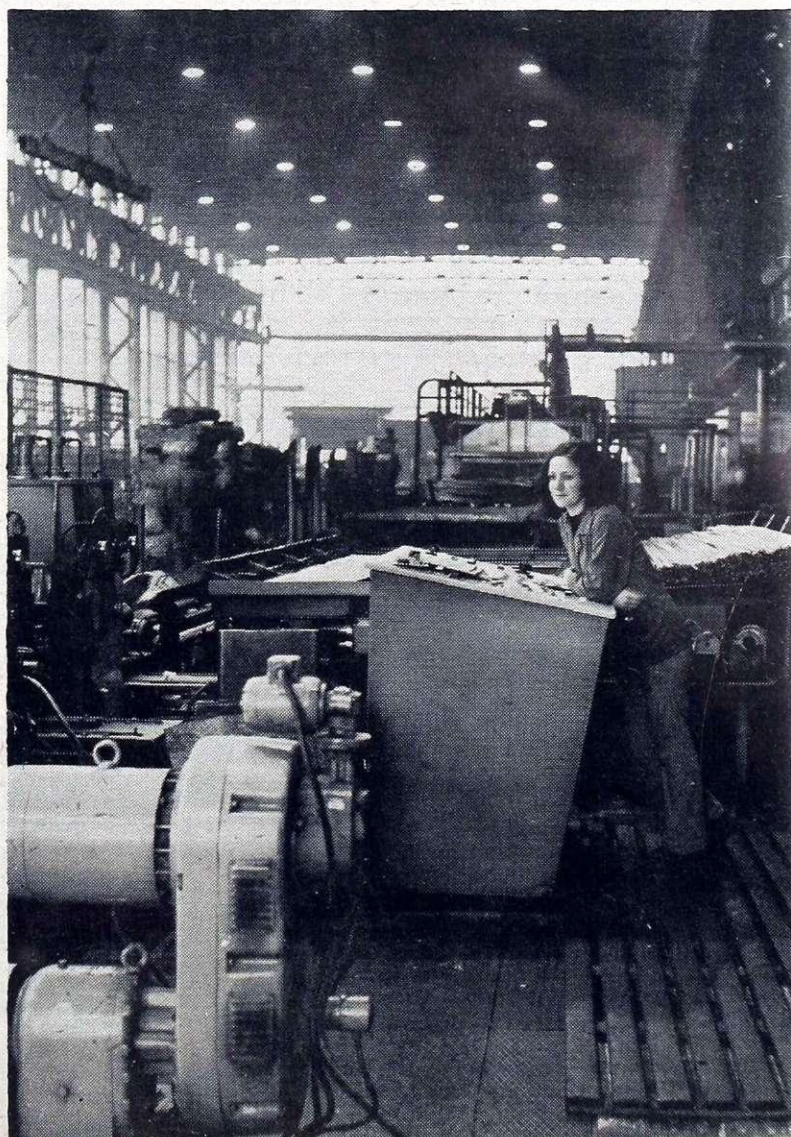
Gnojno vnetje srednjega ušesa in obnosnih votlin so klasična bakterijska komplikacija influence z odgovarjajočimi bolezenskimi znaki. Nastane običajno ob koncu bolezni in jo podaljšuje.

Znaki v prebavilih so včasih tako izraziti, da prevladujejo v sliki influence. Razodevajo se v dveh glavnih oblikah. Ena je zelo podobna nenadnemu vnetju slepiča: bolnik začuti naenkrat hude bolečine na desni strani trebuha, ne more na blato, trebuh se mu napihne. Druga oblika je podobna vnetju ozkega črevesja: bruhanje, driska, ki je malokdaj krvava.

Živčevje je pri vsaki hujši gripi prizadeto. Bolniki lahko postanejo ravnodušni ali pa zelo nemirni. Tu in tam opazimo, kot posledice preste influence, psihične motnje, kot potrtost in melanholijo (težka otožnost, strah, zavrtost) z nagnjenjem do samomora. Taka stanja lahko trajajo tudi po nekaj mesecev.

Zdravljenje prve ali virusne faze influence je danes še nemogoče, ker ne poznamo specifičnega sredstva s katerim bi delovali na sam virus gripe. Zato je v borbi proti influenci izrednega pomena aktivna imunizacija (cepljenje) prebivalstva. V uporabi je cepivo z inaktiviranim (mrtvim) virusom. Cepljenje se vrši pod kožo v dveh dozah s presledkom 14 dni. Na ta način pridobljena zaščita traja nekaj mesecev. Zaščita sicer ni absolutna (100 odstotna), pa vendar če cepljena oseba zbolí ima bolezen izredno mil potek.

Dražić dr. Branko

Sodelavci v obratu jeklovlek, so v mesecu oktobru dosegli 107,9 odstotkov skupne in 107,5 odstotkov blagovne proizvodnje ter odpravili 1.831,6 ton blaga. Na sliki sodelavka pri avtomatični kontroli jekla.

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne Ljubljana

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne Ljubljana so oblikovane na podlagi sestanka vodstva ZK in ZS ZPSZ z dne 27. 9. 1973 in razširjenega direktorija SZ z dne 9. 10. 1973, ki jih je potrdila javna razprava, ter na podlagi usklajevalnega sestanka pooblaščenih delegatov vseh podpisnikov z dne 24. 10. 1973 v Ljubljani. Spremembe in dopolnitve postajajo s tem sestavni del samoupravnega sporazuma, ki bo podpisan dne 27. 11. 1973 v Ljubljani.

2. člen, točka 8

»da bodo na podlagi posebnih pogojev združevali...«

2. člen, novi 2. odstavek

»Zaradi uresničitve skupnih ciljev združitve bodo podpisniki sprejeli posebne sporazume oz. dogovore, v katerih bodo podrobneje določili način, postopek in obseg opravljanja posameznih skupnih dejavnosti, skladno s tem sporazumom.«

3. člen, 1. odstavek

»Slovenske železarne poslujejo pod firmo:

Slovenske železarne, z omejeno solidarno odgovornostjo, Ljubljana. (Varianta, če registrsko sodišče ne bi registriralo tako skrajšane firme: Slovenske železarne — združeno podjetje, z omejeno solidarno odgovornostjo, Ljubljana.)

Skrasšana firma se glasi:

»Slovenske železarne, z o. sol. o., Ljubljana.«

6. člen, novi 2. odstavek

»Dejavnosti po tem členu se lahko opravljajo le skladno z določili tega sporazuma oz. po dogovoru.«

8. člen — raven delovne organizacije

»1. Delovna organizacija je organizacijska oblika, sestavljena iz temeljnih organizacij oz. brez njih.«

»2. Delovna organizacija je organizacijska raven:

a) na kateri temeljne organizacije sporazumno organizirajo...«

8. člen — raven Slovenskih železarn — sestavljene OZD

»1. Slovenske železarne so sestavljena organizacija združenega dela.«

8. a člen

»Delavci v delovni organizaciji, v kateri ni temeljnih organizacij, uveljavljajo v tej organizaciji vse pravice oz. imajo dolžnosti, ki so določene za delavce v temeljni organizaciji združenega dela.«

10. člen

V 2. vrsti se črta beseda »okvirno«.

13. člen

5. točka 13. člena se nadomesti z besedilom 2. točke, 1. alineja 16. člena.

16. člen, točka 2

Črta se 1. alineja, namesto katere se vstavi novo besedilo:

»— usklajevanje ukrepov in akcij na kadrovske področje v skladu s sprejetimi načeli kadrovske politike«

16. člen, točka 3

»— zagotovitev učinkovitih oblik informiranja, zlasti o poslovanju Slovenskih železarn.«

18. člen, točka 2

»Kolegijski izvršilni...«

19. člen

Črta se beseda »delegat«.

20. člen

Črta se 2. odstavek.

20. a člen

»OSS mora zagotoviti pravočasno pripravo in dostavo gradiva za seje samoupravnih organov, da se lahko delegati pred sejo posvetujejo z ostalimi delavci.«

Delegati so dolžni, da pridejo na seje samoupravnih organov z izoblikovanim mnenjem svoje temeljne organizacije. Če se kasneje ugotovi, da delegat pred glasovanjem nima mnenja svoje temeljne organizacije, pa vseeno glasuje, se lahko proti njemu sproži postopek nezaupnice. Pri neodtujljivih pravicah delavcev je potrebno soglasje vsake temeljne organizacije.«

22. člen, 1. odstavek

»Volitve v samoupravne organe Slovenskih železarn razpisuje delavski svet, s tem da se praviloma opravi sočasno z volitvami v samoupravne organe podpisnikov.«

23. člen, točka 1

V 1. vrsti se črta beseda »lahko«.

24. člen, točka 1

Druge alineje se glasi:

»— politiko in smernice za izdelavo načrtov ter uskladi in potrjuje razvojne in letne načrte Slovenskih železarn«

24. člen, točka 2

3. alineja se prenese v točko 3 kot nova 1. alineja: »— razširitev posamezne...«

V 5. alineji se namesto besede »izločiti« vstavi beseda »sprejme soglasje o izločitvi«.

27. člen, 1. odstavek

»... upravni svet, pri tem pa mora biti zagotovljeno, da ima vsak podpisnik svojega delegata.«

32. člen

Pod točko b se za prvo alinejo uvrsti nova alineja: »— energetike«. V zadnji alineji se popravi: »— splošnih in kadrovskih zadev«.

39. člen — novi

»Individualni poslovodni organi delujejo na podlagi programa dela, ki ga za vsako leto vnaprej potrjuje upravni svet. Ob vsakoletnem poročilu o poslovanju v preteklem letu upravni svet ocenjuje uspešnost dela individualnih poslovodnih organov.«

Če je delo posameznega individualnega poslovodnega organa negativno ocenjeno, lahko upravni svet predlaga delavskemu svetu predčasno razrešitev takega delavca.

Individualni poslovodni organi odgovarjajo za kršitve delovnih dolžnosti ter materialno skladno s samoupravnim sporazumom oz. predpisi.«

40. člen

V točki 7 se za besedo »poslovanja« doda beseda »znotraj«.

47. člen, novi 2. odstavek

»Delavski svet lahko sklene, da se proti podpisniku, ki v bistvenih zadevah krši določbe tega sporazuma oz. obveze, sprejete na njegovi podlagi, sprejmejo brez njegovega soglasja ustrezni ukrepi, ki imajo značaj sankcije. Kot skrajni ukrep se takemu podpisniku lahko izreče izključitev iz Slovenskih železarn, ob pogojih, ki so v tem sporazumu predvideni za izločitve.«

50. člen, uvodni del

»Združena sredstva v interni banki se glede virov delijo v dve osnovni skupini:

1. kvaliteta sredstva trajnejše narave (poslovna sredstva, sredstva skupne porabe, sredstva rezerve ter druga sredstva enake kvalitete)«

50. člen

Črta se 3. odstavek (Poslovno politiko...)

V zadnji vrsti zadnjega odstavka se besedi »samoupravnim sporazumom« nadomestita z besedami »splošnim samoupravnim aktom«.

51. člen

Črta se 2. odstavek.

52. člen, novi 2. odstavek

»Metalurški inštitut je po ustanovitvenih dolžnostih dolžan sodelovati z metalurškim odsekom FNT Univerze v Ljubljani pri vzgoji študentov metalurgije višjih letnikov in diplomantov ter pri organizaciji diplomatskega študija.«

57. člen

Črta se 2. odstavek.

58. člen

V 5. alineji se v predzadnji vrsti beseda »pravilnik« nadomesti z besedo »sporazum«.

V zadnji alineji se za besedo »samoupravne« doda beseda »splošne«.

59. člen, 2. odstavek

Beseda »pravilnikom« se nadomesti z besedami »lastnim samoupravnim sporazumom.«

60. člen, točka 4

»— da v medsebojnem poslovanju upoštevajo dogovorjene odnose«

63. člen, 2. odstavek

»Letni gospodarski načrt je usklajen zbir načrtov vseh podpisnikov in obsega predvsem:

1. načrt prodaje
a) načrt prodaje na domačem tržišču po količini in vrednosti
b) načrt izvoza po količini in vrednosti ter področjih izvoza
c) obseg medsebojnih dobav

2. načrt proizvodnje
a) obseg skupne proizvodnje po glavnih grupah proizvodov
b) obseg blagovne proizvodnje po glavnih grupah proizvodov

3. načrt oskrbe in porabe osnovnih surovin ter energije

4. načrt števila zaposlenih in osebnih dohodkov

5. načrt celotnega dohodka in njegove delitve

6. načrt financiranja poslovanja

7. načrt investicij
a) za gospodarsko dejavnost
b) za družbeni standard

8. načrt raziskovalnih del.

63. člen, novi zadnji odstavek

»Posamezni podpisnik lahko predvidi s svojim letnim načrtom investicij samo tiste nove naložbe, ki so v skladu z razvojnim načrtom Slovenskih železarn, ter je zanje dal soglasje delavski svet Slovenskih železarn. Kot nova naložba se ne smatra zamenjava obstoječih strojnih naprav, naložbe v racionalizacijo in ekonomizacijo obstoječe proizvodnje in podobno.«

65. člen, 3. odstavek

»Kadar pri osvajanju, izdelavi oz. predelavi jekla ali izdelkov sodeluje...«

65. a člen

»V Združenju jugoslovanskih železarn nastopajo Slovenske železarne Ljubljana enotno. Pooblaščen predstavniki podpisuje v imenu Slovenskih železarn Ljubljana vse akte Združenja jugoslovanskih železarn. Za prevzem materialnih obveznosti je potrebno predhodno pooblastilo vsakega posameznega podpisnika (soglasje).«

To načelo smiselno velja tudi za druge asociacije, v katerih so vključene Slovenske železarne Ljubljana.«

66. člen, 1. odstavek

V predzadnji vrsti se črta besedi »enotnih oziroma«.

67. člen — začetek

»Med podpisniki ni medsebojne odgovornosti...«

70. člen, novo besedilo

»Kadar je kateri od podpisnikov na tem, da zaide ali je že zašel v večje ekonomske težave in je zaradi tega resneje prizadeto njegovo poslovanje, je dolžan izdelati program ukrepov za saniranje stanja. Predlog takega programa sanacije mora obravnavati tudi delavski svet Slovenskih železarn, ki je dolžan v okviru razpoložljivih možnosti sprejeti potrebne ukrepe, da se v duhu solidarnosti prizadetemu podpisniku nudi ustrezna pomoč.«

73. a člen (pod poglavje VIII.)

»Če se pri posameznem podpisniku pojavi višek delavcev (ukinitve obratov, racionalizacija in podobno), je dolžan prvenstveno sam poskrbeti za njihovo ustrezno zaposlitev. Kolikor v lastnem okviru ne more najti ustrezne rešitve, so mu ostali podpisniki dolžni nuditi solidarno pomoč.«

75. člen, 1. odstavek

Črtajo se besede: »sindikati, ZK, ZM«.

75. člen, drugi odstavek se dopolni:

»Slovenske železarne zagotavljajo potrebna sredstva za delo družbenopolitičnih organizacij.«

75. člen, novi tretji odstavek

»Predlog za predsednika delavskega sveta in njegovega namestnika ter za predsednike kolektivnih izvršilnih organov poda svet zveze sindikatov Slovenskih železarn. Družbeno politične organizacije sodelujejo tudi v postopku imenovanja individualnih poslovodnih organov Slovenskih železarn.«

77. člen, novo besedilo

»Podpisniki so dolžni medsebojno usklajevati samoupravne sporazume in samoupravne splošne akte vselej, kadar gre za enotnost položaja delavcev Slovenskih železarn v združenem delu. Za organizacijo izvedbe postopka usklajevanja so zadolženi ustrezni kolegijski poslovodni organi Slovenskih železarn.«

78. člen, zadnji odstavek

»Spremembe in dopolnitve sporazuma veljajo, ko jih potrdijo temeljne organizacije ter ko...«

88. a člen

»Nova ustava podrobneje opredeljuje pogoje za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela. Podpisniki soglašajo, da bodo v skladu z ustavo na osnovi tehnološko ekonomskih načel še nadalje razreševali ta vprašanja in ustanavljanje novih temeljnih organizacij vršili usklajeno. Pri tem bodo težili, da se povezovanje temeljnih organizacij znotraj Slovenskih železarn vrši po interesnih področjih.«

Preprečujemo nezgode

Delovna organizacija mora organizirati in izvajati svoje delo tako, da lahko vsak delavec s potrebno delovno sposobnostjo ob normalni pazljivosti dela brez nevarnosti za svoje življenje in zdravje ter za življenje in zdravje drugih delavcev v svoji okolici in brez nevarnosti za sredstva s katerimi neposredno ravna.

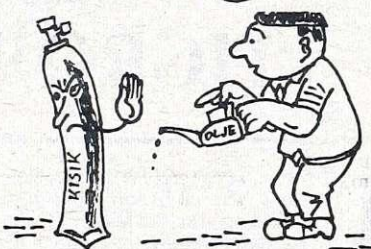
Dolžnost delavca je, da dela s sredstvi pravilno in s tem preprečuje, da bi prišlo do dogodkov, ki bi ogrozili njegovo življenje ali zdravje in življenje ali zdravje sodelavcev.

Ce pogledamo po obratih pa to ni vedno tako. Nekaterih problemov zaradi obratne slepote sploh več ne vidimo, nekatere stvari pa podcenjujemo in se imamo zahvaliti samo sreči, da se kaj ne pripeti, kajti z zasledovanjem literature se vidi, da je pri podobnih situacijah v drugih delovnih organizacijah prišlo tudi do najhujšega. Ena izmed stvari, ki jo po izgledu pri nas podcenjujemo so plini v jeklenkah.

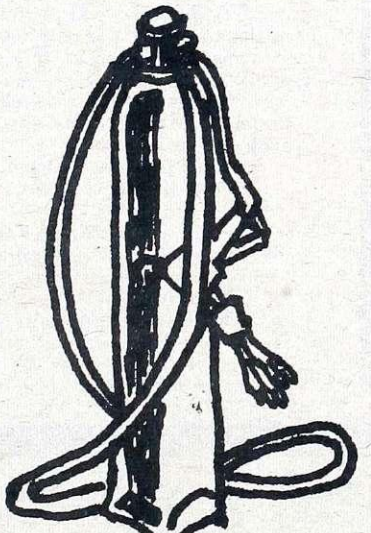
Z napredkom tehnike dobivajo, v sodobnih tehnoloških procesih, plini vse večjo veljavo. Razlogov za to je več. Z njihovo uporabo se spreminjajo in pospešujejo tehnološki postopki.

Pri nepravilni uporabi pa predstavljajo plini velik izvor nevarnosti za delavce in okolico v kateri se uporabljajo. Da se tem nevarnostim izognemo, moramo poznati fizikalne in kemične lastnosti plinov in pri delu upoštevati navodila za pravilno delo, ki so napisana glede na lastnosti plinov.

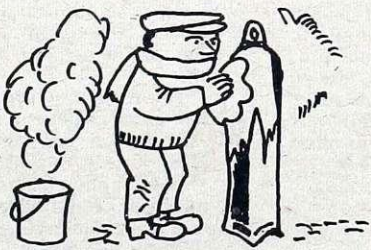
V naši delovni organizaciji je po ukinitvi acetilenske postaje v uporabi veliko plinskih jeklenk. Kljub navodilom in opozorilom pa se z njimi ne ravna tako, kot bi se moralo. Iz tega razloga opozarjamo na nekaj najpogostejših napak, ki pri delu z jeklenkami nastajajo. K.

Pojdi stran, da ne bo počilo! Jeklenke s kisikom, predusem pa ventili in tlačni, reducirani ventili ne smejo priti v dotiko z oljem ali mastjo.

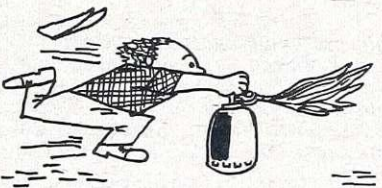
Takšno delo te lahko stane življenje! Jeklenke morajo biti od toplotnega vira oddaljene vsaj tri metre. Ne sme se obešati prižgan gorilnik na jeklenko.

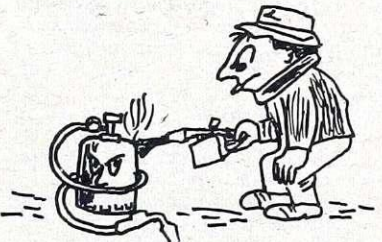
Vedno le tako! Če plin zaradi nizke temperature ne izhaja, se jeklenko ne sme segreti z odprtim plamenom, ampak le s toplo vodo.

Vedno se prepričaj! Tesnost spojev (izhajanje plina) se lahko kontrolira z milnico ne pa s prižiganjem ognja.

Hitro zapri! Če gori plin na izhodnem ventilu iz jeklenke, je treba ventil zapreti, da plin ne bo več izhajal in plamen bo ugasnil.

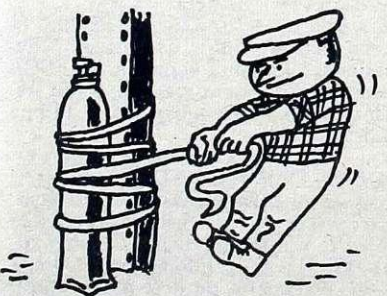
Zakaj tako! Jeklenk nikoli ne smejo segreti z odprtim plamenom.

Nikar tako! Jeklenk se ne sme premetavati ali po njih razbijati, ne glede na to ali so prazne ali polne.

Nepravilno! Prenos jeklenk se mora posebno organizirati, če se ne da drugače prnesti ali pripeljati na mesto uporabe.

Tako, da bo gotovo varno! Jeklenke morajo biti vedno pritrjene z verigami, obroči ali s podobnim, tako da se ne morejo prekucniti.

Darko je tako napenjal oči, da so se mu zasolile. Rad bi že razložil postave; predvsem pa bi rad vedel, koliko jih je. Potem se je spomnil, da ima Robi daljnogled. Poslal je borca ponj in mu zahteval, naj se ne vrne brez njega. Spet je razložil nekaj glasov, potem pa spet — tišina. Kot bi jih nalašč izzivali, da na tej strani pritegnejo njihovo pozornost, napadejo pa od zadaj. No, pa saj tam je Robi. Prej je bil komandir kot jaz, bo že vedel. In mitraljez ima, se je tolažil Darko.

Skozi daljnogled, ko se je naslonil na drvo, da mu roke niso drhte, je zagledal nekaj premikajočega. Lahko bi bil človek. Zazdelo pa se mu je čudno, da bi se človek pogovarjal sam s seboj. No, tudi taki so, ki si v osamelosti krajšajo čas. Nenadno, kot bi se postava razcepljala: zdaj je bila širša zgoraj in spet spodaj. Dva sta, ga je spreletelo; dva, ki hodita skupaj.

»Tonči, samo dva sta. Spustili ju bomo čisto blizu in napadli. Če je mogoče... brez streljanja,« je drhtavo razlagal in se začel zadenjski umikati v zavetje gospodarskega poslopja. K njemu je pribežal Tončičev pomočnik, ki ga je mitraljezec nagnal. Hotel je biti sam za drevosom.

Darko je že s prostim očesom dobro razločil dva moška in tudi njuno nemško govorico. Sprva je mislil, da sta s kmetije, hlapca. Njuna obleka pa je vse bolj postajala podobna uniformi. Posebej očito je to postajalo s pokrivali. Bila sta že preblizu, da bi zaklical Tončiču, naj precej ne strelja.

Vojaka, bila sta videti precej brezskrbna, sta se mu približala na deset metrov. Tako je bil Tonči že za njima, nista pa še bila tako daleč, da bi jima prišla v črto. »Hände hoch!« je zaupil Darko in se pomaknil korak izza vogala. »Hände hoch!« je zaupil tudi Tonči. Darko je videl, kako Tonči na srečo stopa na desno, tako da ga njegove krogle ne bi zadele, če bi sprožil na neposlušna vojaka.

Vojaka sta pogledala nazaj. Tonči je držal zbrojevko postrani, tako da je bil mitraljez v mesečini dovolj opazen. Počasi sta vojaka dvigovala roke. Zaklical je pomočniku, naj vojaka razoroži. Previdno, in strahu, da bosta vsak hip ustrelila, je novinec obkrožal vojaka. Priplazil se jima je za hrbet. Od tod ga je pregledal Tonči: »Se nastavljaš, bedak, da bom najprej ustrelil tebe,« je zabentil Tonči.

Pomočnik je zdaj skušal vojaka razorožiti s strani. »Oficirja sta,« je pogrkal v koroškem narečju: »Po obleki vidim, da sta oficirja.« »Glej, da jima ne boš salutiral,« je zaklical Tonči in široko zakoračil v sneg, da bi imel pri streljanju v nogah čim trdnjšo oporo.

Pomočnik je spravi prvi samokres v žep, drugega pa je preteče držal v roki, ko se je v širokem krogu umikal.

»Reci jima, naj gresta v hišo,« je zaklical Darko.

Pomočnik je oficirjema prevedel zapoved in čakal, da sta se premaknila. Potem je pritekel k Darku in mu ponudil samokres, drugega pa je vzel v roke in napet spremljal oficirja, ki sta mirno korakala proti hiši. Ta mir, navidezna brezskrbnost, je navdala Darka s težko slutnjo. Da to ni — predhodnica. Drugi

še pridejo? Oddahnil se je šele v veži, kjer je pri svetlobi spoznal, da to nista policijski uniformi, ampak letalski. Vrata iz kuhinje so se odprla; mlada, lepo oblečena ženska je planila višjemu častniku v objem in mu nekaj šepetala.

»Kaj pravi?« je Darko spraševal pomočnika.

»Nič ne razumem. Kot bi mu bila žena... ali dekle.«

Manjši od oficirjev je sam odprl vrata v sobo in vstopil. Hotel je še veliki z žensko, a je Darko žensko zadržal. Obrnila se je k njemu in mu nekaj dopovedovala. »Pravi,« mu je razlagal pomočnik, »da je majorjeva žena. Prosi, če bi bila lahko zraven. Čisto mirna bo.«

Darko je še premišljal, kako naj se odloči, ko je žena že stopila za možem. Vstopila sta tudi onadva s pomočnikom in se postavila k vratom. Samokresa sta spravila v žep.

Andraž je začel majorja in drugega oficirja v nemščini spraševati: kje sta bila, kaj počneta. Partizan, domačin, pa je Jelku, Vilcu in tudi Marjančku, ki je hotel vse vedeti, prevajal. Darka je začudil najin, kako je major odgovarjal. Njegovi odgovori niso izražali le mirne hladnokrvnosti, ampak so izvenili zaničljivo in napadalno. Tanja, ki je uganila, da večine besed ne razume, je prišla k Darku. »Kolikoli razumem, ni samo major letalstva, ampak tudi nacistični ideolog,« je šepetala Tanja: »Če sem prav razumela, je napisal tudi dve knjigi... Ja, ja, knjigi. Tisti, ki jih ima Andraž v roki.«

Andraž je listal knjigo, prebral kak odlomek; obraz se mu je vse bolj mrščil. Obrnil se je k majorju in ga začuden gledal: »Vi ste resnično nacistični, fašistični ideolog,« je prevajala Tanja. Major je ostro odgovoril. To je razumel tudi Darko. Noben fašist ni, je pa prepričan član nacional-socialistične delavske partije Nemčije. »Pravi, da je njegova ideja edino prava in da bo zmaga,« je šepetala Tanja.

Andraž, Jelko in Vilc so se zamaknili v kot in se šepetaje posvetovali. Darko je gledal ženo. Hotela je biti v vsem podobna svojemu možu. Mirno kot kip je stala ob steni; ni se premikala, le kdaj pa kdaj je premaknila oči, da bi ugotovila, kaj vse se v sobi dogaja.

Andraž se je prvi vrnil iz skupine. Nagovoril je majorja. »Prepričuje ga, naj se odpove svojim idejam,« je šepetala Tanja. Potem pa je drhtavo pristavila: »Ampak trdi je. Ne popusti. Celo napada, da smo nezakonita vojska. Edino tega še ni rekel, da smo banditi.« Med Andražem in majorjem se je razvil dialog, ki je Tanjo tako pritegnil, da je pozabila prevajati. Ko sta naposled le končala, se je ovedla: »Dajala sta se. Ampak major je trmoglav. Zabrul je Andražu, da se smrti ne boji. Pripravljen je za svojo idejo, ki bo zanesljivo zmaga, tudi umreti... Se to je rekel, da nikogar ne bo prosil milosti.«

Darko je zaslutlil, da majorju slabo kaže. Lahko bi preživel to noč, ko je imel že nesrečo, da se ni odpeljal, kamor je nameraval. Ampak ni popustil. Bil je fanatičen Avstrijec, do zadnjega vlakna prežet z nacistično ideologijo. Darko so poklicali v kot in uprašali, če se strinja, da bi oficirja ustrelili. »Že manjše ribe smo. Oni streljajo ženske, otroke, vse v

imenu svoje ideologije, starčke pokončujejo v taborišču. Zakaj bi pred majorjem, ki je še zagrizen nacist, mi popuščali?«

Staknili so glave skupaj in se odločili, da majorja ustrelijo.

Andraž je majorju povedal, da ga bodo ustrelili. Ne zato, ker je major nemške vojske, ampak ker je nacistični fanatik. Podpira morijo v Evropi! Tudi sam je kot letalec sodeloval pri pobijanju nedolžnih. Še hvali se s tem... »

»Pravi,« je šepetala Tanja, »da je ponosen na svojo idejo in bo zanj rad umrl.«

Majorju so hoteli zavezati oči, a je ponosno odklonil. Ženi so predlagali, naj zapusti sobo. Prosila jih je, če bi lahko ostala. Dovolili so ji.

Stotnik je začel ob pogledu na pretečo cev samokresa drhteti, major pa je bil miren. Obrnil se je k ženi: »Bodi hrabra,« ji je mirno rekel. Potlej je nepremično gledal partizana, ki je meril v njegovo telo.

»Prosim, merite dobro. Vsrce!« Partizanu pa je ravno ob tem opominu roka zadržala. Major je vojaško tlesnil s petami, iztegnil roko v nacistični pozdrav: »Heil Hitler!« V sobi je močno odjeknil strel. Gledali so majorja, ki se je le rahlo zamajal. »Moja ideja bo zmaga,« je zaklical s fanatičnim glasom. To je ponovil še ob drugem strelu, dokler ni po tretjem zadet trzil in spodsekano padel. Žena je ves čas stala nema kot kip; z vročimi očmi je gledala v truplo. Madžarski stotnik ni spregovoril; le boleče je jeknil in padel nedaleč od majorja.

Vse skupaj je trajalo veliko dalj, kot so računali. Darko, ki se je čutil odgovornega za vojaški del pohoda, (zdaj ga je najbolj skrbel umik v planine), je predlagal, naj se podvzajo. Jurij pa jim je nalagal hrano. Klet je bila tako bogato založena, da se mu je zdelo škoda, ker bo moral toliko dobrot pustiti. Zato je natoval partizane, kolikor so lahko sprejeli.

Marjanček, ki je na dvorišču hlastno kadil cigareto, se je prsmukal k Darku: »Premišljam o teje smrti,« je razmišljujoče rekel in z glavo pomignil k hiši: »Kakorkoli že, nacist, ideolog... v svoje je bil prepričan do zadnjega. Pokončna smrt!«

Nič ni pomagalo, na obzoru se je belila zora in s kolovoza so morali popre zaviti v planino. Jurijev tovor se je nalezal. Stokanju in godrnjanju se je pridruževalo preklinjanje. Vse pogostje so se ozirali nazaj; prisluškovali so šumom, ki bi jih opozorili, če jim grozi nevarnost. S posebno nelagodnostjo so se ozirali na dolgo sled, ki se je kot dolga kača vila za njimi. Plašč, ki ga je zadnji v koloni vlekel za sabo, je sicer zakril stopinje, ne pa tudi črte, ki je bila vidna zelo daleč.

Nihče v koloni ni omenjal najbolj vznemirljivega uprašanja: Se bodo policisti v dolini, ko bodo zvedeli za smrt majorja in stotnika zganili? Niso spraševali, ker je bil odgovor usem znan. Zganili se bodo! Edino upanje je bilo v tem, če se bodo zapodili za njimi prepozno, preveč obotavljaje. Ali jim bo uspelo zabrisati sled? Bila je še ena rešitev, vendar za zdaj še oddaljena. Če bodo srečno prešli sedlo pri gori Olševi, potem bi se utegnili priti v prostranstvo Logarske doline, v gozdovih.

razkošni procesiji, posejani z zlato-rdečimi banderi po kanalu. Na Lidu se obrnejo, dož stopi na krmo barke, spusti zlat prstan v vodo in zakliče z gromkim glasom: »O morje, jemljemo te za ženo v znak našega resničnega in večnega gospostva...« Takoj nato pridejo potapljači. Tisti, ki je tako srečen, da prstan najde, ga lahko obdrži. Dož se vrne nazaj v svojo palačo, njegovo mesto pa naj bi bilo varno pred vodami.

In danes to morje divja po mestu. Gospostva je konec! Ob tem sem se spomnil drugih mest, ki se z bednimi, razpadajočimi srci dušijo v avtomobilskih izpuhih in vsakodnevnem prometu. Spoznal sem, da Benetke kljub pogrezanju in vsakršnemu propadanju še vedno živijo eno privilegiranih življenj na zemlji.

Res, Benetke naj bi ostale pri življenju, saj si svet ne more privoščiti, da bi pustil Benetke umreti. Ali, kot nam je dejal naš beneški vodič Amadeo Memo ob slovesu: »Če človek ne more rešiti Benetk, kaj pa lahko sploh še reši?«

V tej izjavi se pravzaprav zrcali zaverovanost Benečanov v svoje mesto na laguni.

BLIŠČ IN BEDA MESTA NA MORJU

Po kosih se podirajo palače in cerkve, hiše razpadajo, kipi so črni od dima, freske izgubljajo barve. Kanali so polni umazanije, prebivalci zapuščajo mesto. V zadnjem desetletju se je umiranje pospešilo. Če bo šlo tako naprej, bo v letu 2000 vse kulturno bogastvo izginilo v valovih.

Trditve o tem ni pretirana, dokazi so neizpodbitni. Če vsi državljani Italije in ostali kulturni svet ne bo priskočil na pomoč, bo sledila nepopravljiva škoda. Mesto v laguni se pogreza že dalj časa in sicer vsako leto za tri milimetre. Površine mesta, ki jih ob plimi, visoki 1,30 metra, zalije morje — so se od leta 1908 do danes povečale trikratno.

Ob ogledu Doževe palače smo spoznali, kaj to pomeni. V Doževi palači so originalni temelji stebrov že sedaj en meter in pol pod sedanjim nivojem.

Benetke so kot mesto, zgrajeno na morju res edinstvene v svetu. Vsako leto prihaja v mesto nad 3 milijone turistov. V mestu je neizmerno kulturno bogastvo, obstoječe iz tisoč zgo-

Tudi Vipernikova družina v šoli se je menila o tem, a ji ni hotel prisluškovati, saj ga je Vipernik po krivem dolžil ne samo prisluškovanja, marveč celo »špecanja« učitelju Miklavčiču — »prekletemu morilskemu orjunašu«, kakor ga je Vipernik imenoval po tisti uri, ko je učitelj Miklavčič dokazoval, da Orjuna ni samo nacionalna organizacija, marveč tudi delavska in z vsem svojim članstvom na delavski strani, česar mu pa Žef že takrat ni mogel verjeti, saj je bil član te organizacije tudi gospod Aleš.

»Ne, ne... Orjunaši nas že ne bodo rešili,« misli Žef že v stilu letaka, kjer je bral, da bo osvoboditev delavstva lahko samo delo njihovih delavskih rok in da morajo zato biti kakor eden.

Toda ta »kakor eden« je vse prej »kakor eden«, spozna Žef, ko se vrne v delavnico, v podoben preprič kakor včeraj. Sprva Žef ne more ničesar razumeti, ker vpijejo vsi drug čez drugega, potlej pa le vidi, da je glavni prepirljivec Pezdarnik, ki je že ves zasopel in v kotičku ust celo penast.

»Ni naš,« se bogvezakaj zaklinja Zadravec z dvignjenimi rokami, kakor da bi rad nekaj pojasnil.

»Je!« vrešči Pezdarnik.

»Ni!«

»Je!«

»Ni!«

»Je!«

»Ni! Naj ti pojasnim!«

»Tu ni kaj pojasnjevati! Vaš je!«

»Pri nas ni neodvisnih sindikatov!«

»Ja, ker ste neodvisnega vključili v svojega!«

Žef ne razume ničesar.

»Že res,« priznava Zadravec. »Toda...«

»Nič toda... Z Neodvisnimi ste se spajдали, s tem pa pokazali, kaj ste,« Pezdarnik ne pusti drugim do besede. »Tudi Goričnik je vaš, pa je bil v Mostah eden izmed kolovodij Neodvisnih... Si bil, ali nisi bil?« bi rad zapletel v preprič Goričnika.

Žef je še bolj zmeden. Včeraj je Pezdarnik trdil, da je bil Goričnik pri komunistih, danes pa hoče, da bi bil eden izmed kolovodij Neodvisnih v Mostah.

»Bil si,« odgovori Pezdarnik kar sam, ker se Goričnik za njegovo vprašanje ne zmeni. »Bil si, ker so bili pri neodvisnih sami komunisti, sami boljševiki... Bog mi odpusti, ker je hudič skušal tudi mene, da sem koj po vojni trobil z njimi v rog... Ja, zato pa je moja sveta dolžnost, da obvarujem druge pred njihovim zapeljevanjem,« pokaže Pezdarnik letak, kakršnega ima tudi Žef. »Tale papir je hudičev papir! Kdor ga ima, naj mi ga pri priči izroči, da jih bom zažgal...«

»Ali pa si brisal rit,« ga prekine nekdo.

Nekateri prasnejo v smeh.

»Raje preberi, da bomo slišali, za kaj gre,« zahteva mlad delavec, menda se piše Grebenc, ki se drugače druži z drugimi delavci ob opoldanskih odmorih in ki ga je Žef vsega skupaj dvakrat ali trikrat videl, da je prebil opoldanski počitek pri njih.

»Ja, preberi!« mu pritrujejo drugi, ki so verjetno prišli skupaj z njim in ki jih je verjetno prav tako kakor Grebenc privabil preprič, kajti gruča je precej večja kakor včeraj.

»Preberi!« zahtevajo.

»Da bi to bral?« Pezdarnik zmaja z glavo.

80

Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

»Preberi!« terja Grebenc.

»Storil bi smrtni greh, če bi prebral!« pogleda Pezdarnik v železne traverze, ki nosijo streho, kakor da bi hotel pogledati v nebo in s tem vzbuditi pozornost boga očeta z željo, da bi pogledal nevrednega grešnika, kako se postavlja v bran proti peklenščkovim nakanam na tem hudičevem papirju.

»Preberi!« terjajo nekateri resno, drugi pa za šalo, ker se jim vsa reč zdi smešna, predvsem pa Pezdarnik, ki ga imajo nekateri mlajši delavci za »usekanega«.

»To je brezverski papir! Ne, ne smem, ker tega ne dovoli bog,« pogleda Pezdarnik še bolj pod pločevinasti strop.

»Ko bi imel kljun, bi bil kakor gosman, ki pije vodo,« se zareži glas iz gruč.

»Gosman? Kdo je to rekel?... Kajpak, mularija! Prismuknjena mularija, ki ji ni nič sveto... O bog, o bog! Ali slišiš? Nič jim ni sveto, nič, prav nič.«

»Skozi to streho te bog ne bo slišal.«

»Pa tudi videl te ne bo!«

»Brezbožniki!«

»Prebral bi, pa bi imel mir,« se oglasi Grebenc, ki mu očitvidno ni všeč, da se zadeva z letakom spreminja v slabo šalo.

»Ja, preberi!«

»Ne, tega pa ne! Raje raztrgam!«

»No, prav! Če se bojiš pekla, bom pa prevzel nase tvoj smrtni greh,« pravi Grebenc in potegne iz svojega žepa letak: »Sodruzi delavci...« bere, kar je Žef že prebral, vendar ne utegne vsega, ker ga Pezdarnik prekinja s pravim histeričnim tuljenjem.

Slavko Tarman

10

Od Sredozemlja do Atlantika

Benečani uporabljajo istrski, kararski in veronski marmor, nam je povedal konservator Hempel. Zvepleni oksidi, ki jih bruhajo v zrak zgoreli koks, premog, olje ali nafta se pomešajo z vlagom in tvorijo kislino, ki pride v stik z marmorjem. Tudi saje se usedajo na umetnine. Nastane kemična reakcija, končno se košček marmorja odkrhne, pa imamo kamenega raka.

Spriču vsega tega vsak Benečan hitro pokaže s prstom na industrijo MARGHERI. Industrija s svojimi tremi conami je porušila ravnotežje lagune in obenem zastruplja okolje in same Benetke. Komisija za varstvo okolja pri UNESCO je ocenila, da industrija spusti v zrak vsako leto več kot 150.000 ton žveplovega dioksida — in vse to pada na otoke v laguni. Ali pa nemara ne? Vsekakor je nekoč tako čist zrak nad laguno, zdaj nasičen z vsemogočimi kemikalijami, slano vlažnostjo in različnimi žvepleniimi hlapi, ki jih proizvaja industrija, motorni čolni in predvsem centralna kurjava v hotelih in domovih.

TRADICIONALNI OBRED — PRAVO NASPROTJE DANAŠNJIM NEUKROTLJIVIM VODAM...

Od same ustanovitve beneške republike pa vse do danes, se vsako leto na dan vnebohoda beneški dož poroči z Jadranskim morjem. Iz mesta se odpelje v čudoviti zlati barki Bucintoro z vsem sijajem. Mestni čolni, barke in gondole mu sledijo

Aktiv vodstvenih kadrov v občini o uresničevanju ustavnih dopolnil

(Nadaljevanje s 1. strani)

prepočasi. Poudaril je tudi, da integracijske procese ne smemo zapirati v občinske meje, temveč jih snovati v širših okvirih. Ko je govoril o zaključil svoje poročilo je dejal, da se pri ustanavljanju TOZD preveč zadržujemo pri sekundarnih vprašanjih, medtem ko premočno razmišljamo o bistvenem vprašanju — o temeljnih in neodtujljivih pravicah delavcev.

Po krajši razpravi, ki se je nanašala na samoupravno organiziranost v hotelsko-gostinskem podjetju Gorenjka, na železnici in v elektro-gospodarstvu ter o konstituiranju Stanovanjskega podjetja, je v razpravo posegel predsednik komisije za samoupravljanje pri CK ZKS Peter TOŠ, čigar razpravo neavtorizirano v celoti posredujemo in predsednik CK ZKS France POPIT, ki ga povzemamo v osnovnih mislih.

PETER TOŠ:

TRI RAZLIČNA GLEDANJA NA URESNIČEVANJE USTAVNIH DOPOLNIL

Kljub prizadevanjem, da bi vsebinske vrednote ustavnih dopolnil postale sestavine zavesti nas vseh, še zlasti pa zavesti avantgarde delavskega razreda — Zveze komunistov, pa še vedno prihajamo ob takih praktičnih ocenah do spoznanja, da temu v vseh sredinah ni tako. Ustavna dopolnila si danes marsikdo različno tolmači in zato tudi različno dojema cilje, ki jih želimo z uresničitvijo ustavnih dopolnil doseči v praksi. Danes bi lahko proces uresničevanja ustavnih sprememb v posameznih delovnih organizacijah, glede na različno razumevanje vsebine in ciljev, ki jih vsebujejo ustavne spremembe, razdelili na tri kategorije.

Mislím, da je najboljše tista tista kategorija, oziroma tiste delovne organizacije, v katerih so se teh nalog lotili povsem formalno, normativno, institucionalno. Da so ponovno začeli prepisovati določila statuta sosednih organizacij, ki so ustavna dopolnila že uveljavila v svoji delovni organizaciji, ali so na zelo enostaven način neke pravniške, iz podjetja pogosto tudi izločene grupe, začele oblikovati nove normativne dokumente. Seveda le-te so tako kot so nastajali tudi sprejeli in menili, da je s tem za njihovo delovno organizacijo rešeno vprašanje ustavnih dopolnil. To je bilo seveda mogoče v tistih sredinah, v katerih tehnokratsko-birokratske tendence in miselnost niso našle noben odpor in so lahko svobodno uveljavljale tako rešitev.

Potem imamo precejšnje število delovnih organizacij v katerih ustavna dopolnila tudi zavestni faktor razume zgolj kot orodje naše družbe: omogočiti delavcem nekoliko večji vpliv kot so ga imeli včeraj. Toda kar se odločanja tiče pa menijo, da je bolje, da ostane centralizirano, delno na nivoju podjetja, zato tudi centralizirati ves dohodek in narediti samo skupne sklade na nivoju podjetja, tisto pa kar pustimo na nivoju včerajšnje delovne enote ali obrata ali jutrišnje temeljne organizacije združenega dela, s tem pa naj upravlja predvsem delavski svet. Da pa bi o tem neposredno odločali delavci na svojem zboru, to pa menijo, da ni funkcionalno, racionalno itd. To se nam dogaja celo v takih delovnih organizacijah, ki so pozitivno pristopile k realizaciji ustavnih dopolnil in kjer zavestni faktor odigrava neko progresivno vlogo.

Zaenkrat pa so zelo redke delovne organizacije, ki iščejo in so že našle posamezne rešitve, da bo delavec resnično tisti subjekt, ki mu ustava daje pravico upravljati s pogoji in rezultati svojega dela, da bo delavec resnično postal gospodar. Postal gospodar, subjekt upravljanja, ki bo neposredno na zboru delovnih ljudi odločal o pogojih svojega dela v soodvisnosti z drugimi sodelavci v svoji organizacijski enoti, ki naj bo temeljna organizacija združenega dela. Da bo določal medsebojne pogoje dela in da bo seveda tudi odločal o ustvarjenem dohodku, odločal o njegovi delitvi, ne le tu, temveč vsepovsod tam, kjer se ta dohodek v procesu družbene reprodukcije združuje v različne družbene celice.

TOZD SREDSTVO DA SE BO DELAVEC ORGANIZIRAL KOT OBLAST

Razumljivo je, da zaenkrat še nismo vsi tako kompaktni, tako homogeni v dojemanju te nove ustavne orientacije, ki je v bistvu orientacija zveze komunistov, ki je v bistvu prepis programa Zveze komunistov v ustavne norme. Ker gre za zelo široke spremembe v družbeno ekonomskem in družbeno političnem sistemu, poleg tega imamo še druge težave in tegobe, je razumljivo, da se

ni bilo mogoče v relativno kratkem obdobju popolno poglobiti v te izredno globoke, subtilne prvine, novosti, ki jih hočemo v temeljnem družbenoekonomskem odnosu uveljavljati.

Zato je prav, da se vedno znova skušamo poglobljati v bistvo nove ustavne koncepcije, v bistvo temeljne organizacije združenega dela, ki je postala neke vrste sinonim za nov družbenoekonomski položaj delavca v združenem delu. Bistvo je v tem, da temeljna organizacija združenega dela ni isto kot je bilo včeraj podjetje, ali delovna enota ali ekonomska enota, temveč sredstvo v rokah delavca, ki naj mu omogoči, da se bo organiziral kot oblast, kot gospodar v združenem delu. Če delavec temeljne organizacije združenega dela ne bo imel v svojih rokah, ampak se mu bo ta temeljna organizacija vsedla na glavo in jo bo reprezentiral vodja temeljne organizacije z nekim ozkim vodilnim timom, ki bo v svojih rokah držal oblast nad sredstvi, bo ta delavec enako v temeljni organizaciji v podrejenem, v meznem položaju, kakor je bil včeraj v podrejenem, odtujenem položaju nasproti centraliziranim sredstvom v skladih podjetja. Se več, ta njegov položaj bo še bolj vulgarno podrejen, ker nad skladi podjetja in upravljanjem nad skladi je imel le nekoliko neposrednejši pregled in vlogo.

Zaradi tega je bistveno kako pristopamo k organiziranju temeljne organizacije združenega dela. Ali se o organiziranju temeljne organizacije pogovarjajo zgolj obratovodje, jutrišnji direktorji temeljnih organizacij in v bistvu med seboj krošnjarijo kaj bo kdo imel, kako daleč se bo raztezala njegova jutrišnja oblast. Ali se o organiziranju temeljnih organizacij pogovarjajo delavci sami. Mislím, da mnogo preveč kompliciramo že pri sestavljanju samoupravnih dokumentov in premočno neposredno vključujemo v ta proces delavce. V zvezi s tem se v praksi zelo različno in napačno pojmuje enotnost delovne organizacije. Nekateri mislijo, da enotnost delovne organizacije zahteva, da v njej ni temeljnih organizacij združenega dela. Tako, kot da je enotnost v samoupravnem sistemu mogoče doseči le z močjo vrha in centra in ne z močjo delavcev v bazi, z delavsko oblastjo. Kajti če bo delavec imel oblast in če bo on postavljen v položaj, da bo lahko stalno kontinuirano usklajeval svoje interese z interesi drugih delavcev in da bo na ta način neposredno samoupravljal vse zadeve v svoji temeljni organizaciji in delovni organizaciji, bo ta delovna organizacija enotna in vsi delavci bodo enotni. Zato seveda pred tako enotno bazo ne bo težko postaviti nobene delovne naloge, ki jo ne bi bilo mogoče realizirati.

Temeljnih organizacij združenega dela se nekateri bojijo, ker vidijo v teh še vedno, seveda zato ker ne dojemajo bistvo ustavnega kurza, mikro podjetje, ki bo jutri začelo izražati tendence po vseh podjetniških funkcijah in v bistvu s tem po dezintegraciji današnjega podjetja v nekaj več podjetij. Mi te tendence danes imamo. Vidijo se v tem kako nam raste administriranje, kako nam raste tako imenovana režija v gospodarstvu, ki vse bolj zajeda v novoustalovljeno vrednost kot strošek, namesto, da bi bila z učinkovitejšim in enostavnejšim samoupravnim organiziranjem ta režija vedno manjša.

Take tendence pogojujejo na eni strani nerazumevanje ustavne usmeritve, na drugi strani pa krošnjarenje med posameznimi tehnokratskimi krogi v posameznih delovnih organizacijah, kaj je kdo danes in kaj bo jutri. Na ta način in po takih procesih nastajajo velike temeljne organizacije združenega dela, ki so neposrednemu proizvajalcu enako odtujene kot so jim bili včerajšnji podjetniški nivoji. Temeljne organizacije v praksi pogosto nečemo dojeti in spoznati ter jih začeti uveljavljati kot obliko neposredne samoupravne demokracije, ki ne zahteva nobene zaključene podjetniške funkcije in jo niti ne sme imeti, ker je temeljna organizacija del delovne organizacije, del podjetja. Temeljna organizacija združenega dela je temeljna družbenoekonomska celica, v kateri je delavec omogočen, da se postavi v položaj, da lahko zagospodari nad rezultati svojega dela. S tem ko izražamo stalno bojazan ali posamezne enote izpolnjujejo ekonomske, tehnološke, organizacijske in druge pogoje, v bistvu postavljamo vprašanje pred lastno zavest ali smo došli, da gre za obliko prek katere naj delavec postane gospodar svojega dohodka in pogojev svojega dela.

ZBOR DELOVNIH LJUDI EDINA OBLIKA NEPOSREDNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Če hočemo v temeljni organizaciji dosegati te cilje, potem je izredno važno, da znotraj temeljne organizacije ne začneja proces podrejanja delavca instituciji, temeljni organizaciji združenega dela. Naj omenim primer, ki na to kaže in sem ga slišal po televiziji. Nekdo je dejal, prepričan, da popolnoma samoupravno tolmači, »mi v podjetju pa dobro skrbimo za svoje delavce glede njihovih stanovanjskih potreb. Naše podjetje je dalo že tolikim in tolikim delavcem stanovanje...« Ali je to delo združeno delo, ali je upravljalet teh sredstev za stanovanja delavec, član te delovne skupnosti, tega podjetja, ali je to odnos delavca do podjetja, ki mu daje stanovanje. To je samo en fragment, ki kaže, da se v preteklih dveh letih nismo lotevali dovolj bistvenih vprašanj in smo ostali na nekem institucionalnem obrobju. Zadrževali smo se pri vprašanjih ali naj bo TOZD pravna oseba ali ne, kje naj bodo žiro računi in podobno, namesto, da bi se lotevali bistva, ki se kaže v tem, koliko je delo ljudi, koliko so delovni ljudje v združenem delu resnično združeni in koliko so delu združeni delavci v temeljni organizaciji združenega dela postali subjekt upravljanja. To bistvo pa ne bo mogoče doseči s tem, če bomo v samoupravne sporazume in statute zapisovali, da delavci na zborih delovnih ljudi zgolj razpravljajo, razen o samoupravnem sporazumu in nekaterih drugih stvareh za katere zahteva že ustava in zakon o konstituiranju, da o njih odločajo delavci neposredno na zboru. O sprejemu drugih splošnih aktov, o drugih samoupravnih sporazumih, o planih, dohodku, o zaključnih računih, investicijah itd. pa odločajo od njih izdvojeni upravljalški organi — delavski sveti na nivoju TOZD, delovne organizacije itd. To so neodtujljive pravice vsakega delavca, ki jih kot posameznik združen z drugimi delavci lahko uveljavi le na zboru delovnih ljudi kot edini resnični obliki neposrednega samoupravljanja. Tu se lahko krešjejo njegova mnenja z mnenji drugih, da bo dosežen skupni interes, ki se mu bo tako on kot tisti drugi podredil, da bo zagotovljena realizacija sprejete odločitve.

Le tako združeni delavci v posamezni temeljni organizaciji združenega dela, bodo v bistvu začetek odpiranja neke nove poti za združevanje in povezovanje tako znotraj posamezne sestavljene delovne organizacije združenega dela, kot tudi v druge oblike povezovanja in združevanja. S tem bo namreč v bistvu razpadla monopolna moč upravljanja določenih struktur, ki doslej niso slišale za družbeno potrebo in večkrat sproženo iniciativo za širšim povezovanjem in združevanjem med organizacijami združenega dela tako v Sloveniji kot tudi v Jugoslaviji.

DELAVSKA KONTROLA SESTAVINA UPRAVLJALSKE FUNKCIJE

Se nekaj besed o delavski kontroli, o kateri ste vi veliko razpravljali in mislim, da je bil gorenjski konec najaktivnejši pri opredeljevanju stališč, kako pristopiti k tej nalogi iz pisma predsednika Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ.

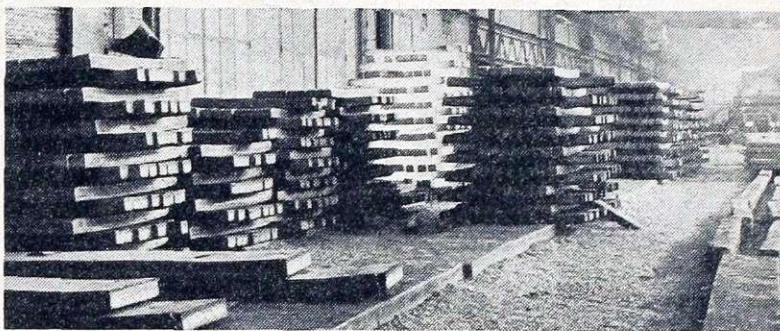
Zdi se mi, da v praksi pogosto nehotelo delamo napake s tem, da ostajamo zgolj v nekih institucionalnih krogih. Delavsko kontrolo v posamezni delovni organizaciji pojmuje mo kot nalogo oblikovati, sicer neposredno delegatsko, nek organ delavske kontrole, ki naj bi dobro deloval in običajno menimo, da je s tem to vprašanje rešeno. Mislím pa, da se je delavske kontrole že v samem začetku treba lotiti iz njene družbenoekonomske bistva, to pa je, kontrolna funkcija kot sestavina upravljalске funkcije. Če je delavec in to vsak delavec, združen v temeljni organizaciji združenega dela subjekt upravljanja te temeljne organizacije, rezultatov dela itd., potem je ta delavec tudi subjekt kontrolne funkcije, kot sestavine te upravljalске funkcije. Zato organ delavske kontrole ne smemo razumeti kot nek »policijski organ« ki ga formiramo zato, da bo pravočasno opozarjal na napake in prekrške posameznikov itd., itd., temveč ga moramo dojemati kot organ, ki naj stalno spremlja izvrševanje vseh sprejetih samoupravnih odločitev in gospodarno trošenje in uporabo družbenih sredstev, spoštovanje v samoupravnih sporazumih in samoupravnih splošnih aktih določenih samoupravnih pravic itd. Da bo ta organ v neposredni komunikaciji s celotno bazo delavcev, z delavci, z njihovimi zbori v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, če

gre za organ na nivoju delovne organizacije. Dokler tega nismo razrešili in smo postavili zgolj organ, se nam ta organ jutri lahko izrodi v bistvu v nek organ dualističnega upravljanja, v nek organ, ki bo nadzoroval delavski svet, ki je prav tako neposredno in delegatsko formiran, kaj on dela itd., namesto, da bi specializirano izvajal eno izmed sestavin upravljalске funkcije in upravljalškega procesa v tej samoupravno organizirani delovni organizaciji.

V TOZD MORA PRITI DO IZRAZA VOLJA SLEHERNEGA DELAVCA

Predsednik CK ZKS France POPIT, je v svoji razpravi dejal, da imajo taki sestanki na eni strani namen, da ugotovimo do kam smo prišli pri uresničevanju ustavnih dopolnil, na drugi strani pa, da se ugotovijo vzroki zaostajanja in da vidimo, kaj je potrebno narediti, da ta proces pospešimo. Narejenega je bilo veliko in stvari so se precej premaknile naprej, je nadaljeval, pa tudi odpori, ki se še tu in tam pojavljajo, so bolj pogojeni z nerazumevanjem bistva ustavnih dopolnil kot zavestnega zoperstavljanja. Toda vse to ne opravičuje, da ne bi mogli hitreje formirati temeljnih organizacij združenega dela. Ko je predsednik omenjal samoupravne akte, je dejal, da naj te osnutke pripravijo strokovne službe in dajo delavcem v razpravo. Delavci naj potem vidijo v teh formulacijah ali je osnovna intencija ustavnih dopolnil vnešena ali ni. Potem pa je nadaljeval:

»Dopoldan smo v Železnici o tem veliko govorili, pa ne moremo reči, da v Železnici nimajo velikih izkušenj o tem, od najbolj centralistične, do najbolj decentralistične ureditve.

Govorim za to, ker hočem reči, da se na podlagi izkušenj da marsikaj narediti. Vendarle vidimo, da kljub izkušnjam, ni vedno zapadeno bistvo samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela. Smisel tega je v tem, kako delavci o nekaterih vprašanjih, ki so bistvena, kot pravimo za pogoje v katerih naj delavec upravlja in ki so bistvena za to, da s sredstvi, ki jih ustvarja razpolaga, o tem neposredno odločajo. To je njegova neodtujljiva pravica, te ne more prenesti in reči o teh in teh vprašanjih pa bo sedaj v mojem imenu odločal delavski svet. To ne more, ker je z ustavo določeno po katerih vprašanjih mora delavec in kolektiv, ki sestavlja TOZD neposredno odločati.

Kako to doseči smo dopoldan v Železnici veliko govorili v zvezi s samoupravnimi delovnimi skupinami. Le-te ne morejo biti samoupravni organ, te so lahko samo metoda dela, da namesto 800 delavcev na zboru delovnih ljudi, ki jih je težko dobiti skupaj, če pa jih, je to miting, delavci govorijo o tem v ožjih sestavih, vendar morajo govoriti vsi o isti temi. Rezultat teh razgovorov mora biti tak, da pride do izraza volja celotne temeljne organizacije združenega dela. Zaradi tega je zame tudi vprašljivo, kadar se samoupravne delovne skupine ne morejo spopazovati. Potem ne more biti preglasovanja, se ne more postaviti dvestojinska ali tritretinska večina pa odloča, kar mora kolektiv, tista TOZD kompaktno kot celota odločati o nečem. Te stvari ne more nihče preglasovati. To se pravi, če pride do nesporazuma, do neenotnosti na takih sestankih, potem je treba tako dolgo delati, da se doseže enotna stališča. Tu pa mora priti do izraza vloga Zveze komunistov in sindikata. Toliko časa se je potrebno dogovarjati, da se bo celota znašla na istih pozicijah.

V Železnici se mi zdi, predvsem važno, da dobijo načine za usklajevanje različnih stališč. Seveda pa bo tudi v Železnici treba gledati za tem, da ne bo ostalo samo pri štirih TOZD, ker je očitno, da je to premalo, ker so pogoji dani za več TOZD.

Ob tem primeru bi rad opozoril, da niti sedaj niti v bodoče ne bo odvisno samo od dobre ali slabe volje tega ali onega kolektiva koliko TOZD bo imel. Če so za to dani tisti pogoji o katerih govori ustava, bo lahko tudi skupnost, to je faktorji izven kolektiva zahtevali, da se v takem slučaju kjer so izpolnjeni pogoji organizirajo TOZD, ne glede ali se tisto podjetje strinja ali ne strinja. Zaradi tega bomo imeli institucije pravobranilstva za upravljanje, poleg tega pa je po ustavi

dana možnost tudi političnim faktorjem — občini, SZDL, ZK, sindikatu, da v takem slučaju zahtevajo ustanovitev TOZD. Sedaj se največkrat smatra, da je to res stvar dobre ali slabe volje podjetja, ali bo zagotovilo delavcem neposredno samoupravljanje ali ne. Čeprav tudi delavci soglašajo da nimajo TOZD, ni nobenega opravičila, da jo ne bi formalizirali, če so pogoji dani za to in če nekdo od družbe zahteva, da se tam formira TOZD.

Rad bi opozoril še na nekaj. Pogledajte primer Gorenjke, kjer pravijo bi lahko imeli tri TOZD, če bi jih formalizirali po krajevnih skupnostih, pa so se odločili samo za eno. Premalo poznamo razmere, da bi lahko rekel imejte eno ali tri. Zdi se mi pa, da bo normalno, če bo krajevna skupnost v kateri prebivajo delavci iz tiste enote Gorenjke, ki bi jo lahko formalizirali kot TOZD, zahtevala, da se formira TOZD. Tam ljudje stanujejo, rabijo komunalne objekte, šolo itd. in je normalno, da bo ta KS postavila to zahtevo. Ne vem, če je v konkretnem primeru tako, toda v principu je tako, da bo nekdo tudi izven delovne organizacije zainteresiran da se stvari postavijo tako.

Predsednik Popit je v nadaljevanju poudaril, da gre pri vsem tem za to, da se ustvarijo pogoji, da bo delavec neposredno odločal o bistvenih vprašanjih, ki so po ustavi njegova neodtujljiva pravica in nadaljeval:

»Zelo važno je, ali bomo imeli delavski razred, ki se bo zavedal, da je ta sistem njegov, zavedal pa se bo kadar bo on resnično odločal o vseh stvareh. Ne pa da v njegovem imenu odločajo drugi, pa so lahko še tako predani in pošteni ljudje, komunisti itd. Če bo delavec imel občutek, da neposredno odloča, potem bo v marsikateri težki situaciji, v katere

bomo še večkrat prišli, ne smemo pozabiti tega, da se bo treba za to samoupravno socialistično Jugoslavijo neprestano boriti, na notranji fronti proti raznim tendencam, ki gredo proti samoupravljanju, na zunanji pa proti raznim pritiskom, ki jim je trn v peti ta naša neuvrščena politika, socialistična samoupravna orientacija itd., vedel kje je njegovo mesto. Mi večkrat to pozabljamo in mislimo, da je ta socialistična Jugoslavija enkrat za vselej dana. Ni res, za to Jugoslavijo se bomo morali še kako potiti in boriti, zato da bo še naprej imela ta kurz, ta samoupravni razvoj, svojo neodvisnost. V tem boju bo izredno važen občutek delavca, da bo on vedel, da je ta oblast njegova in se bo tudi za to oblast boril.

Za tem je predsednik Popit podrobno govoril o povezovanju med temeljnimi organizacijami združenega dela in interesnem povezovanju na širših osnovah. Pri tem ne gre za nikakršno kapricio tega ali onega, temveč za razvojno nujnost, če hočemo moderno tehnologijo in organiziranost. Opozoril je na tendence, da se hočejo nekatere TOZD organizirati kot podjetja in ustvarjati nove direkcije. Takim poskusom se je treba upreti in poslovanje čim bolj racionalizirati tako znotraj TOZD in delovnih organizacij kot nazven. Ne moremo dovoliti, da TOZD okrog sebe formirajo novo upravo, zato imamo skupne službe, ki naj bodo čim kvalitetnejše, dobro plačane pa tudi odgovorne morajo biti za svoje delo.

Ko je predsednik v nadaljevanju govoril o elektrogospodarstvu je dejal, da bodo pri tem morali imeti svojo besedo tako glavni potrošniki kot predstavniki gospodarstva, ki dajejo elektrogospodarstvu denar za razširjeno reprodukcijo. Podobno je tudi na drugih področjih — zdravstvo, šolstvo, kultura itd., povsod bodo morali biti prisotni tako tisti, ki dajejo denar, kot koristniki uslug.

Predsednik France Popit je svojo razpravo zaključil z besedami:

»Mislím, da se pri vseh teh raznih zastojih ne smemo prehitro razburjati, gre pa za to, da predvsem komite to razpravo vzame v roke in da pospeši uresničevanje ustavnih dopolnil. Sedaj ne gre več za to, da se prepričujemo, ker tega je bilo doslej dovolj, tu so tudi ustavna določila. Komite mora vzeti stvari bolj konkretno v roke, ne moremo se več spuščati v samo razpravljanje, čeprav sem za veliko demokracijo, vendar menim, da smo se o tem že veliko pogovarjali, sedaj moramo zahtevati od komunistov, da se to izvede.

Jeseniške novice

Na seji komiteja občinske konference ZK Jesenice, v torek, 30. oktobra so se pogovarjali predvsem o trenutni politični situaciji v občini ob aktualnih mednarodnih dogodkih. Ugotovili so, da je bilo informiranje članov ZK in vseh drugih naprednih sil o stanju na Bližnjem vzhodu, o stališču Jugoslavije do agresije Izraela in pa o možnostih takšnega ali drugačnega pritiska na našo državo, izvedeno hitro in učinkovito. V vseh osnovnih organizacijah Zveze komunistov so dolžni še naprej pojasnjevati stališča neuvrščene Jugoslavije do agresorja in do svetovnih dogajanj.

Poleg tega so se na seji komiteja domenili, da bo občinska konferenca ZK Jesenice predvidoma 13. novembra, ko se bodo dokončno dogovorili o volitvah v osnovnih organizacijah in občinski konferenci. Predvidoma naj bi takoj za tem, še do konca novembra, opravili volilne konference v vseh osnovnih organizacijah. Na seji komiteja, so se okvirno tudi pogovarjali o čem bi morali govoriti na teh konferencah. Predvsem naj bi ocenili politično enotnost po pismu tovariša Tita in sklepah 29. seje centralnega komiteja ZK Slovenije, nadalje kakšno je delovanje komunistov v lastnih organizacijah in drugih družbenopolitičnih organizacijah, kako je z idejno političnim izobraževanjem, kako je z uveljavljanjem ustavnih dopolnil in drugim. Na vseh volilnih konferencah naj bi potrdili tudi programe bodočega dela osnovnih organizacij ZK.

V soboto dopoldne so v Kranjski gori tudi uradno izročili svojemu namenu 2232 metrov dolgo obvoznico ceste, ki naj bi omilila precejšnjo prometno gnečo v tem turističnem kraju. Tako kot je v uvodnem pozdravu poudaril predsednik skupščine občine Jesenice France Zvan, naj bi pomenila hitrejši tranzit vseh številnih turistov, ki potujejo skozi naše kraje, pomenila pa naj bi tudi manj težav v prometnih konicah, ki nastajajo s številnim obiskom predvsem nedeljskih smučarjev v zimskem času.

O pomenu cestnih povezav za gospodarstvo, o problemih in načrtih je za tem govoril direktor republiškega sklada za ceste dipl. inž. Lojze Blenkuš. Poudaril je, da gorenjska magistrala daleč zaostaja za potrebami in da je še marsikje zvit kot nekaj furmanska pot. Govoril je o prizadevanjih, da bi ceste čim boljše usposobili za sodoben promet, zato tudi opravljajo dela na rekonstrukcijah posameznih cestnih odsekov, s čimer bodo še nadaljevali, prav tako pa bodo morali narediti še nekaj obvoznic, kot je kranjskogorska. Dodal pa je, da kljub takim izboljšavam, na Gorenjskem ne moremo več dolgo odlašati z izgradnjo nove Ilirike — nove gorenjske magistrale s karavanskim predorom, ki naj bi nas povezal s sosednjo Avstrijo in srednjo Evropo.

Potem ko je predstavnik izvajalca del — SGP Sava z Jesenic, povedal še nekaj tehničnih podatkov, so obvoznico izročili javnemu namenu.

Staro jeseniško pokopališče je za leto urejeno. Opravili so vsa potrebna zemeljska dela, saj so navozili kar okoli 300 kamionov zemlje in odpeljali okoli 10 tisoč ton betonskih robnikov in drugega neuporabnega materiala. Da bo staro pokopališče že v prihodnjem letu dobilo podobo parka, ima prav gotovo največ zaslug prizadevni

inž. Janez Pšenica, ki je dnevno vodil vsa dela.

V zemljo so vsadili tudi prve cvetnice, v načrtu pa imajo, da bodo posadili vsa listnata in iglasta drevesa, kar jih je mogoče dobiti. Park naj bi tako postal stalna botanična razstava in obenem preizkus, kako bodo posamezne vrste uspevale v našem

okolju. Bodoči park pa naj bi bil tudi preizkus naše vzgoje. Pri Hortikulturnem društvu pa menijo, da bi morali dobiti človeka, ki bi redno vzdrževal zelenice ter nasajeno drevje in cvetnice ter čuval nasade. Park naj bi prispeval k boljši komunalni urejenosti in našemu lepšemu okolju.

Popis udeležencev narodnoosvobodilnega boja

Na območju SR Slovenije bo izveden popis vseh udeležencev narodnoosvobodilnega gibanja ter vojaških vojnih invalidov. Obstoječe evidence so preveč pomanjkljive in ne dovolj ažurirane, da bi lahko nudili zanesljive številčne in druge podatke, ki so vsakodnevno potrebni krajevnim združenjem in občinskim ter republiškim organom. Se posebno občutijo to pomanjkljivost republiški odbori in pristojni upravni in predstavniki organi pri pripravljanju normativnih predpisov s področja varstva in urejanja razmerij udeležencev narodnoosvobodilnega gibanja (NOB). Zato bodo s popisom zbrani vsi podatki, kot so bili iz enakih razlogov zbrani tudi že v ostalih republikah SFRJ, razen tega pa še vsi drugi podatki, ki so republiki Sloveniji potrebni.

Podatki bodo statistično obdelani za republiko in občine, po obdelavi pa bodo individualni obrazci vrnjeni občinskemu odboru ZZB NOV.

Kdo bo popisani

Popisani bodo vsi udeleženci (priladniki) NOG, ki so po 8. členu statuta ZZB NOV Slovenije lahko člani Zveze združenj borcev NOV, ne glede na to ali so ob času popisa vključeni ali ne (npr. mladoletniki).

Popisan bo torej vsak udeleženec NOG:

- če je sodeloval v narodnoosvobodilni vojni;
- če je osebnimi vojaški vojni invalid ali član družine padlega borca oziroma umrlega vojaškega vojnega invalida in uživa pravice družinskega invalida;
- če je doma ali v tujini podpiral narodnoosvobodilno gibanje;
- če je bil zaradi podpiranja narodnoosvobodilnega gibanja izgnan, v zaporu, internaciji ali na prisilnem delu;
- če se je v ujetništvu, izgnanstvu, v zaporu, internaciji ali na prisilnem delu opredelil za narodnoosvobodilno gibanje in se s svojim vedenjem in delom zavzemal za uresničevanje njegovih ciljev;
- če se je v oboroženih enotah zunaj domovine boril proti fašizmu.

Podpisani bodo tudi tisti, ki so bili v času II. svetovne vojne kot otroci odvzeti staršem »ukradeni otroci« in internirani v posebnih nemških taboriščih ali pa dani v oskrbo nemškimi družinam na dom.

Čas popisa

Popis po stanju 31. 10. 1973 bo opravljen od 11. novembra do 11. decembra. Popisati bo potrebno vse udeležence NOG — 1945 in VVI, ki so imeli 31. 10. stalno prebivališče v SR Sloveniji, ne glede če so bili takrat začasno odsotni (v tujini, v drugih republikah, na službenem potovanju, na dopustu, na zdravljenju itd.).

Popisovalce oskrbe krajevne organizacije ZB.

Komisija pri občinskem odboru ZZB NOV, ki bo vodila popis v občini, poziva vse, da v času popisa povedo popisovalcem na terenu vse podatke, ki jih zajema popisnica, da bo delo nemoteno potekalo.

Vsak, ki bo popisani naj pripravi:

- registersko številko v centralnem registru prebivalstva (to je prejel vsak občan ob popisu prebivalstva na posebnem odrezku popisnice),
- odločbo o priznanju posebne delovne dobe (tisti, ki imajo to dobo priznано),
- uverjenja odlikovanj.

Želeti je, da se udeleženci in podporniki NOG, ki niso vključeni v organizacijo — posebno še tisti, ki niso domačini, prijavijo popisovalcem pri krajevnih odbori ZB NOV in ZVVI.

Na Javorniku so ustanovili krajevno konferenco SZDL

V torek, 30. oktobra je bil v delavskem domu na Javorniku sestanek aktivna družbenopolitičnih organizacij. Aktiv je bil sklican na pobudo krajevne organizacije SZDL.

V uvodni besedi je predsednik krajevne organizacije SZDL Stanko Podobnik opozoril na najnovejši položaj v svetu in na Bližnjem vzhodu. V nadaljevanju sestanka je o pomenu in vlogi, ki jo bo imela v prihodnje konferenca SZDL v krajevni samoupravi govoril član občinske konference SZDL tov. Ivan Tušar.

Aktiv družbenopolitičnih organizacij je še razpravljal o predlogu krajevne organizacije SZDL, o kandidatih za člane stalnega in nestalnega dela konference ter izvršnega odbora. Izvolili so sedemindvajset članov stalnega in osemnajst članov nestalnega dela konference SZDL ter izvršni odbor, ki ga sestavljajo člani dosedanjega odbora krajevne organizacije SZDL. Prisotnim je bil posredovan tudi predlog sedanega odbora krajevne organizacije SZDL za petdeset evidentiranih možnih kandidatov za opravljanje dolžnosti v interesnih skupnostih v krajevnem, občinskem, republiškem in zveznem merilu.

Podpredsednik sveta krajevne skupnosti inž. Ciril Urbar je prisotne informiral o izpolnjevanju sprejete programa ter jih seznanil z nekaterimi nujnimi nalogami, ki jih sproti urejajo. Predsednik krajevnega odbora ZB NOV France Treven je govoril o dosedanjih pripravah za izgradnjo parka talcev in predlagal člane odbora, ki bi v prihodnje skrbeli za nemoten potek akcije. S predlaganimi kandidati se je aktiv družbenopolitičnih organizacij strinjal, svet krajevne skupnosti pa bo izdal odločbo o njihovem imenovanju za člane tega odbora.

Delavci GIP Gradis Ljubljana, že četrto leto gradijo v Kranjski gori enega največjih hotelov na Gorenjskem. Zaradi pomanjkanja denarja pa tudi delavcev in delno materialov, se bo gradnja zavlekla do prihodnjega leta, ko bodo predvidoma hotel odprli za poletno sezono. V hotelu bo 420 ležišč, za razvedrilo gostov pa pokrit ogrevan bazen, kasneje pa bodo uredili tudi avtomatsko kegljišče in drugo.

Novice iz radovljiške občine

Na letošnjih komemoracijah ob dnevu mrtvih je naredilo na občane izreden vtis zlasti zavzeto sodelovanje mladine. Poleg tega, da je šolska mladina prevzela vso skrb o ureditvi odmaknjenih grobov in spomenikov, so mladi sodelovali tudi v kulturnih programih kot recitatorji, pevci in govorniki. Mladinci so bili govorniki tudi v vseh osrednjih žalnih slovesnostih v Gorjah, na Bledu, v Dragi, Begunjah in Radovljici. Mladinski aktiv Podnart pa je na dan mrtvih organiziral skupinski pohod k vsem partizanskim spomenikom v svoji KS, kjer je samostojno pripravil kulturni program.

Prejšnji teden je uredniški odbor glasila občinske konference ZMS Mladinec, izdal posebno številko posvečeno dogodkom na Bližnjem vzhodu. Gradivo obsega podatke iz celotnega razpleta bližnjevzhodne krize in o vlogi neuvrščenih dežel in Jugoslavije. Ta številka Mladince bo služila mladinskim aktivom za javno obravnavo na njihovih sestankih, ki se bodo zvrstili v naslednjih dneh.

Posebna občinska komisija je pred dnevi pregledala terene ob Jezernici na Bledu, savske obale pri Selu in v Bohinju, ki jih je narasla voda ob zadnjem deževju hudo poškodovala, nekatere mostove pa kritično ogrozila. S splošno vodno skupnostjo Gorenjske je bilo dogovorjeno, da bodo nastalo škodo skušali čimprej odpraviti in zagotoviti, da se ne bi v bodoče ponovile v takšnih razmerah.

Ta teden so pri občinskem odboru ZZB NOV Radovljica opravili instruktaze članov komisij, ki bodo popisovale vse borce in aktiviste NOB ter vojne invalide v občini. V popisovalni akciji bo sodelovalo nad 50 komisij, ki bodo morale do konca meseca opraviti to zahtevno nalogo.

V ponedeljek, 5. novembra, je bila 3. seja komisije za teren in klube pri občinski konferenci ZMS, na kateri so bili navzoči tudi predsedniki mladinskih aktivov iz KS. Na seji so analizirali dosedanje delo mladinskih klubov na terenu in sklenili, da bodo do konca novembra člani komisije obiskali vse klube, nakar bodo pripravili programe za prihodnje leto.

Drevi ob 19.30 bo v okviru letošnje kulturne akcije gostovalo v festivalni dvorani na Bledu Mestno gledališče iz Ljubljane. Na programu je komedija Georgesa Freydeana Bolha v ušesu. Zaradi velikosti scene za to igro igralci ne morejo nastopiti tudi na ostalih manjših odrih v radovljiški občini.

Republiški odbor sindikata storitvenih dejavnosti Slovenije je na 21. gostinsko turističnem zboru Slovenije na Bledu, podelil zlato plaketo in diplomu Turističnemu društvu Radovljica. To visoko priznanje je TD dobilo za projekt Radovljica, ki je med propagandnimi turističnimi edicijami v 1973. letu dobil oceno »vzoren«.

V minulih dneh so v vseh krajevnih organizacijah SZDL politični aktivisti razpravljali o sedanjem političnem položaju v svetu in nalogah, ki izhajajo iz mednarodnega položaja Jugoslavije, zlasti o SLO. Povsod so obsodili agresijo Izraela na arabske države in igro imperialističnih sil na Bližnjem vzhodu. Ugotovili so tudi visoko stopnjo zavesti in pripravljenosti naših občanov za izvajanje stališč predsedstva ZKJ.

Prejšnjo soboto, 27. oktobra, sta mladinski aktiv Podnart in komisija za SLO pri občinski konferenci ZMS uspešno organizirala javni mladinski kviz na temo Mladi in tradicija NOB. V znanju sta se pomerili ekipi domačega mladinskega aktivna in aktiv ZM gostinskega šolskega centra Bled. Uspešnejši so bili domačini, ki so prejeli knjižne nagrade. V kulturno zabavni program prireditve so nastopili moški pevski zbor Svoboda Podnart in ansambel Sone iz Kranja ter Klub mode iz Sukna Zapuže. Prireditve si je ogledalo nad 300 obiskovalcev.

V ponedeljek, 29. oktobra, so v graščinski dvorani v Radovljici odprli razstavo načrtov ureditve starega dela mesta Radovljice, kakor je bilo sklenjeno na majski tribuni. Razstavo je pripravil Zavod za spomeniško varstvo Kranj, v sodelovanju z delavsko univerzo in krajevno konferenco SZDL. Razstava je bila odprta do 6. novembra, ko so organizirali javni razgovor o predloženih načrtih.

Referendum o pripojitvi komunalnega podjetja Radovljica k SGP Gorenjc ni uspel, ker delavci Gorenjc niso soglašali s takšnim predlogom, medtem ko so bili za pripojitev Vodovoda Radovljica. O tem so razpravljali tudi odborniki občinske skupščine na zadnji seji in zahtevali, da se v komunalnem podjetju pregleda poslovanje in uresničevanje samoupravnih funkcij v skladu z ustavnimi dopolnili.

JR

Za sodelovanje ob 1. novembru

se občinski odbor ZZB NOV Jesenice v svojem in imenu krajevnih organizacij ZB NOV toplo zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli prispevali k svečanim komemoracijam in okrasitvi grobov in obeležij padlih borcev in žrtev fašističnega terorja.

Posebna zahvala naj velja vsem sodelujočim pevcem, godbenikom, recitatorjem, govornikom za izvedene programe ob komemoracijah, organizacijam, delovnim kolektivom in posameznikom za prispevane vence, sveče in cvetje, ki je bilo položeno v počastitev spomina nanje, ki so žrtvovali svoja življenja v času NOB.

Občinski odbor ZZB NOV
Jesenice

PO SKLEPU UPRAVNEGA ODBORA TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE BODO POSEBNA PRIZNANJA »ZA LEPE ROŽE« V LETU 1973 PREJELI:

Ana LAJNŠČEK — Koroška Bela, Viktorja Svetina 3a, Francka KEJŽAR — Javornik, Kurirska pot 4, Ida in Tina POHAR — Javornik, Kurirska pot 10, Tončka AZMAN — Javornik, Kidričeva 36c, Stanko VULELIJA — Javornik, Pot Otmarja Novaka, Ludmila OKROŽNIK — Javornik, Gradnikova 1, Berta POPOVIČ — Javornik, Pot ilegalcev 11, Roza TROHA — Javornik, Dobravska c. 2, Cvetka VALJAVEC — Blejska Dobrava 38, Pepca KEJŽAR — Blejska Dobrava 78, Vida JAKOPIČ — Blejska Dobrava 127, Marija OTRIN — Lipce 35, Fani TURK — Lipce 5, Milan POLAK — Kočna 14, Cilka ŠVAB — Kočna 43, Vida NOČ — Kočna 38, dipl. inž. Janez PŠENICA — Jesenice, Ančka GORENJC — Jesenice, c. 1. maja 129, Nada PAVLOVIČ — Jesenice, C. 1. maja 132a, Ančka STOJAN — Jesenice, Viktorja Kejžarja 31, Marija BORŠTNIK — Jesenice, C. bratov Stražišarjev 32, Marica METLIČAR — Jesenice, C. bratov Stražišarjev 9, Milena GLOBOČNIK — Jesenice, Tomšičeva c. 62, Marija BLAS — Jesenice, C. bratov Stražišarjev 32, Tončka KALAN — Jesenice, Pod gozdom 17, Vinko ZORMAN — Jesenice, Cirila Tavčarja 7, Marija OBLAK — Jesenice, Cirila Tavčarja 7, Francka SLABE — Jesenice, Cirila Tavčarja 17, Rozka DIVJAK — Jesenice, Bokalo 9, Ljubica PRISTOV — Jesenice, C. v Planino pod Golico 2, Marjeta MORIČ — Jesenice, C. Maršala Tita 55, Izidor ZUPAN — Jesenice, C. Maršala Tita 2a, Alojz BRNETIČ — Jesenice, C. Maršala Tita 4a, Terezija RAMUŠ — Hrušica 14, Marija PREZELJ — Hrušica 73, HORTIKULTURNO DRUŠTVO JESENICE, STANOVALCI STANOVANJSKE ZGRADBE OB CESTI 1. MAJA 40, JESENICE.

B.

Vzgojna dejavnost na osnovnih šolah radovljiske občine v šolskem letu 72-73

Kakšni so pravzaprav vzgojni rezultati šol je še težje merljivo kot goli učni rezultati. Učenci so izpostavljeni organiziranim vzgojnim vplivom v šoli le povprečno šest ur dnevno, v ostalem času pa so izpostavljeni različnim vzgojnim vplivom, ki podpirajo ali zavirajo vzgojno prizadevanja šol. Kakšni so bili vzgojni rezultati šol, doma in širše družbe se zrcali v mladih delavcih in njihovi vključitvi v samoupravne družbene tokove. Učenci se prvič srečajo s samoupravnim odločanjem kot člani razrednih skupnosti. Razredne skupnosti na šolah prično uspešno delovati na višji stopnji. Njihovo samoupravljalno delo je dokaj pestro. Učenci na razrednih sestankih razpravljajo o učnih uspehih ter se odločajo o načinih pomoči sošolcem, ki niso uspeli. S takimi razpravami učenci prvič občutijo osebno odgovornost za učni uspeh v razredu. Skupno z razrednikom ugotavljajo vzroke za tak učni uspeh in predlagajo ukrepe, ki bi prispevali k izboljšanju učnega uspeha. Na sestankih razpravljajo o disciplini v razredu in skupno z razrednikom ocenjujejo vedenje sošolcev. Koliko so v vzgojno delo učenci vključeni je v veliki meri odvisno od njihovih razrednikov. Nadaljno možnost vzgoje samoupravljalca imajo učenci, ki so vključeni v razne krožke. Tu skupaj z vodjem krožka načrtujejo dejavnosti krožka, boljši učenci pa nastopajo že kot izvajalci planiranega vzgojnega načrta posameznega krožka. Delo v krožkih je v občini precej razvito. V različne krožke, ki so vezani na posamezna predmetna področja deluje 511 učencev. To so predvsem učenci, ki čutijo do posameznih predmetov večje nagnjenje. V kulturno-umetniških krožkih je delovalo 734 učencev. Ti so pripravljali programe za praznovanja državnih in kulturnih praznikov. Svoje znanje so pokazali na številnih šolskih prireditvah, veliko pa jih je sodelovalo na krajevnih prireditvah. V različnih tehniških krožkih je delovalo 229 učencev. Interesi učencev

za delovanje v krožkih so pogosto večji kot so možnosti, ki jih trenutno šola nudi. Le v redkih primerih vodijo krožke mentorji izven šole, čeprav bi lahko različne tehnične krožke uspešno vodili tehniki in inženirji. Usposabljanje teh ljudi za delo z mladino naj postane stalna skrb družbeno-političnih organizacij v občini posebno pa društva prijateljev mladine, občinske konference zveze mladine in občinske konference SZDL.

Poleg delovanja v krožkih pa imajo učenci možnost pokazati svoje znanje na različnih tekmovanjih. Nekatera tekmovanja so postala z leti kar tradicionalna. Med te štejemo jugoslovanske pionirske igre katerih pobudnik je zveza prijateljev mladine. Na teh igrah je sodelovalo 1457 učencev in so kot tako najbolj množično tekmovanje učencev. Na tekmovanju »vesela šola« katere pobudnik je uredništvo Pionirski list je tekmovalo 883 učencev. Na tem tekmovanju imajo učenci možnost pomeriti se v znanju učnih predmetov z bolj zabavne plati in postaja z leta v leto bolj množična. Že vrsto let teče tekmovanje za Finžgarjevo in Cicibanovo bralno značko. To tekmovanje ima namen učencem približati kvalitetno leposlovno literaturo ter jih odvrniti od branja ničvredne plaže, ki poneumlja mladega človeka. V tem šolskem letu je tekmovalo za bralno značko 1149 učencev. Tradicionalno je postalo medobčinsko tekmovanje »Kaj veš o železnici Jesenice«. Na tem tekmovanju je osnovna šola Bled osvojila 1. mesto, osnovna šola Lesce pa 2. mesto. Na zgodovinskem kvizu tematike NOB je osnovna šola Bled osvojila 1. mesto, osnovna šola Bohinjska Bistrica pa 2. mesto.

Zelo veliko vzgojno vrednost imajo delovne akcije. Te so bile največkrat organizirane za urejanje bližnje okolice šole ter čiščenje širšega šolskega okoliša. Le z nadaljevanjem takih delovnih akcij lahko pričakujemo izboljšanje odnosa mladih do okolja in s tem lepši izgled turistično pomembnih točk v kraju.

Učenci zelo radi sodelujejo na delovnih akcijah saj jih je v lanskem šolskem letu sodelovalo kar 2084. Na različnih zbiralnih in drugih akcijah, ki jih je bilo kar precej je sodelovalo 2916 učencev. Najvidnejše rezultate v zbiranju starega papirja je dosegla osnovna šola Gorje, ki je dosegla 4. mesto v republiki. Na teh akcijah, ki so bile predvsem humanitarne pomena učenci začutijo širša prizadevanja družbe pomagati človeku ne glede kaj je in kje je. Tiha želja učiteljev za bodočo organiziranje teh akcij je naj bodo le te dovolj zgodaj objavljene, da bi jih šole lahko planirale v svoje vzgojne načrte.

Seveda pa pri tem bežnem pregledu izvenšolskega delovanja učencev ne smemo prezreti njihovega športnega delovanja. Na športnem področju so delovali praktično vsi učenci vsaj v eni športni panogi, pogosto pa tudi v večih. Šole se na športnih tekmovanjih dosegale naslednje rezultate:

Osnovna šola Lesce je zasedla 3. mesto v občini v slalomu, 4. mesto pri spomladanskem in jesenskem krosu, 1. mesto na občinskem šahovskem tekmovanju in 3. mesto v šahovskem medobčinskem tekmovanju.

Osnovna šola Radovljica je dosegla 1. mesto ekipno na občinskem tekmovanju v gimnastiki in 1. mesto na tekmovanju za Milovanovičev pokal.

Osnovna šola Lipnica je dosegla 3. mesto v odbojki in 1. mesto v rokometu na občinskem tekmovanju.

Osnovna šola Gorje je dosegla 1. mesto v orientacijskem pohodu. Iz navedenega pregleda izvenšolskega delovanja učencev v občini lahko sklepamo na pozitivne vzgojne učinke. Vsi tisti, ki ste pripravljali delovati kot mentorji krožkov pa ste toplo vabljeni v naše vrste.

A. K.

Moški pevski zbor začenja z rednim delom

V torek 6. novembra so se v pevski sobi Delavskega doma na Javorniku člani moškega zbora Jesenice, prvič srečali z zborovodjem prof. Juričem. S prvega srečanja so pevci odhajali z dobrimi vtisi ter v pričakovanju, da bo začeto delo v prihodnje tudi uspešno. Tako zborovodja prof. Jurič kot pevci so poudarili pripravljenost, da z rednim obiskom pevskih vaj zagotovijo nemoteno in kvalitetno delo. Vabilu so se odzvali vsi člani dosedanjega moškega zbora, razen tistih, ki so bili v službi, ali upravičeno odsotni, ter novi pevci. Tako so izpopolnili glasovne skupine, ki so bile vsa leta nazaj precej oslajljene.

Kratkemu pogovoru je sledil preizkus vseh pevcev in razporeditev po glasovnih skupinah. Ob koncu razgovora so se dogovorili, da bodo na prihodnji pevski vaji, ki bo v torek 13. novembra zvečer, pripravili program pesmi, da bo lahko zborovodja pričel z delom. Odbor pevskega zbora Jesenice vabi vse, ki imajo veselje do petja, da se pridružijo pevcom, ki so se udeležili torkovega srečanja in da pripomorejo k uspešnemu delu. Pevske vaje moškega zbora bodo vsak torek in četrtek ob 20. uri zvečer v pevski sobi Delavskega doma na Javorniku.

PROMETNO, HOTELSKO IN TURISTIČNO PODJETJE VIATOR — TOZD JESENICE

OBVEŠČA

vse letnike osebnih avtomobilov ZASTAVA 750, 850, 1300, 125 PZ in 101, da smo v skladu s sklenjeno pogodbo z zavodi Crvena zastava iz Kragujevca pričeli opravljati garancijske servisne preglede v novi servisni delavnici za osebna vozila na Jesenicah, Titova št. 67.

Hkrati se priporočamo tudi s storitvami splošnega servisa osebnih vozil, nove avtomatske pralnice za osebna vozila, ki obratuje ob ponedeljkih, sredah in petkih od 6. do 18. ure, ob torkih, četrkih in sobotah pa od 6. do 14. ure.

OBVESTILO

Obveščamo vse simpatizerje in prijatelje društva prijateljev HAJDUK Jesenice, da bo 17. novembra 1973 ob 17. uri v gostišču Dalmacija

I. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

DRUŠTVA PRIJATELJEV NK HAJDUK — Split, Jesenice Na občnem zboru bo navzoč predstavnik NK Hajduk iz Splita Žarko Bilič in vabimo člane, da se odzovejo v čim večjem številu.

Upravni odbor

V novembru dva koncerta

Občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij Jesenice je tudi za sezono 1973—1974 poskrbela za redno in kakovostno koncertno dejavnost na Jesenicah in v občini. Doslej ima sklenjene že vse pogodbe s koncertnimi izvajalci do marca prihodnjega leta za Jesenice, medtem ko so dogovori za ostale večje kraje v občini še v teku.

Dvem koncertom svetovno znane pianistke Dubravke Tomšič-Srebotnjak v septembru, se bo danes 9. oktobra pridružil z dvema koncertoma MOŠKI KOMORNI ZBOR STANE ŽAGAR IZ KROPE z repertoarjem slovenske umetne in ljudske pesmi.

Že prihodnji petek, 16. novembra, pa bo KONCERT SOPRANISTKE ILIANE BRATUŠ-KACJAN, BASISTA JOŽETA STABEJA, VIOLINISTA ROKA KLOPČICA IN PIANISTA IGORJA DEKLEVA.

Oba koncerta bosta v gledališki dvorani na Jesenicah in sicer prvi ob 18. uri za učence višjih razredov osnovnih šol, drugi ob 19.30 pa za učence šol druge stopnje in ostalo občinstvo.

V naslednjih mesecih je za ljubitelje glasbe pripravljen naslednji koncertni program:

12. decembra: koncert TARTINI TRIA — Aci Bertoncelj — klavir, Dejan Bravničar — violina in Ciril Škerjanec — violončelo;

18. januarja: koncert OPERNIH ARIJ;

8. februarja: koncert SLOVENSKEGA OKTETA;

29. marca: koncert VIOLINISTA IGORJA OZIMA, pri klavirju Marijan Lipovšek.

Vsi koncerti bodo izvajani dvakrat, ljubitelji glasbe naj si pravočasno oskrbijo vstopnice v gledališki pisarni na Jesenicah.

Razstava »Kmečki upori na Gorenjskem« na Jesenicah

Komisija za spomeniško in muzejsko dejavnost pri kulturni skupnosti Jesenice organizira v dneih od 8. do 16. novembra v avli osnovnih šol Tone Čufar in Prežihov Voranc na Jesenicah razstavo »Kmečki upori na Gorenjskem«, ki jo je pripravila kustos Gorenjskega muzeja iz Kranja, tovarišica Zontarjeva, financirale pa so jo kulturne skupnosti Gorenjske.

Otvoritev razstave s kulturnim programom bo v četrtek, 8. novembra ob 18. uri, razstava pa bo odprta vsak dan od vključno 16. novembra, dopoldne od 8. do 12. ure in popoldne od 14. do 18. ure. Da bi razstava zares dosegla svoj namen, da bi občanom naše občine, predvsem pa osnovnošolski in srednješolski mladini prikazala prispevek gorenjskega kmeta k spreminjanju razmer, se je organizator odločil za strokovno vodstvo na razstavi, ki bo v dneih 9., 12. in 15. novembra od 8. do 12. ure. Ob razstavi je bil natisnjen plakat z reprodukcijo Franceta Miheliča »Kronist«, s podnaslovom od Gubca do NOB, ki ga bo moč kupiti tudi na razstavi na Jesenicah.

Razstava obravnava in prikazuje upore, nemire in kmečka gibanja na območju Gorenjske. Časovno sega razstava v 70. leto 15. stoletja, ko so

se začeli prvi večji kmečki nemiri in zajema čas do konca 18. stoletja.

Vsebinsko je razstava razdeljena na več poglavij:

Uvodni panoji prikazujejo položaj podložnika v 15. in 16. stoletju, največji del razstave je namenjen uporu 1515. leta, to je v času vse-slovenskega kmečkega upora, posebnega poglavja na razstavi pa predstavljajo upor leta 1525 med loškimi podložniki, slovensko-hrvatski kmečki upor 1572/73, ki se je odražal tudi na Gorenjskem, nemire leta 1635. Posebno mesto je namenjeno lokalnim kmečkim gibanjem, značilnim za Gorenjsko.

Izvirno gradivo o kmečkih uporih na Gorenjskem ponazarjajo fotografije dokumentov, lesorezov in grafik ter dva večja zemljevida, na katerih so označeni kraji na Gorenjskem, kjer so bili kmečki nemiri in upori.

Z. V.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

10. novembra ameriški barvni risani film MOJSTROVINE WALTA DISNEYA ob 15. uri

10. in 11. novembra ameriški barvni film PAST ZA DVOJNEGA AGENTA ob 17. in 19. uri, režija Romen Gary, v glavni vlogi Steven Boid

12. in 13. novembra romunsko-nemški CS barvni film BITKA ZA RIM I. del, režija Robert Siodmal, v glavni vlogi Lorenc Itarvi

14. novembra ameriški barvni film JEZDEC BREZ MILOSTI ob 17. in 19. uri, režija Burt Kennedy, v glavni vlogi Robert Mitchum

15. novembra ZAPRTO

16. novembra italijanski barvni film HOMO EROTIKUS ob 17. in 19. uri, režija Marco Vicario, v glavni vlogi Rossana Podesta

17. novembra ameriški barvni film SLEPI REVOLVERAS ob 17. in 19. uri, režija Ferdinando Baldi, v glavni vlogi Tony Anthony

KINO PLAVŽ

10. in 11. novembra romunsko-nemški CS barvni film BITKA ZA RIM I. del, ob 18. in 20. uri

11. novembra ameriški barvni risani film MOJSTROVINE WALTA DISNEYA ob 10. uri

12. in 13. novembra ameriški barvni film PAST ZA DVOJNEGA AGENTA ob 18. in 20. uri

14. novembra ZAPRTO

15. novembra ameriški barvni film ZADNJA DOLINA ob 18. in 20. uri

16. novembra ameriški barvni film JEZDEC BREZ MILOSTI ob 18. in 20. uri

17. novembra romunsko-nemški CS barvni film BITKA ZA RIM II. del.

KINO DELAVSKI DOM JAVORNIK

10. novembra ameriški barvni film POLETNI MORILEC ob 19. uri

11. novembra ameriški barvni film EL CONDOR ob 17. uri

11. novembra nizozemski barvni film ZAPISKI PROSTITUTKE ob 19. uri

17. novembra ameriški barvni film ZADNJA DOLINA ob 19. uri

KINO KRANJSKA GORA

10. novembra ameriški barvni film EL CONDOR

11. novembra ameriški barvni film ZADNJA DOLINA

14. novembra romunsko-nemški CS barvni film BITKA ZA RIM I. del.

15. novembra ameriški barvni film JEZDEC BREZ MILOSTI

17. novembra ameriški barvni film PAST ZA DVOJNEGA AGENTA

Gledališče

PETEK, 9. novembra ob 18. in 19.30 uri KOMORNI MOŠKI ZBOR STANE ŽAGAR iz KROPE — za šole in za izven

SOBOTA, 10. novembra ob 19.30 uri VEČER ZABAVNE GLASBE — sodeluje Janko Ropret

AMATERSKO GLEDALIŠČE Tone Čufar Jesenice, gostuje v petek, 9. novembra ob 17. in 19.30 uri ter v soboto, 10. novembra ob 19.30 uri v Sentiakobskem gledališču v Ljubljani s predstavo D. H. Lawrence: SNAHA.

Romunsko-zahodnonemški film BITKA ZA RIM, je spektakel iz rimske zgodovine. Film je te dni na sporedu v jeseniških kinematografih.

Jesenice : Gaberje

3:2

(9, 13, -12, -6, 8)

Jesenice — telovadnica osnovne šole, sodnika Habjan in Paul (Kropa).

Jesenice: Divjak, Strnad, Bergel, Rössler, Končnik, Kovač, Mežek, Pogačar, Kavčič, Noč.

Gaberje: Golner, Gornik, Grizolt, Aškerc, Juhart, Orel, Kajtner, Vodenik.

Tako tesen rezultat z ekipo, ki je na dnu lestvice 1. republiške lestvice, Jesenice ni v čast. Pripomniti pa je treba, da so domačini na tej tekmi preizkusili vse mlade igralce. Samo v petem setu so nastopili tudi starejši igralci.

V prvem setu so mladi domačini prepričljivo zmagali predvsem zaradi boljše igre v polju in zaradi zelo učinkovitih servisov. Prvi del drugega seta je bil podoben prejšnjemu, v nadaljevanju pa so Jeseničani popustili in zmagali z najtesnejšim rezultatom. Ko je že vse kazalo, da je igra odločena, pa so domači igralci zaigrali nepovezano in zelo neodgovorno, kar so gostje izkoristili in odločili set v svojo korist. Gostje so dobili »krila« in z zelo dobro igro na mreži v četrtem setu povsem nadigrali Jeseničane, ki so šele s prvo postavbo v zadnjem, odločilnem setu, zaigrali bolje in prepričljivo zmagali.

Igra ni bila kvalitetna. Mladi jeseniški igralci so pokazali sicer nekaj lepih akcij, pozna pa se jim, da so še premalo zanesljivi, izkušeni in tudi premalo borbeni. Telovadnica je bila izredno hladna in je zeblo celo gledalce. Zaradi tega so rezervni igralci vstopali v igro premalo ogreti in seveda niso mogli zaigrati tako kot znajo.

Ker pogodba o najemni telovadnici sploh še ni podpisana, seveda ne moremo zahtevati od uprave osnovne šole, da bi telovadnico ogrevali tudi v nedeljah. Vsekakor bi morali odgovorni to vprašanje čim prej rešiti.

Z dobro igro do zmage

V tekmi tretjega kola republiške odbojarske lige za ženske, so jeseniške odbojkarice na domačem igrišču premagale gostje iz Maribora z rezultatom 3:0 (2, 8, 12).

Za Jesenice so igrali: Mahnič, Toman, Novak, Strajnar, Nemec, Purger, Urban in Šubic.

Po lepi in zanimivi tekmi so Jeseničanke zasluženo slavile zmago. Boljše so bile v igri na mreži in v polju. V prvem setu so povsem nadigrale odbojkarice OK Branika, ki se na začetku tekme niso znašle in so prikazale dokaj povprečno igro. V drugem in tretjem setu so se gostje lokaj uspešno upirale domačim igralkam, vendar zmaga Jesenic niti za trenutek ni postala vprašanje.

V gosteh poraz

Preteklo nedeljo so jeseniške odbojkarice gostovale v Novem mestu, kjer so jih premagale domačinke z rezultatom 3:0 (5, 9, 9).

Za Jesenice so igrali: Čehajič, Novak, Purger, Toman, Nemec, Mahnič, Lukek in Urban.

Začetek tekme je povsem pripadel domačinkam, ki so bile tokrat izredno razpoložene in so prikazale dobro igro. Jeseničanke so bile nesigurne v igri na mreži, grešile pa so tudi pri izvajanju servisov, kar pa se

ne bi smelo več ponavljati. V drugem in tretjem setu so gostje zaigrale bolje in se precej dolgo uspešno upirale Novomeščankam. Le-te so dokazale, da so kljub odhodu državne reprezentantke Marjete Pučko v Zagreb, še vedno eden najresnejših kandidatov za osvojitve prvega mesta. Jeseničanke so trenutno na petem mestu in zaostajajo za dve točki za vodilnim Fužinarjem.

V nedeljo so Jeseničanke proste.

zt

Nogomet

ŽNK Ljubljana : Jesenice (pionirji) 2:3 (0:3)

V soboto 3. novembra so jeseniški pionirji gostovali v Ljubljani kjer so odigrali prijateljsko nogometno tekmo z drugouvrščenim moštvom prvenstva ljubljanske nogometne podzveze za pionirje — moštvom ŽNK Ljubljana in zmagali z rezultatom 3:2 (3:0).

Tekma je imela dva različna polčasa. V prvem polčasu so jeseniški pionirji z odlično igro celotnega moštva popolnoma nadigrali svoje sovratnike in zasluženo vodili z rezultatom 3:0. V drugem polčasu so domačini, da bi se izognili katastrofi katera je bila na pomolu zamenjali več kot polovico moštva in na igrišče poslali šest mladincev, ki so uspeli proti že utrujenim jeseniškim pionirjem doseči dva gola in ublažiti poraz. Gostje so z zmago nad moštvom Ljubljane dokazali, da so zares kvalitetno moštvo in da osvojitev naslova prvega Gorenjskega ni le zgolj slučaj, temveč rezultat načrtnega dela z najmlajšim naraščanjem v nogometnem klubu in prizadevnosti njihovega trenerja, mladega strokovnjaka Marjana Žurmana. Želimo si, da bi naši pionirji tudi v bodoče častno zastopali barve svojega kluba.

Gole za naše so dosegli: Pestotnik 2 in Peternel.

Šah

Prvo kolo — prva zmaga

V nedeljo, 5. novembra, se je pričelo prvo kolo prve republiške šahovske lige zahod. Jeseniški šahisti, ki so pričeli svojo tekmovalno pot v republiški drugi ligi, so se v prvo republiško ligo uvrstili v preteklem letu. V prvem kolu so se srečali s šahisti iz Cerknice in zmagali s 6:4.

Srečanje je bilo na desetih deskah po propozicijah tekmovanja v prvi republiški ligi in sicer šest članov, dve članici in dva mladince. Na

nedeljskem srečanju sta z odlično igro presenetili šahisti Jesenic: Lojzka Pongrac in Marija Svetina, ki sta prepričljivo premagali svoji nasprotnici.

Za jeseniško šahovsko društvo so igrali še: Branko Zorko (0), Janez Pavlin (1), Lado Krajnik (1/2), Anton Krničar (1/2), Janko Korošec (1), Bogo Košir (1/2) in mladince Anton Zeleznik (1/2) in Dragan Grbič (0).

Za šahovsko ekipo Cerknice so nastopili znani šahisti: mojstrski kandidat Vlado Plavčak (1) in prvokategorijski Marjan Miletič (1/2), Toni Kraševac (0), Ivo Štefan (1/2), Toni Simičak (0), idr.

Z igro jeseniških šahistov smo lahko povsem zadovoljni. Uspeh na nedeljskem srečanju pa kaže, da bodo naši šahisti v prvi republiški ligi zahod trd oreh svojim nasprotnikom.

V nedeljo, 11. t. m., se bodo jeseniški šahisti srečali s šahisti iz Kopa, v šahovskem domu na Jesenicah.

J. Z.

Mladi navdušeni za šah

V okviru šahovske sekcije pri DPD Svoboda Javornik — Koroška Bela je organizirana precej številna skupina mladincev, ki kažejo veliko zanimanje za šahovsko igro.

Člani šahovske sekcije jih povabijo vsako nedeljo na šahovski trening. Fantje so se že kar dobro izkazali in postopoma osvajajo tehniško šahovske igre. V tej skupini so pionirji od osmih let dalje do mladincev, ki osemletko že zaključujejo. Trenutno je aktivnih okrog 22 pionirjev in mladincev.

Izkazalo se je, da mladino ni težko pridobiti za udeleževanje na raznih področjih, le pravilno je treba k temu pristopiti, jih zainteresirati, in stalno sodelovati z njimi ter jim nuditi pomoč. Šahovski sekciji je pri izbiranju mladincev mnogo pripomogel tudi upravitelj šole na Koroški Beli, ki mladino rad usmerja na razna interesna področja.

Skupina je že toliko napredovala, da so pričeli misliti na šahovski turnir s pionirji iz Kranja, po začetnih uspehih pa bo srečanje še več.

Ne le mladina, tudi starejši kažejo velik interes, da se otroci v svojem prostem času koristno zaposle in

udeležujejo na takih področjih, ki marsikomu s časom postanejo življenjski konjček.

Šahovska sekcija bo tako tudi pridobila mladi kader v svoje članstvo in v zvezi s tem računajo tudi na razširitev in pomladitev odbora.

Veliko razumevanja za težnje mladih je pokazalo tudi društvo upokojencev, ki v svojem domu gostoljubno nudi in daje na razpolago svoje prostore, za kar jim je mladina zelo hvaležna.

Tomšič I.

Hokej na ledu

Jesenice : Spartak 36:0 (10:0, 9:0, 17:0)

Čeprav so državni prvaki dosegli proti Spartaku iz Subotice rekordno zmago, kakršne nismo zabeležili v zadnjih desetih letih, pa je rezultat 36:0 bolj v opozorilo kot veselje, da imamo slabo ligo v kateri bi bilo potrebno čim prej zamenjati način tekmovanja. Gostje so se sicer srčno borili, tudi solidno drsali in imeli veliko željo, da bi se uspešneje upirali, toda to je odločno premalo, da bi upravičili svoj nastop v prvi zvezni ligi.

Čeprav sam rezultat pove, da so jeseniški hokejisti v vseh 60 minutah na ledu delali kar so hoteli, bomo namesto opisovanja poteka tekme, navedli le nekaj zanimivosti, ki se redko dogajajo na hokejskih tekmah:

— že sam rezultat je kot že rečeno redek in rekorden,

— v prvih petih minutah so domači hokejisti dosegli pet golov in

se je že na začetku videlo, da bo rezultat katastrofalen,

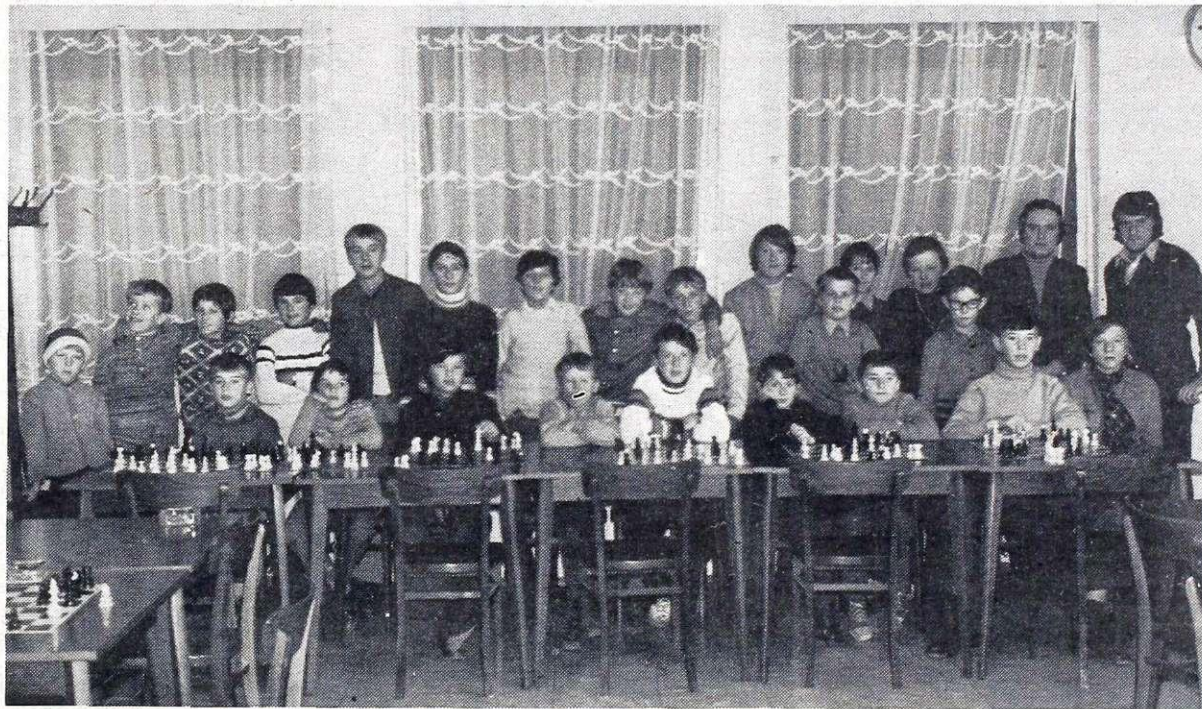
— v tretji tretjini sta sodnika izključila Mlakarja, vendar so naši v teh dveh minutah, ko so na ledu imeli igralca manj, dosegli kar tri gole,

— v 58. minuti igre so prav tako dosegli tri zadetke, vendar v pičlih 60 sekundah,

— na koncu pa omenimo tudi to, da je Slavko Beravs kar osemkrat zatresel nasprotnikovo mrežo.

Gole za Jesenice so dosegli: Beravs 8, B. Jan 5, Felc in Škrjanc po 4, I. Jan, Mlakar in Hafner po 3, R. Smolej in T. Košir po 2 ter Pipan in Poljanšek po 1.

V soboto ob 18. uri in 30 minut bo v dvorani Podmežakljo na sporedu tekma šestega kola državnega prvenstva v kateri se bosta pomerili Partizan iz Beograda in ekipa Jesenic.

Mladi šahisti šahovske sekcije javorške Svobode

Začetek postopne modernizacije jeseniške bolnice

Svet Splošne bolnice Jesenice je na svoji seji, dne 25. 10. 1973, ob prisotnosti predstavnikov javnosti potrdil predlog investicijskega načrta za izgradnjo objekta **specialistične ambulantne** Splošne bolnice Jesenice. Uresničitev celotne predvidene investicije je zaradi finančnih razlogov srednjeročnega značaja in se bo nujno morala uresničevati etapno — to je po delih. Svet zavoda je sklenil, da se takoj preide na začetek del za izgradnjo I. dela predvidene investicije in imenoval posebno komisijo za izvedbo natečaja za oddajo del najugodnejšemu ponudniku. Ta sklep pomeni hkrati z vsemi drugimi že sprejetimi, potrebnimi sklepi v bolnici in izven nje, začetek postopne uresnitve večletnih prizadevanj delavcev bolnice, da se zavod usposobi za izvrševanje svoje dejavnosti na sodobnejšem nivoju. To pa pomeni, da bodo delavci — zavaroanci in vsi koristniki dejavnosti Splošne bolnice Jesenice deležni učinkovitejšega zdravstvenega varstva.

Zakaj investicija? Splošna bolnica Jesenice je bila zgrajena leta 1948 in je v Sloveniji še vedno ena od najnovejših bolnišnic. Zgrajena je bila ob upoštevanju takrat obstoječih načel bolnišnične arhitekture solidno in je zaradi dobrega vzdrževanja še vedno v dobrem stanju. Toda naloge bolnišnice, ki se iz leta v leto povečujejo in delo, ki se v njej opravlja je že daleč preraslo zgradbo bolnišnice tako v funkcionalnem kot tudi v prostorskem pogledu. Potreba po temeljiti preureditvi prostorov se je izražala že pred desetimi leti, toda denarja žal za to ni bilo. Bile so le obljube, ki so se vlekle iz leta v leto. V bolnici so bili zaradi tega prisiljeni se odločiti za občasne kratkoročne manjše investicijske rešitve, ki so sicer ustrezale finančnim zmogljivostim in trenutno vsaj zasilno reševale delovne zahteve. V dolgoročnem pogledu pa so se prostorski in funkcionalni problemi bolnice še bolj zaosttrili.

Splošna bolnica Jesenice je imela leta 1948 le 160 postelj, danes pa jih

ima 305 s povprečno zasedbo preko 95 odstotkov in povprečno ležalno dobo 11,16 dni (podatek za leto 1972). Ležalna doba je v normalnih okvirih, zasedenost postelj pa presega še normalno stopnjo zasedenosti, katere skrajna stopnja je 95 odstotkov. Povečanje števila postelj od 160 na 305 je bolnica dosegla:

— s preureditvijo zgornjih prostorov tako imenovanega sestrskega bloka v bolniški oddelek (otroški) in spodnjih prostorov v odsek za rehabilitacijo;

— s postopnimi adaptacijami osrednjega bolnišničnega objekta, ki so šle občutno na račun funkcionalnosti bolnice kot celote, pa tudi na račun bivalnega standarda bolnikov in delovnih pogojev zaposlenega osebja.

Z razvojem medicine se v vedno večjem obsegu uporabljajo laboratorij, rentgen, transfuzije in drugo, kar vse se mora zahtevam medicine primerno opremiti, hkrati pa organizirati v ustreznih prostorih. V

sedanjih pogojih pa organizacija sodobnejše, to je predvsem učinkovitejše, medicinske službe, pomeni okrnitev že obstoječe dejavnosti ali vsaj zmanjšati obstoječe stopnje pogojev dela. Tako je npr. uvedba sobe za intenzivno nego, katere pričakovana učinkovitost pri reševanju življenj, se je že nekajkrat praktično potrdila, zahtevala dva prostora na račun funkcionalnosti ostalih 101 javnosti v bolnici.

Vsem tem prostorskim — funkcionalnim težavam, katere same po sebi terjajo, s tem pa tudi opravičujejo investicijo, moramo pristeti še dejavnost specialističnih ambulant. Specialistična ambulantna dejavnost nima svojih prostorov, ampak se ta dejavnost opravlja v prostorih čiste bolnišnične dejavnosti, kar slabo vpliva tako na delo bolnišnične kot na delo specialistično-ambulantne dejavnosti.

Velik problem v Splošni bolnici Jesenice predstavlja tudi kuhinja. Da je kuhinja za bolnico zelo pomemben del dejavnosti, prav gotovo ni potrebno dokazovati. Sedanji kuhinjski prostori so od leta 1948 praktično nespremenjeni. Spremembe so le v približno 100-odstotnem povečanju obsegu dela in dotrja-

nosti ter zastarelosti opreme in v vedno slabših delovnih pogojih. To ugotavlja inšpekcijske službe (sanitarna inšpekcija, inšpekcija dela) že več let in bolnica se žal že leta in leta neuspešno prizadeva, da bi našla ustrezno rešitev. Z vsakim letom pa postajajo razmere v kuhinji težje in neznosnejše.

Na opisanih težavah temelji investicijski program Splošne bolnice Jesenice. Z njim bolnišnica ne predvideva širjenja bolniških kapacitet, pač pa izboljšanje svoje funkcionalne sposobnosti s posebnim poudarkom na izpolnitvi specialistične ambulantne službe in diagnostičnih dejavnosti. Tak koncept je svet zavoda potrdil že leta 1971, z njim pa so soglašali tudi skupščina občine Jesenice, posebna strokovna komisija pri republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo, pa tudi zdravstvena služba v gorenjski regiji.

Pri dimenzioniranju in oblikovanju prostorov v investicijskem projektu so upoštevani sedaj veljavni minimalni normativi, upoštevana pa je tudi možnost poznejšega širjenja bolnice glede na postopni razvoj funkcije sodobnih bolnišnic in bolnišnične tehnologije.